

JUUPAJOEN KUNTA
TALOUSARVIO VUODELLE 2018
TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE
2019–2020

Hyväksytty kunnanhallituksessa 4.12.2017

SISÄLLYS

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2 YLEISPERUSTELUT.....	7
2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö	7
2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys.....	7
2.1.2 Kuntatalouden tilanne	8
2.2 Juupajoen kuntastrategia ja palvelualueiden suunnitelmat	10
2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne	11
2.3.1 Väestökehitys.....	11
2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella.....	16
2.3.3 Kuntayhteistyö.....	17
2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys	19
Juupajoen kunnan talouden tasapainotus: suunnitelma ja toteutuminen tähän mennessä	21
2.4 Keskeiset tuloperusteet.....	23
2.4.1 Verotulot.....	23
2.4.2 Valtionosuudet	28
2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio	30
2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2018	33
2.4.5. Konserniyhtiöiden tavoitteet talousarviovuodelle.....	33
3 TALOUSSUUNNITELMAN TEHTÄVÄT.....	35
3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta.....	37
JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2019–2020	39
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	40
4 HALLINTOPALVELUT	40
4.1 Konsernihallinto	40
5 HYVINVOINTIPALVELUT	50
5.1 Hyvinvointitoimi	50
5.2 Sosiaali- ja terveystoimi.....	51
5.3 Koulutuspalvelut.....	56
5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	61
5.5 Muut sivistyspalvelut.....	65
6 TEKNISET PALVELUT	72
6.1 Tekninen toimi.....	72
6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö).....	75

TULOSLASKELMAOSA	80
INVESTOINTIOSA	84
RAHOITUSOSA	88
LIITTEET	89
Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti	89
Liite 2. Osastokartta	90
Liite 3. Tilivelvolliset	94

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Uusi valtuustokausi on käynnistynyt kuluvan vuoden kesäkuun alussa ja nyt edessä on ensimmäisen talousarvion hyväksyminen. Juupajoen uusi valtuusto on 17-jäseninen ja ikärakenteeltaan yksi Pirkanmaan nuorimmista.

Kesäkuun alusta astui myös voimaan Juupajoen kunnan uusi organisaatorakenne, jota on yksinkertaistettu niin, että toimielimiä on kunnanhallituksen ja valtuuston lisäksi vain pakolliset lautakunnat (tarkastus-, keskusvaali- ja viranomaislautakunta).

Myös viranhaltijaorganisaatio on uudistunut ja toimintansa on aloittanut hyvinvointitoimiala, jota johtaa hyvinvointijohtaja. Tämä rakenne on jo nyt osoittautunut hyvin toimivaksi ja se tukee selkeästi kuntien roolin muutosta ja hyvinvointitoimialan keskeistä merkitystä.

Juupajoen kunnan vuoden 2018 talousarvioesitys on 252.000 euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmavuosien ennusteet näyttävät vahvasti alijäämäisiltä ja neljän vakaan kuntatalousvuoden jälkeen tilanne on heikentymässä. Vuosikate kuitenkin näyttäisi säilyvän myös suunnitelmakausilla positiivisena.

Merkittävimmät tekijät alijäämän taustalla ovat tulojen pieneneminen; sekä toimintatuotot että valtionosuudet vähenevät. Vuosina 2016–2017 toimintatuottoja on kertynyt tavanomaista enemmän metsänmyyntitulojen sekä kiinteistöjen myyntivoittotulojen ansiosta. Talousarviovuodelle näitä kertaluonteisia tuloja ei ole syntymässä.

Valtionosuustulot vähenevät valtionosuusuudistuksen leikkauksen, asukasluvun laskun ja järjestelmään liittyvän kustannustenjaon tarkistusten johdosta. Vuonna 2015 kunnan valtionosuudet olivat 4,7 milj. euroa ja talousarviovuonna niitä kertyy ennusteen mukaan 4,2 milj. euroa. Suunnitelmavuosina valtionosuudet vähenevät tästä edelleen.

Verotilitysten kertymä on vuonna 2017 n. 200.000 euroa ennakoitua parempi ja näin kuluva vuosi näyttää kääntyvän lievästi ylijäämäiseksi. Kunnallisverotulojen kasvu on kuitenkin Juupajoella heikkoa ja näin talousarviovuoden 2018 kertymä jälleen laskee. Yhteisöverokertymä on kuitenkin Juupajoella hyvä.

Vuoden 2018 verotulot ovat ennusteen mukaan 7,1 milj. euroa, josta kunnallisveroja 5,6 milj. euroa, yhteisöveroja 0,9 milj. euroa ja kiinteistöveroja 0,6 milj. euroa. Veroprosentit on säilytetty vuoden 2017 tasossa eli kunnallisvero 21 %, yleinen kiinteistövero 1,15 %, vakituisen asunnon kiinteistövero 0,45 % ja muun asuinrakennuksen kiinteistövero 1,05 %. Paineita verojen korotuksille vuodelle 2019 on nähtävissä.

Juupajoen kunnan ulkoiset toimintakulut ovat 12,2 milj. euroa (kasvu 0,6 % vrt. ta 2017) ja toimintatuotot 1,2 milj. euroa (-13,2 %). Toimintakatteen (nettomenot) kasvu kuluva vuoden talousarvioon nähden on 2,4 %. Vuosipoistot kasvavat liikuntahallin ja Juupakodin saneerauksista johtuen. Poistot vuoden 2018 talousarviossa ovat 516.200 euroa (v. 2017 488.000 euroa).

Euromääräisesti merkittävin osa-alue talousarviossa on sosiaali- ja terveystaloudet, joiden osalta Juupajoki ja Mänttä-Vilppula ovat muodostaneet yhteistoiminta-alueen vuoden 2015 alusta lukien. Yhteistoiminta-alueen isäntäkunta Mänttä-Vilppulan hoitoon siirtyi samasta ajankohdasta lukien Juupajoen kunnan palvelujen ulkoistussopimus Pihlajanlinna Terveystalouden kanssa.

Yhteistoiminta-alueen kuntana Juupajoki on ollut mukana Mänttä-Vilppulan vuonna 2016 toteuttamassa sote-palvelujen kokonaiskilpailutuksessa. Mänttä-Vilppulan kaupunki ja Pihlajalinna-ryhmittymä ovat solmineet 15 vuoden sopimuksen 1.8.2016 lukien eli vuoteen 2031 asti. Palvelusopimus laajenee koskemaan Juupajoen kunnan sote-palveluja 1.1.2018 lukien, kun Juupajoen oman sote-sopimuksen toimintakausi päättyy.

Mänttä-Vilppulan sote-palvelusopimus poikkeaa laajuudeltaan jonkin verran Juupajoen aiemmasta sopimuksesta. Mm. työllisyydenhoidon kustannukset sekä soten eläkemenoperusteiset maksut jäävät uuden sopimuksen ulkopuolelle.

Uuden sote-sopimuksen laskutusperiaate poikkeaa Juupajoen omasta sopimuksesta, jossa palveluntuottajalla oli kustannusvastuu koko sote-kokonaisuudesta. Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset oli aiemmassa sopimuksessa kiinnitetty siten, että nettokustannukset kasvoivat vain rajatusti. Vuoden 2018 palveluntuottajan laskutus perustuu vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaiseen laskutukseen, jota korotetaan sopimuksen mukaan 2 %. Yhteistoiminta-alueen kustannukset (mm. sote-viranomaiskustannukset, lautakunnan kulut, tietojärjestelmät, osuus taloushallinnon kustannuksista) maksetaan Mänttä-Vilppulan kaupungille yhteistoimintasopimuksen veloitusperusteiden mukaisesti. Lisäksi Juupajoen kunnan tilinpidossa ovat sote-kiinteistöjen kustannukset, soten ruokapalvelu sekä eläkemenoperusteiset maksut. Asiakaspalvelumaksut tulevat yhteistoiminta-alueen kautta Juupajoen kunnan hyväksi.

Tulevina vuosina palveluntuottajan laskutushintaa korotetaan sopimuksessa määritellyn, vuosittain laskettavan, kertoimen mukaan. Mänttä-Vilppulan kaupungin ja Juupajoen kunnan kustannukset määräytyvät todellisen toteutuman mukaan.

Siirtyminen Mänttä-Vilppulan sote-sopimukselle tuo uutta epävarmuutta kunnan taloudenhoitoon johtuen sopimuksen kustannusrakenteen muuttumisesta verrattuna nykytilanteeseen.

Toiminnallisesti ja palvelurakenteen osalta sosiaali- ja terveystoimissa ei ole tapahtumassa muutoksia lukuun ottamatta joidenkin käytänteiden yhtenäistämistä yhteistoiminta-alueella. Yhteistyö Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa on sujunut mutkattomasti.

Työllisyyden hoidossa käynnistyy talousarviovuonna uusi toimintamalli, kun kunnan lakisääteisiä työllisyydenhoidon veloitteita lähdetään toteuttamaan yhteistyössä Mänttä-Vilppulan työllisyydenhoidon yksikön kanssa. Yhteistyö tarkoituksena on tehostaa aktivointitoimenpiteitä sekä lisätä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa.

Talousarviovuodelle ei ole suunnitelmissa merkittäviä uusia investointeja. Juupakodin saneeraushanke saatetaan loppuun alkuvuoden aikana. Lisäksi pieniä talonrakennushankkeita ovat kirkonkylän koulun ja kirjaston muutostyöt. Korkeakosken vesihuollon saneeraustyöt jatkuvat.

Kuntastrategian laatiminen on parhaillaan työn alla. Valtuutetut ovat syksyn aikana toteutetuissa työpajoissa tehneet alustavia toimintalinjauksia kunnan tulevien vuosien toimintaan. Joulukuun alussa toteutettavasta kuntalaiskyselystä saadaan lisämateriasalia strategian pohjaksi. Valtuusto hyväksyy uuden kuntastrategian alkuvuodesta 2018.

Kiitän kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä vuoden 2017 aikana tehdystä työstä ja toivotan kaikille menestystä vuodelle 2018.

Pirkko Lindström

Kunnanjohtaja

2 YLEISPERUSTELUT

2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö

Luvussa tarkastellaan maailman- ja kansantalouden sekä Suomen kuntatalouden tämänhetkistä tilaa, vallitsevaa taloudellista toimintaympäristöä sekä talouden lähiaikojen kehitystä. Tilannetta tarkastellaan valtiovarainministeriön vuoden 2018 talousarvioehdotuksen, Valtiovarainministeriön kesän ja syksyn 2017 taloudellisten katsausten sekä Tilastokeskuksen julkaisemien taloustietojen pohjalta. Työllisyyden tarkastelun pohjana toimivat työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyskatsaukset.

2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastokeskuksen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2016 1,9 % verrattuna edeltävään vuoteen 2015. Vuonna 2017 bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,3–3,0 % ja vuonna 2018 1,3–2,0 %. Ulkomaankaupan vaikutus bruttokansantuotteen kasvuun kääntyy valtiovarainministeriön mukaan positiiviseksi vuoden 2017 aikana.

Kansantalouden kysyntää lisäsi vuonna 2016 erityisesti kotitalouksien kulutus, jonka volyymi kasvoi 1,9 prosenttia. Yksityisten kulutusmenojen volyymi kasvoi 1,8 prosenttia ja julkisten kulutusmenojen volyymi 1,2 prosenttia. Investointien volyymi kasvoi 7,2 prosenttia. Yksityiset investoinnit kasvoivat 7,9 prosenttia ja julkiset investoinnit 3,9 prosenttia. Yksittäisillä toimialoilla rakentaminen ja erityisesti asuntorakentaminen on lisääntynyt voimakkaasti, mikä on vauhdittanut yksityisiä investointeja reippaaseen kasvuun. Myös metsäteollisuuden suuret hankkeet ovat kasvattaneet yksityisiä investointeja. Sen sijaan tutkimus- ja kehittämisenot vähenivät viime vuonna. Yksityisten investointien ennustetaan kasvavan kuluvana vuonna 3,2 prosenttia ja 3,6 prosenttia ensi vuonna. Kasvua tukee kansainvälisen talouden näkymien parantuminen ja Suomen viennin ennustettu kasvu.

Valtiovarainministeriö avaa kesän 2017 Taloudellisessa katsauksessaan Suomen talouskasvuun liittyviä ylä- ja alasuuntaisia riskejä. Jos kotitalouksien luottamus pysyy korkealla, yksityinen kulutus voi kehittyä ennakoitua nopeammin, mikä parantaisi talouskasvua. Tämän seurauksena kotitalouksien jo ennestään korkea velkasuhde nousisi edelleen. Yksityiseen kulutukseen liittyvät negatiiviset riskit voivat puolestaan toteutua, jos työllisyys kehittyy odotettua heikommin. Vaikutukset kulutukseen näkyisivät sekä tulonmuodostuksen että kuluttajien odotusten kautta, mikä voisi lisätä kuluttajien varovaisuutta ja johtaa säästämisasteen nousuun.

Talouden elpymisestä kertoo kansantuotteen ja viennin kasvun ohella myös työttömien määrän lasku. Taloudellisen aktiviteetin nopea voimistuminen on kääntänyt työllisyyden kasvuun kevään 2017 aikana. Työ- ja elinkeinoministeriön heinäkuun 2017 Työllisyyskatsauksen mukaan heinäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden määrä oli 329 000, mikä on 49 400 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Suurinta työttömien työnhakijoiden määrän lasku on ollut heinäkuun 2017 tietojen perusteella Pirkanmaan, Keski-Suomen sekä Kainuun ELY-keskusten alueilla. Vuoden sisällä työttömyys on laskenut kaikilla koulutusasteilla ja ammattiryhmissä. Myös pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt verrattuna vuodentakaiseen tilanteeseen. Kaiken kaikkiaan työllisyyden koheneminen tukee kotitalouksien reaalityöiden kasvun sekä kuluttajien odotusten vahvistumisen ohella yksityisen kulutuksen kasvua.

Kotimaan talouden ohella myös kansainvälisen talouden näkymät ovat aiempaa paremmat. Kansainvälinen talouskasvu heijastuu Suomen talouteen viennin kautta, jonka kasvu kiihtyy ennustejaksolla vientimarkkinoiden kohentuneiden talousnäkökymien ansiosta. Maailmantalouden kasvunäkymien lujittumiseen liittyy kuitenkin yhä epävarmuutta. Riskit maailmantalouden kehityksessä painottuvat ennakoitua heikomman kehityksen suuntaan. Lisääntyvä protektionismi saattaa hidastaa maailmankauppaa odotettua enemmän. Euroalueella pitkään vallinnut matalan koron rahapolitiikka on tukenut kasvua ja kysyntää. Kiihtyvän inflaation taustalla on ollut pitkälti kohonneet energiahinnat, pohjainflaatio sen sijaan on pysynyt hitaana. Maailmankaupan kasvu oli vuonna 2016 hitainta useaan vuoteen, vaikka lähti loppuvuodesta vahvaan kasvuun. Maailmankauppa piristyy kysynnän vahvistuessa Yhdysvalloissa, euroalueella ja nousevissa talouksissa. Piristymisestä huolimatta kasvu ei yllä finanssikriisiä edeltäviin kasvulukuihin. Suomen markkinaosuuden supistuminen maailmankaupassa on pysähtynyt ja elpyy hieman.

Julkinen talous painui viime vuosikymmenen lopulla syvästi alijäämäiseksi. Vaikka talouskasvu on ollut vaimeaa viime vuosina, alijäämä on pienentynyt sopeutustoimien vuoksi. Valtiovarainministeriön kesän 2017 taloudellisen katsauksen mukaan talouskasvu vahvistaa julkista taloutta lähivuosina, mutta myönteinen suhdannetilanne ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Julkisen talouden sektoreista valtio ja paikallishallinto ovat alijäämäisiä, ja työeläkesektorin sekä muut sosiaaliturvarahastot lievästi ylijäämäisiä. Julkinen velka suhteessa kokonaistuotantoon pysyy korkealla tasolla. Maakuntien järjestämistä vastaaville siirtyviä tehtäviä vastaavat menot ja tulot siirtyvät ennusteissa paikallishallinnosta valtiontalouteen vuonna 2019. Uudistus heikentää valtiontaloutta mutta parantaa paikallishallinnon rahoitusasemaa hieman. Vaikutusarvio perustuu tekniseen oletukseen menojen rakenteesta ja tasosta

2.1.2 Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu perustuu keväällä 2017 julkisen talouden suunnitelman (JTS) yhteydessä laadittuun Kuntatalousohjelmaan vuosille 2018–2021. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin sekä rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta aina vuoteen 2018 asti. Kuntatalousohjelmassa on huomioitu sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset kuntien talouteen. Maakuntauudistuksen jälkeisestä kehyskaudesta kunta- ja kuntakokoryhmittäiset arviot valmistuvat kesällä 2017, minkä jälkeen ne ja arvio rahoitusperiaatteen toteutumisesta julkaistaan erillisenä kuntatalousohjelman liitteenä.

Kuntatalouden tila keväällä 2017 on pääosin hyvä, joskin taloudellinen tilanne vaihtelee suuresti kunnittain. Tilastokeskuksen julkaisemien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli vuonna 2016 noin 3,1 mrd. euroa, mikä kattoi poistoista lähes 120 prosenttia (vrt. vuoden 2015 vuosikate 2,7 mrd. euroa, joka kattoi poistoista noin 96 prosenttia). Kuntien vuosikate vahvistui vuonna 2016 yli 500 milj. euroa, mutta kuntayhtymien vuosikate heikkeni noin 50 milj. euroa. Kuntien vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti toimintamenojen matalasta 0,4 prosentin kasvusta. Kuntatalouden kirjanpidollinen tulos parani edellisestä vuodesta huomattavasti päätyen noin 842 milj. euroon (vrt. vuoden 2015 kirjanpidollinen tulos noin 350 miljoonaa euroa). Vaikka kuntien talouden tunnusluvut ovat pääsääntöisesti hyvät, on kuntien välillä kuitenkin suuria eroja. Tilinpäätösarvioiden mukaan tilikauden tulos on negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa.

Kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan vuonna 2016. Lainakanta nousi noin 16,0 mrd. euroon eli 2 938 euroon/asukas (kasvua noin 0,54 mrd. euroa). Kuntien velka on kuitenkin käytetty lähes yksinomaan investointeihin, sillä niin sanotun syömävelan osuus koko 2000-luvun lainakannan kasvusta on vain noin 610 milj. euroa. Kuntayhtymissä lainakannan kasvu oli hitaampaa. Yhteensä kuntien ja kuntayhtymien sisäisistä eristä puhdistettu lainakanta nousi 18,0 mrd. euroon. Lainakanta kasvoi yhä 3,6 prosenttia, mutta velan määrä suhteessa bruttokansantuotteeseen ei noussut.

Uudessa kuntalaissa korostetaan konserninäkökulmaa, erityisesti siihen liittyvää toiminnan ja talouden ohjausta, arviointia ja valvontaa. Kunnat ovat kehittyneet monitoimialakonserneiksi muun muassa yhtiöittämisvelvoitteen vuoksi. Kuntakonsernien monimuotoistuminen vaikeuttaa kuntien taloutta koskevien tunnuslukujen vertailua. Vuodesta 2017 lähtien kuntalain taloussäännökset on ulotettu koskemaan kuntakonserneja kokonaisuudessaan, ja samalla kuntatalouden tarkastelussa siirrytään kuntakonsernitarkasteluun. Tällä on merkittäviä muutoksia kuntien talouden seurantaan.

Kuntatalouden kokonaisuus muuttuu sote- ja maakuntauudistuksen myötä merkittävästi. Uudistuksen seurauksena kuntien järjestämisvastuulla olevat tehtävät vähentyvät noin puolella kuntien käyttötalouden ja tuotannon painottuessa entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön toimialoille. Myös kuntien elinvoimaan liittyvät toimenpiteet korostuvat. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden tehtävien siirtyessä uudistuksen yhteydessä kunnilta maakunnille siirtyviä tehtäviä koskeva talouden seuranta eriytyy kuntien talouden seurannasta ja siirtyy osaksi maakuntien talouden ohjausta ja seuranta.

Uudistuksen seurauksia ovat muun muassa siirtyvien tehtävien rahoitusvastuun poistuminen kunnilta, kuntien valtionosuuksia vähentäminen kunnilta pois siirtyvien valtionosuustehtävien osalta noin 5,8 mrd. euron edestä, kuntien käyttötalousmenojen vähentyminen lähes puoleen nykyisestä ja kuntatalouden menopaineiden pienentyminen. Kaikkia uudistuksen taloudellisia vaikutuksia tai dynaamisia muutoksia kunnan talouteen ja toimintaympäristöön ei ole mahdollista ennakoita, joten vaikutuksia on arvioitava uudistuksen toimeenpanon aikana.

Vuonna 2015 voimaan tulleen uuden kuntalain mukaan vuodesta 2015 lähtien kunnan taseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ilman mahdollisuutta lykätä taloussuunnitelmassa alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan. Alijäämän kattamisvelvollisuus on koskenut vuodesta 2015 lähtien kuntien lisäksi myös kuntayhtymiä. Vuodesta 2017 lähtien kriisikuntamenettely on perustunut kunnan taseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän tai muiden rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella.

Kilpailukyky sopimus vaikuttaa sekä kuntatalouden menoihin että tuloihin. Sopimus alentaa kuntien verotuloja muun muassa työntekijämaksujen muutosten kautta. Kilpailukyky sopimukseen liittyvä ansiotuloverojen kevennys ei sen sijaan vaikuta kuntatalouden rahoitusasemaan, koska verotulojen aleneminen kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset kuntien ja kuntatalouden toimintaympäristöön on vielä osittain tarkentumatta. Esimerkiksi vuosityönajan pidentämiseen liittyvien säästöjen toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Säästöjen toteutuminen edellyttää, että kunnissa päätetään

erikseen hyödyntää työajan pitenemisen tuomaa mahdollisuutta säästöihin. Huomioitavaa on, että kilpailukyky sopimuksella on myös epäsuoria, työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen muutoksista ja palkkasumman pienenemisestä aiheutuvia vaikutuksia kunnallisveron tuottoon.

2.2 Juupajoen kuntastrategia ja palvelualojen suunnitelmat

Juupajoen kunnan voimassa olevan vuonna 2007 hyväksytyn ja 2010 päivitetyn strategian mukaan Juupajoen kunnan tulevaisuudenkuva on määritelty seuraavasti:

Juupajoen kunta on kaikilta osiltaan väljän, edullisen ja turvallisen asumisen maaseutukunta, josta on hyvät työssäkäynti- ja asiointiyhteydet Tampereen keskuseudulle. Kuntapalvelut mitoitetaan väestökehitys huomioon ottaen pienten kuntien tavanomaiselle tasolle siten, että verorasitus ja maksut ovat yhteistoiminta-alueen keskimääräistä tasoa.

Kuntastrategian uudistaminen käynnistettiin keväällä 2017 järjestämällä kaksi työpajaa: toinen päättyvän valtuustokauden luottamushenkilöille sekä toinen kunnan yhdistys- ja yritystoimijoille. Strategiatyöskentelyä on jatkettu syksyllä uusien luottamushenkilöiden kanssa. Marraskuun lopussa toteutetaan kuntalaiskysely ja tavoitteena on saada kuntastrategia valtuuston hyväksymiskäsittelyyn tammi-helmikuussa 2018.

Strategiatyössä on hyödynnetty BDO Consulting Oy:n Hyve 2018 -hanketta, jossa myös Juupajoen kunta on mukana. Työtä on koordinoanut BDO:lta Heini Ruski.

Uuden kuntalain mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Lain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee kuntalain mukaisesti ottaa huomioon

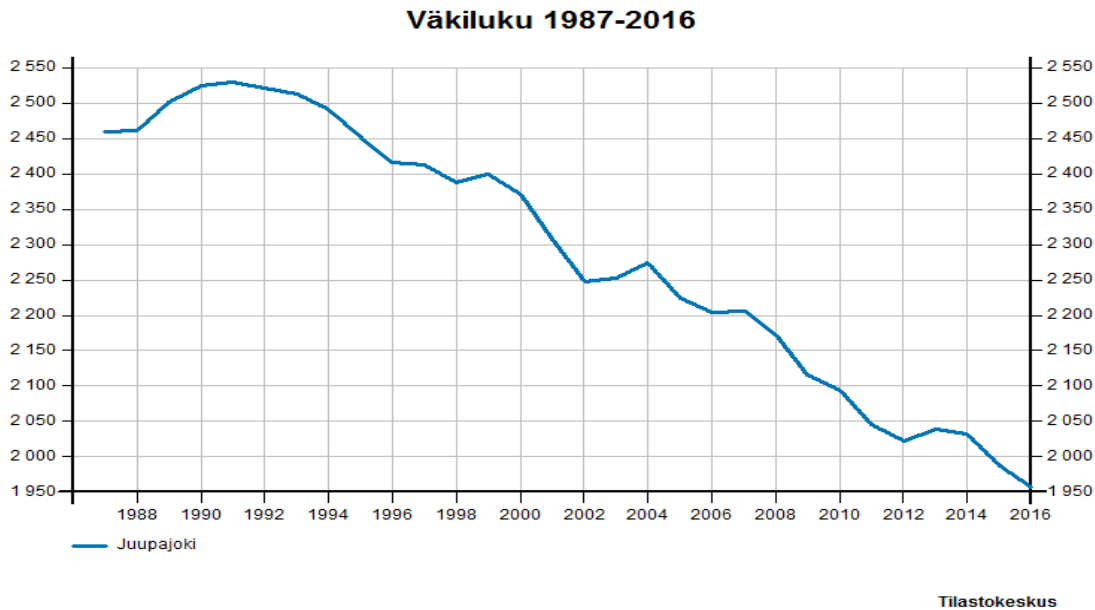
1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4. omistajapolitiikka;
5. henkilöstöpolitiikka;
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

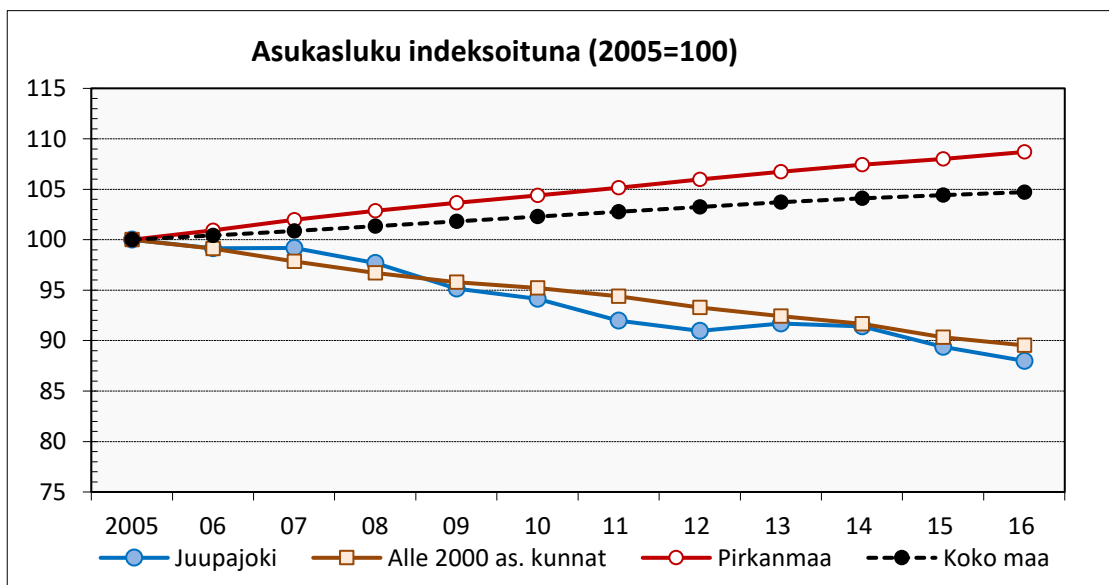
2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne

2.3.1 Väestökehitys

Väestörekisterikeskuksen tietojen mukaan Juupajoen väkiluku oli kuluvan vuoden 2017 syyskuun lopussa 1 911 asukasta, joista miehiä oli 984 ja naisia 927. Laskua vuoden 2016 lopun tilanteeseen on 50 asukasta. Asukasluku oli 31.12.2015 1987 asukasta ja 31.12.2016 1961 asukasta. Kunnan asukasluku on laskenut 1990-luvun lopun 2 400 asukkaasta tasaisesti keskimäärin prosentin ja enimmillään jopa yli 2 % vuodessa.

Kuvio 1. Juupajoen väkiluvun kehitys 1987–2016 (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut).

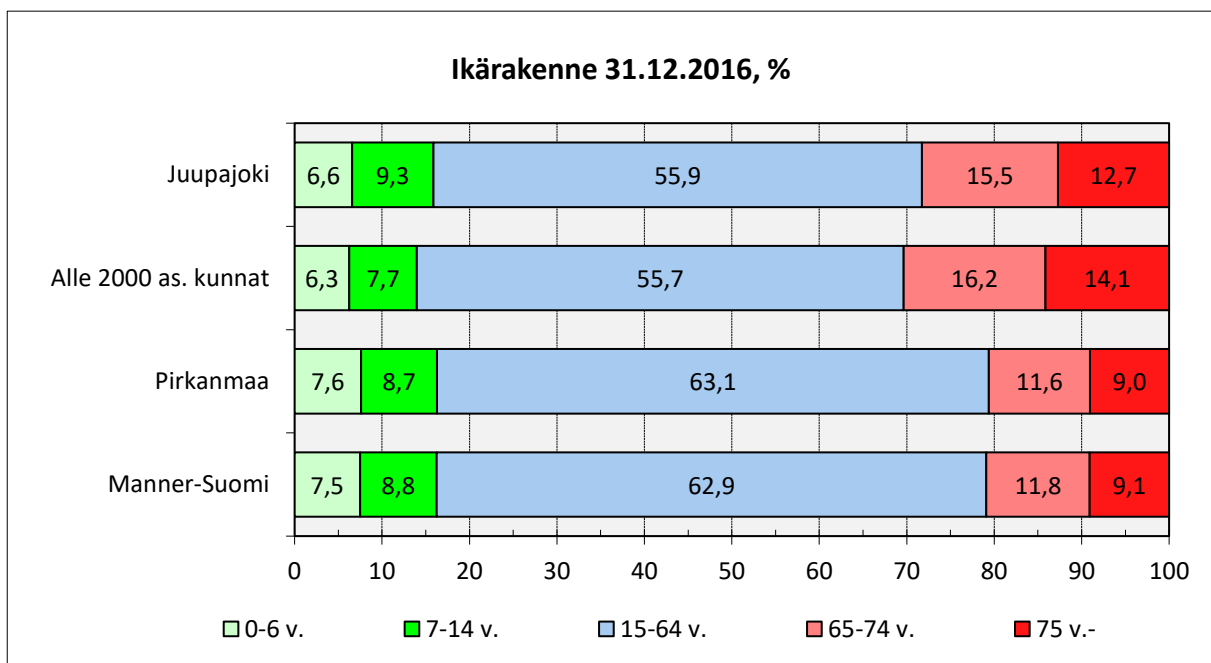
Kuvio 2. Juupajoen asukasluku indeksoituna vrt. alle 2.000 as kunnat, Pirkanmaan kunnat ja kaikki kunnat v. 2005–2016

Edellä kuvatusta kaaviosta nähdään, että Juupajoen asukasluvun kehitys noudattaa hyvin pitkälle koko maan pienten kuntien asukaslukukehitystä.

Väestön vähenemä on ollut Tilastokeskuksen ennustamaa kehitystä nopeampaa. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat niin sanottuja demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan, mikä olisi alueen tuleva väestö, mikäli viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena myös tulevaisuudessa.

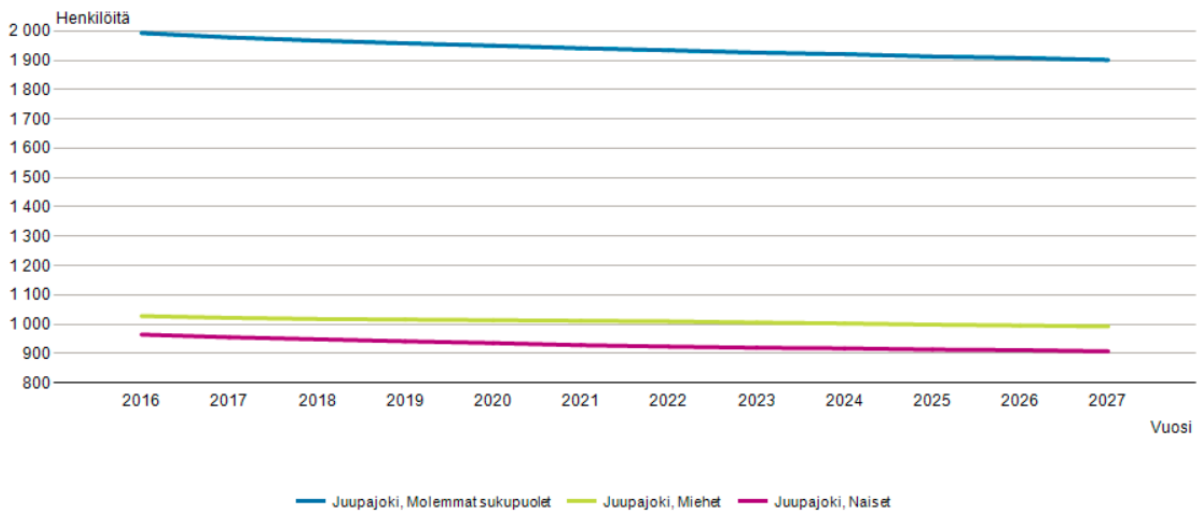
Erityinen haaste niin Juupajoella kuin koko maassa on väestön ikääntyminen. Väestön ikääntymisen myötä erityisesti ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa.

Seuraavasta taulukosta voi havaita, että Juupajoen asukkaiden ikärakenne on jonkin verran nuorempi kuin alle 2000:n asukkaan kunnissa keskimäärin.

Kuvio 3. Juupajoen kunnan asukkaiden ikärakenne 31.12.2016 verrattuna alle 2000:n asukkaan kunnat, Pirkanmaan kunnat ja Manner-Suomen kunnat. (Lähde: Kuntaliitto)

Väestöennuste 2015 muuttujina Alue, Sukupuoli ja Vuosi

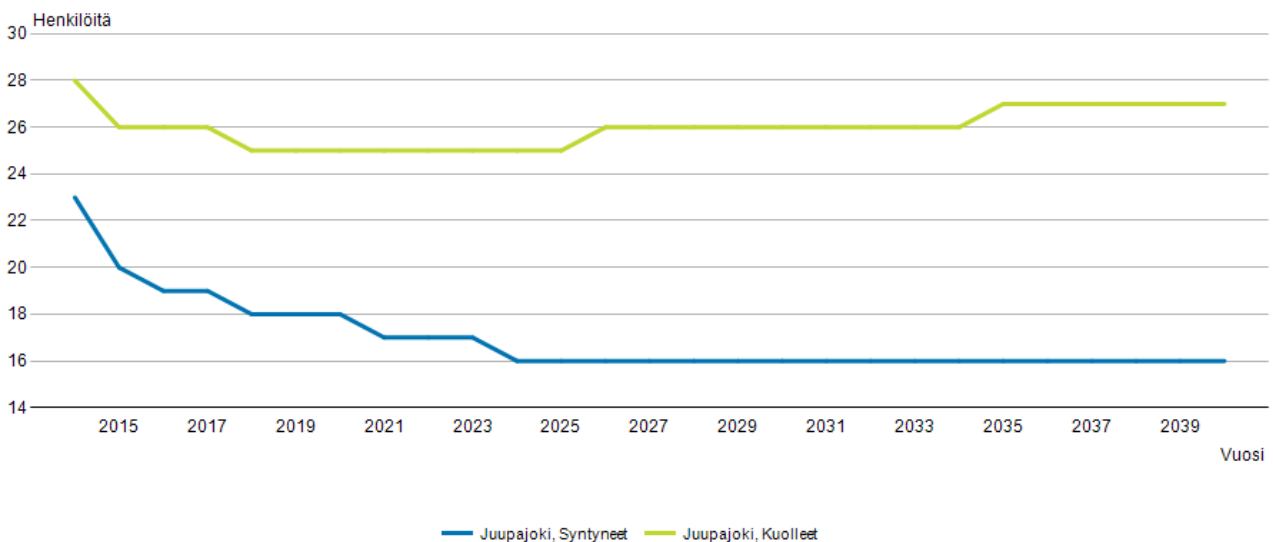

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Juupajoen kunnan väestöennuste 2015; muuttujina alue, sukupuoli ja vuosi. (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut.)

Seuraavasta kuviosta voi tarkastella Juupajoen syntyvien ja kuolleiden määrän ennustetta vuosille 2015-2039. Taulukko perustuu Tilastokeskuksen vuoden 2015 väestöennusteeseen.

Väestöennuste 2015 muuttujina Alue, Sukupuoli, Väestönmuutos ja Vuosi

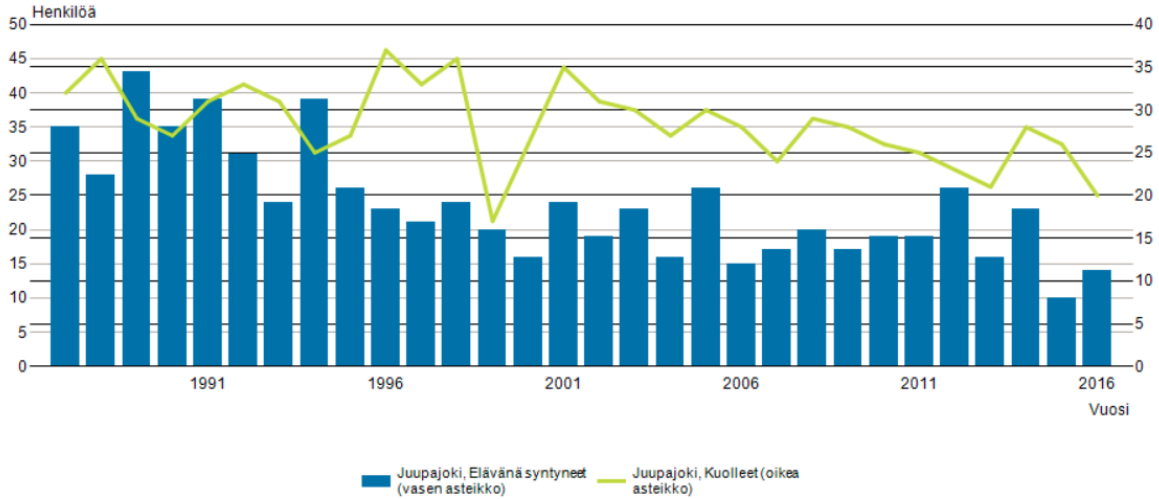
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5: Syntyvyys ja kuolleisuus Juupajoella, ennuste vuosille 2015–2039

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kuolleisuus kääntyy nousuun vuodesta 2025 lähtien ja pysyy tasaisena pitkään. Syntyvyys on lähtenyt voimakkaaseen laskuun vuonna 2015. Trendin perusteella

syntyvyys näyttäisi vakiintuvan vuodesta 2024 eteenpäin 16 lapseen per vuosi. Todellinen syntyvyys vuosina 2015 - 2017 on kuitenkin ollut tuota alhaisempi.

Väestönmuutokset muuttujina Alue, Väestönmuutos ja väkiluku ja Vuosi

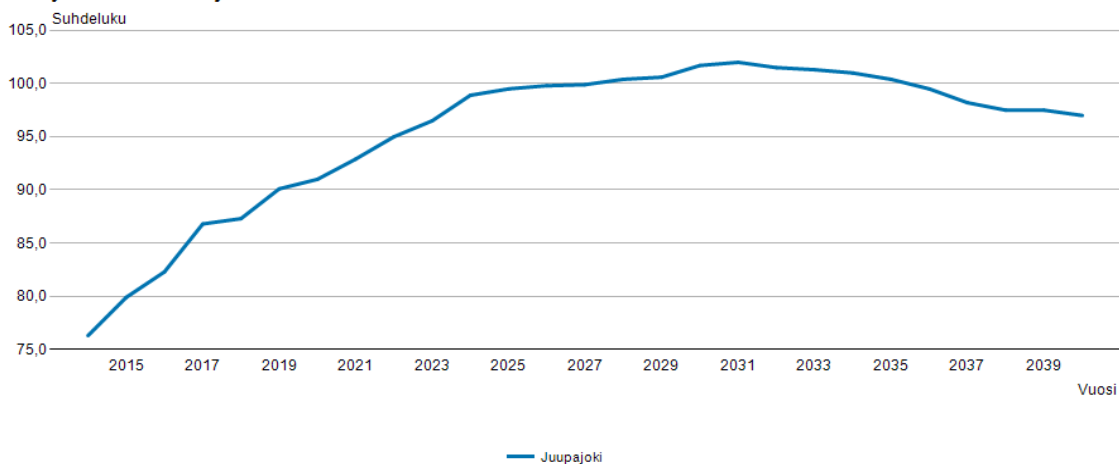

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 6: Syntyvyys ja kuolleisuus Juupajoella v. 1980–2016 (Tilastokeskus, kuvakaappaus)

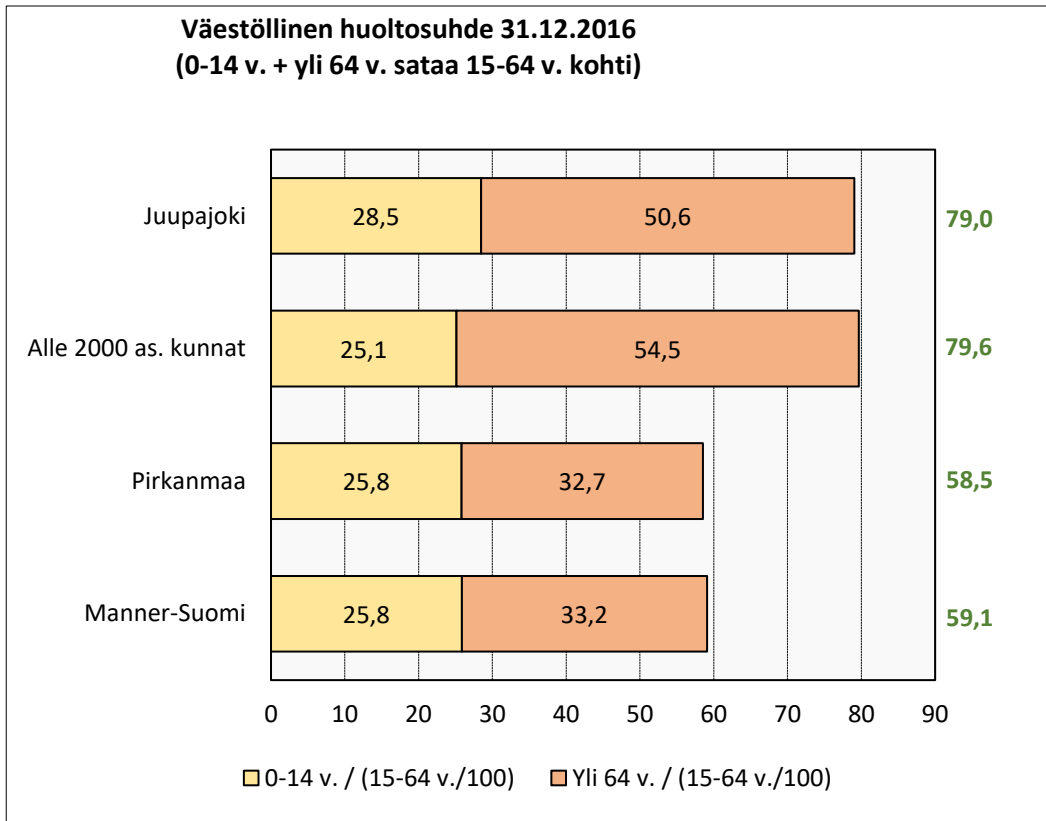
Ikääntyminen ja alhainen syntyvyys näkyvät myös Juupajoen huoltosuhteessa. Väestöllisellä (demografisella) huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhdetta 15 - 64 - vuotiaiden (työikäisten) määrään. Väestöllinen huoltosuhde on vuonna 2015 tilastokeskuksen arvion mukaan 79,9, joka tarkoittaa että 100 työikäistä kohden Juupajoella on noin 79,9 lasta ja 65 vuotta täyttänyttä. Seuraava kuvio havainnollistaa huoltosuhteen kehitystä Juupajoella tilastokeskuksen ennusteeseen perustuen:

Väestöennuste 2015 Väestöllinen huoltosuhde muuttujina Alue, Lapsia ja 65 vuotta täyttäneitä 100 työkäistä kohti ja Vuosi

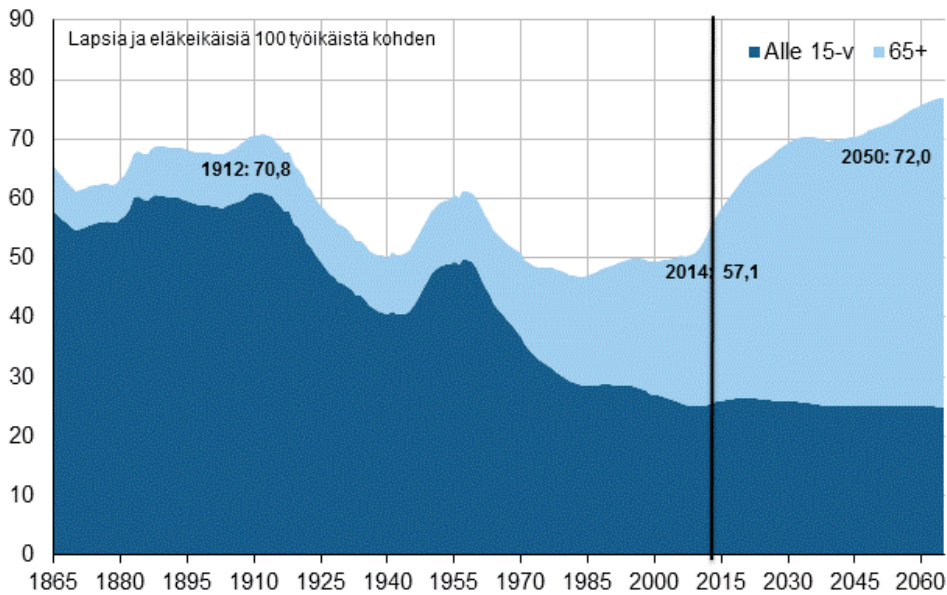
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 7: Juupajoen väestöllisen huoltosuhteen ennuste 2015–2039.

Kuvio 8: Juupajoen väestöllinen huoltosuhde 31.12.2016 vrt. alle 2.000 asukkaan kunnat, Pirkanmaan kunnat ja Manner-Suomen kunnat. (Kuntaliitto)

Kuntaliiton mukaan Suomen väestöllisen huoltosuhteen suhdeluku on pysytellyt koko 2000 -luvun melko vakaana. Esimerkiksi vuonna 2011 sataa työikäistä kohden Suomessa oli 53 ei-työikäistä. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Pienimmät huoltosuhteen arvot ovat suurimmilla kaupunkiseuduilla ja suurimmat arvot löytyvät asukasluvultaan pienistä ja väestöltään vanhenevista kunnista. Myös koko maan taloudellisen huoltosuhteen suhdeluku on ollut melko vakaa koko 2000-luvun lukuun ottamatta vuoden 2008 taloudellista taantumaa, joka heijastui heti seuraavan vuoden huoltosuhteeseen. Vuoden 2010 lopussa koko maan suhdeluku oli 1,31 eli sataa työssäkäyvää kohden oli 131 ei-työssä käyvää.

Kuvio 9. Suomen väestöllinen huoltosuhte vuosina 1865–2065 (Lähde: Suomen virallinen tilasto)

2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella

Työllisyystilanneselvitys perustuu Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston lokakuun 2017 tilannekatsaukseen.

Pirkanmaalla oli lokakuussa 2017 26.916 työtöntä työnhakijaa, laskua vuositasolla on 9.081 henkilöä eli 25 %. Pirkanmaalla työttömien osuus työvoimasta oli 11 % (14,8 %). Koko maan työttömyysaste oli keskimäärin 10,4 prosenttia. Koko maan työttömien määrä väheni tarkastelujaksolla 56.400 henkilöllä ja lokakuun lopussa 2017 työ- ja elinkeinotoimistoissa oli yhteensä 272.500 työtöntä työnhakijaa, laskua 17 %.

Rakennetyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat edelleen haaste. Työttömien miesten työllisyyskehityksessä on selvää muutosta parempaan suuntaan. Uusien avoimien työpaikkojen määrän kasvu ei ole hidastunut. Rekrytointiongelmat ovat hieman kasvaneet. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyössä sekä prosessi- ja kuljetustyössä työttömyys on vähentynyt paljon. Yleisesti ottaen avoimien työpaikkojen määrän kasvu kertoo yleisen taloustilanteen kohentuvan koko ajan.

Tampereen kaupungin tilanne on suurten kaupunkien välisessä vertailussa siten, että sijoitus on neljänneksi huonoin eli tilanne on myös muissa suurissa kaupungeissa parantunut hyvin. Neljän kärki: Kotka 15,6 %, Joensuu (15,0 %), Lahti (14,5 %) ja Tampere 13,5 %.

Seutukunnittain tarkasteltuna Lounais-Pirkanmaalla työttömyys laski 35 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja Ylä-Pirkanmaallakin 26 %. Työttömyysaste oli lokakuussa 2017 alhaisin Lounais-Pirkanmaalla (7,3 %) ja Ylä-Pirkanmaalla (9,6 %). Tampereen seutukunnan työttömyysaste oli korkein (11,4 %).

Kuntatasolla tarkasteltuna Ruovedellä, Lempäälässä ja Sastamalassa (7,3 %), olivat tarkastelujakson alhaisimmat työttömyysasteet. Työttömyysaste oli Pirkanmaan kunnista korkein Tampereella (13,5 %) ja Urjalassa (12 %). Juupajoen työttömyysaste oli 9,4 %, jossa on laskua edelliseen vuoteen verrattuna 25 %.

Alle 20 –vuotiaita oli Pirkanmaalla työttömänä vuoden 2017 lokakuussa 767 henkilöä ja alle 25 –vuotiaita 3.724 henkilöä (Juupajoella 11 henkilöä). Nuorten työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut merkittävästi. Yli 50-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä puolestaan oli laskenut jonkin verran edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Lokakuun 2017 lopussa yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 9.305 ja työttömyys laski edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 3.230 henkilöä eli lähes 26 prosenttia.

Yli vuoden työttömänä työnhakijana olleiden määrä laski 34 prosentilla edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Lokakuussa 2017 oli 9.606 henkilöä, jotka olivat olleet työttömänä yli vuoden. Muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan oli laskua lähes 5.000 henkilöä. Yli 2 - vuotta työttömänä olleita vastaavasti oli 1.300 henkilöä vähemmän lokakuussa 2017 kuin lokakuussa 2016 eli kaikkiaan 4.800 henkilöä, muutos laskua n. 22 %. Pitkittynyt työttömyys on vaikea haaste. 63 prosentilla työttömistä työnhakijoista oli lokakuussa 2017 rakennetyöttömiä eli 17.081 henkilöä. Tämä määrä on kuitenkin laskenut n. 5.500 henkilöllä.

Taulukko 1: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat lokakuun 2017 lopussa (suluissa vuosi 2016) Lähde: Pirkanmaan työllisyyskatsaus 10/2017 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Alue	Työvoima	Työttömyysaste %	Työttömät yhteensä	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Yli vuoden työttömänä	Avoimet työpaikat	Työttöm. muutos v. 16-17 (%)
Juupajoki	862 (878)	9,4 (12,5)	81 (110)	- (0)	11 (8)	32 (44)	24 (43)	- (1)	-25% (5,8%)
Ylä-Pirkanmaan seutukunta yht.	9.863	12,3	948	Tieto puuttuu	104	457	250	67	-26 %

Juupajoellakin työttömyys on laskenut verrattaessa vuosien 2016 ja 2017 lokakuun välistä tilannetta. Myös pitkäaikaistyöttömien ja rakennetyöttömien määrä on kasvanut. Nuorten työttömyys sen sijaan on hiukan heikentynyt tarkkailujakson aikana. Alle 25-vuotiaiden työttömien (nuorisotakuu) aktivointiastekeskisarvo on parantunut alkuvuoden 2017 aikana, mutta Juupajoen aktivointiasteet ovat Pirkanmaan heikoimpia.

Työttömyystilastoja verrattaessa on huomioitava, että tilastokeskuksen työttömyysluvut perustuvat otospohjaiseen työvoimatutkimukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön luvut taas perustuvat TE -toimistojen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun Työnvälitystilastoon, siksi työttömyystilastojen luvuissa on eroja.

2.3.3 Kuntayhteistyö

Juupajoen kunta kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan yhdessä Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtain kanssa. Virallinen seutuyhteistyö päättyi vuoden 2012 lopussa, kun yhteinen seutuhallinto lakkautettiin. Elinkeinojen kehittämistä ja hankeyhteistyötä on kuntien kesken toteutettu kuitenkin vuodesta 2013 lähtien sopimusperusteisesti. Juupajoen kunta hankkii aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut ja yritysten kehittämisen tukea Mänttä-Vilppulan elinkeinoyhtiö MW-kehitys Oy:ltä. Juupajoen kunnan ratkaisu pysyä itsenäisenä ja sosiaali- ja terveystilastojen yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa ovat myös suunnanneet yhteistyön painopistettä aikaisempaa selkeämmin Ylä-Pirkanmaan kuntien suuntaan.

PoKo ry on yksi 55:stä Manner-Suomessa toimivasta alueellisesta Leader-toimintaryhmästä. Toimintaryhmät laativat muun muassa toimintansa peruslinjauksiksi alueelleen paikallisen

maaseudun kehittämissuunnitelman. Uudella ohjelmakaudella vuosina 2014–2020 Juupajoki kuuluu PoKo ry:n toiminta-alueeseen. Muita Pokon kuntia ovat Ruovesi, Mänttä-Vilppula ja Virrat. Juupajoen kunta päätti siirtymisestä Poko ry:n toimintaryhmään vuonna 2013 Pomoottori ry:n toiminnan päätyttyä.

Toisen asteen koulutuksen järjestämisen osalta Juupajoki kuuluu Sastamalan koulutuskuntayhtymään (SASKY). Kuntayhtymän muut jäsenkunnat ovat Huittinen, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Keuruu, Kihniö, Multia, Mänttä-Vilppula, Nokia, Parkano, Punkalaidun, Ruovesi ja Sastamala. Vuoden 2017 alusta kuntayhtymään on liittynyt myös Kokemäen kaupunki. Juupajokea lähinnä olevat SASKY:n toimipisteet ovat Mänttä-Vilppulassa sijaitseva ammatillista koulutusta tarjoava Mäntän seudun koulutuskeskus (MSKK) sekä Ruoveden lukio.

Sosiaali- ja terveyspalvelut on 2015 alusta lähtien organisoitu Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen yhteisenä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistoiminta-alueena, jossa Mänttä-Vilppula toimii vastuukuntana ja palvelujen järjestäjänä. Sote -palvelujen tuottajana toimii Pihlajalinna Terveys Oy. Vuoden 2018 alusta Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen siirtyy Mänttä-Vilppulan ja Pihlajalinna ryhmittymän välisen sopimuksen piiriin, kun kunnan oman sopimuksen sopimuskausi päättyy. Palvelusopimus on voimassa vuoteen 2031 saakka.

Vuoden 2015 alussa aloitti toimintansa uusi ja laajempi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Tampereen, Kangasalan ja Valkeakosken ympäristöterveyden yt-alueiden yhdistyessä. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Juupajoki, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Laki (1369/2014) ja asetus (1377/2014) työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta tulivat voimaan 1.1.2015. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali- terveys- ja kuntoutuspalveluja. Pirkanmaalla on neljä TYP-verkostoa: Keskusseutu, Etelä-Pirkanmaa, Länsi-Pirkanmaan ja Ylä-Pirkanmaa. Ylä-Pirkanmaan TYP-alueeseen kuuluvat Juupajoen kunta, Mänttä-Vilppulan kaupunki, Ruoveden kunta ja Virtain kaupunki, Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto sekä Kansaneläkelaitos. TYP-verkoston johtajana toimii Vuokko Hjelt Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Toimintaa ohjaa yhteinen johtoryhmä.

Talousarviovuoden alusta lukien Juupajoen kunta hankkii työllisyyspalvelut sopimusperusteisesti Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Juupajoen lakisääteisten työllisyyspalvelujen hoitaminen organisoidaan siten Mänttä-Vilppulan toimesta 1.1.2018 lukien. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Vapaan sivistystyön osalta kuntayhteistyötä tehdään Oriveden kaupungin kanssa yhteisen Oriveden seudun kansalaisopiston toimesta. Virtain kaupungin ylläpitämä Merikanto-opisto tuottaa seudulla musiikkiopisto ja taiteiden perusopetuksen palveluja.

Yhteistoimintasopimusten perusteella Juupajoen kunta hankkii ympäristötoimen ja kaavoituksen asiantuntijapalveluja Oriveden kaupungilta. Oriveden jätevedenpuhdistamo ja siirtoviemäri ovat uusimpia kuntien välisiä yhteistyötoimintoja. Etsivää nuorisotyötä hoidetaan myös Oriveden kaupungin kanssa solmitun sopimuksen perusteella molempien kuntien alueella.

Juupajoen alueella jätehuollosta vastaa Pirkanmaan jätehuolto Oy, jossa Juupajoen kunta on jäsenenä. Jätehuoltoviranomaisena toimii sopimusperusteisesti Tampereen kaupungin jätehuoltojaosto.

Vuonna 2016 käynnistettiin kiinteän tietoverkon suunnitteluhanke yhteistyössä Akaan, Vesilahden, Urjalan ja Juupajoen kuntien kanssa. Yhteistyötä on jatkettu vuoden 2017 ajan.

Pohjois-Savossa sijaitseva Keiteleen kunta haki vuoden 2016 syksyllä kuntakumppaneita muun muassa hyvien toimintakäytänteiden ja ideoiden jakamiseksi, valmistautumiseen yhdessä tuleviin muutoksiin ja konkreettisen ruohonjuuritason yhteistyön tekemiseen digitaalisia toimintavälineitä hyödyntämällä. Kuntakumppanuutta Keiteleen kunnan kanssa haki yhteensä noin 40 kuntaa, joista Keiteleen kunnanhallitus päätyi valitsemaan kuntakumppaneiksi Juupajoen, Sulkavan ja Tammelan kunnat sekä Haapaveden kaupungin. Juupajoen osalta Keiteleen valinnassa painottuivat Juupajoen puuteollisuuden osalta Keiteleen kanssa samankaltainen elinkeinorakenne sekä Juupajoen sijainti maakunnan rajalla. Kuntakumppanuuden on tarkoitus olla mahdollisimman ketterä kokeilu, johon ei sisälly erillisiä hankeorganisaatioita raportointineen vaan nimenomaan arjessa mukana kulkevaa yhteistyötä. Kuntakumppanuustoiminta ei ole lähtenyt käyntiin.

2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys

Juupajoen kunnan taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 1 770 000 miljoonaa euroa eli n. 900 €/asukas. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 2 016 000 euroa eli 1030 euroa asukasta kohden.

Kunnan lainakanta oli vuoden 2016 lopussa 3 559 000 euroa, joten lainakannassa on ollut selkeää laskua verrattuna edelliseen vuoteen (vuoden 2015 lopun lainakanta oli 3 945 000 €). Yhtä asukasta kohden lainaa oli vuoden 2016 päättyessä 1 815 euroa. Ottaen huomioon kunnan asukasluvussa tapahtuneen laskun asukaskohtaisen lainakannan kehitys on hyvä. Konsernin lainakanta vuoden 2016 tilinpäätöksessä oli 6 359 000 euroa ja asukaskohtainen konsernilaina oli 3 243 €/asukas.

Vuoden 2012 heikon tilinpäätöksen johdosta (alijäämä 657 000 euroa) kunta ryhtyi sopeuttamistoimiin talouden tasapainon saavuttamiseksi. Merkittävä yksittäinen tekijä kunnan talouden tasapainottamisessa on ollut sosiaali- ja terveystoimen kilpailuttaminen ja kokonaisulkoistaminen Pihlajalinna Terveys Oy:lle vuoden 2014 alusta. Sosiaali- ja terveystoimi muodostaa kunnan taloudesta suurimman menoerän ollen lähes 60 % kaikista menoista. Vuoden 2015 alusta Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki ovat muodostaneet sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen, jossa palvelujen järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystoimen hallinto ja palvelujen tuottamista koskeva hankintasopimus siirtyivät kokonaisuudessaan Mänttä-Vilppulan kaupungin hoidettavaksi. Vuoden 2018 alusta Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystoimi siirtyy Mänttä-Vilppulan sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelusopimukselle.

Sosiaali- ja terveystoimen kokonaisulkoistuksen ohella muita Juupajoella toteutettuja talouden tasapainottamistoimia ovat olleet omaisuuden myynti sekä erilaiset palvelutuotannon rakenteelliset uudistukset. Näistä merkittävin on vuosien 2017–2018 aikana toteutettava kouluuudistus, jonka myötä Kirkonkylän koulusta tehdään esikoulun ja vuosiluokat 1–2 kattava pienten lasten koulu. Siirtymäkaudella Kirkonkylän koululla toimivat esikoulu sekä koulun vuosiluokat 1-4

lukuvuoden. Vuoden 2018 syksystä lähtien Kirkonkylän koululla toimivat esikoulu ja vuosiluokat 1–2 ja koulukeskuksen yhtenäiskoululla vuosiluokat 3–9.

Juupakodin saneeraus tehostetun palveluasumisen yksiköksi on käynnistynyt 2017 ja saneeraustyö jatkuu 2/2018 saakka. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1,1 milj. euroa. Saneeraukseen saatiin ARA:n erityisryhmien asumisen rahoitusta, josta 30 % avustusta sekä korkotukilainaa 746 522 euroa.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi juoksevien menojen maksamisen jälkeen investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen ja tavoitetaso on nettoinvestointien määrä, joka on yleensä poistojen määrää suurempi.

Koko taloussuunnitelmakaudella vuosikatteen ennustetaan jäävän poistoja pienemmäksi ja tulos heikkenee. Vuonna 2018 nettoinvestointien määrä on 350 000 euroa, mikä on 96 810 euroa vuosikatetta suurempi. Jos tällainen kehitys jatkuu, kunta joutuu ottamaan lisää velkaa, koska investointeja ei kyetä enää kattamaan omalla tulorahoituksella. Tilanne on tosin parantunut verrattuna vuoden 2017 budjettiin, jossa vuoden 2017 nettoinvestointien määrä arvioitiin 719 000:n euron suuruiseksi, joka puolestaan oli yli 310 220 euroa kyseisen vuoden vuosikatetta (408 780 euroa) suurempi.

Menojen kehitys pystytään säilyttämään hallittuna vielä vuoden 2017 ajan oman sote-palvelujen ulkoistussopimuksen ansiosta, jossa menojen kasvu on rajattu. Vuoden 2018 alusta Juupajoki siirtyy Mänttä-Vilppulan ulkoistussopimukselle, jolloin hinnoittelurakenne muuttuu ja palveluntuottajan kokonaisvastuu sote-kustannuksista poistuu.

Epävarmuutta talouden hallintaan tuo myös tulopohjan heikkeneminen kunnallisverotuoton pienentyessä ja valtionosuuksien vähentyessä. Verotulojen kasvuun vaikuttaa merkittävästi se, miten nyt käyntiin lähtenyt talouden myönteinen kehitys jatkuu. Yhteisöverojen osuus on Juupajoen kunnan taloudessa merkittävä.

Näillä näkymin 1.1.2020 voimaan tuleva sote- ja maakuntauudistus aiheuttaa merkittäviä muutoksia kuntien talouteen. Uudistuksen myötä kuntien menot pienenevät, kun sote-palvelut siirtyvä pois kuntien vastuulta ja tilinpidosta. Samalla kuntien saamat verotulot ja valtionosuudet likipitään puolittuvat. Kuntien vastuut sote-kiinteistöistä ja kunnan veloista kuitenkin säilyvät ennallaan.

Käsittelyssä olevassa taloussuunnitelmassa ei vielä huomioida uudistuksen vaikutuksia, koska sote- ja maakuntalainsäädäntöä ei vielä ole vahvistettu. Sote- ja maakuntauudistuksen tarkkoja vaikutuksia Juupajoen kuntaan on toistaiseksi vaikea arvioida.

Juupajoen kunnan tilauksesta konsulttiyhtiö Perlacon Oy on tehnyt marraskuussa 2016 ennakkolaskelmia Juupajoen kunnan taloustilanteesta maakuntauudistuksen tullessa. Selvityksen tekoajankohdan tietopohjan mukaan sote-uudistuksen myötä Juupajoen kunnan tilinpidosta poistuu 6,9 miljoonaa euroa, jolloin kuntaan jää n. 40 % toimintakatteesta. Edelleen kunnalta vähenee soteen liittyviä valtionosuuksia 2,83 miljoonaa euroa (jää 1,36 miljoonaa euroa) ja 3,422 miljoonaa euroa tuloveroja (jää 2,4 miljoonaa euroa). Yhteenvetona Juupajoen kunnan tilanteesta maakuntauudistuksessa voi todeta Perlaconin selvityksen mukaan seuraavaa:

- Kunnan on selvittävä sote-uudistukseen niin, että toimintakatteen kasvu ei saa ylittää verorahoituksen kasvua
- Toimintakatteen kasvun sisällä sosiaali- ja terveydenhuolto ei saisi kasvaa nopeammin kuin kuntaan jäävät palvelut, sillä ylimenevä kasvu sementoituu palvelurakenteen kustannukseen.
- Jos ennen sote-alueelle siirtymistä on mahdollista sopeuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden lisäksi muistakin palveluista, on sopeuttaminen käytettävä hyväksi. Soten jälkeiseen aikaan ei voi mennä palveluverkolla, mitä ei pysty rahoittamaan – jollei halua korottaa veroja.
- Juupajoki voi hyötyä uudistuksesta, jos kunta pystyy jatkossakin rajaamaan toimintakatteen kasvun. Juupajoen on pystyttävä rajaamaan myös ennaltaehkäisyn ja elinvoiman kasvattamisen määrärahojen kasvupainetta.

Juupajoen kunnan talouden tasapainotus: suunnitelma ja toteutuminen tähän mennessä

Juupajoen kunnan taloustilanteen tasapainottamiseksi kunnanvaltuusto hyväksyi 13.10.2014 talouden tasapainottamisohjelman, jonka säästötavoitteet olivat 160 000 euron säästöt vuonna 2015, 59 000 euron säästöt vuonna 2016 ja 46 000 euron säästöt vuonna 2017. Kunnanhallituksen alun perin asettamaa 450 000 euron säästötavoitetta ei saavutettu, mistä johtuen kunnallisveroa korotettiin 20 %:sta 21 %:iin vuonna 2015. Seuraavassa on esitelty talouden tasapainottamiseksi päätettyjä toimenpiteitä:

Tekninen toimi

Kiinteistöjen Setälä ja Suinun-Väihi vuokrasopimukset päättyivät vuoden 2016 lopussa. Setälän osalta on laadittu uusi vuokrasopimus eläkejärjestöjen kanssa. Suinun-Väihin rantakaavoitus on valmistunut syksyllä 2016 ja tontit on saatu myyntiin vuoden 2017 aikana. Suinu-Väihin maja ja kolme vapaa-ajan tonttia on saatu myytyä vuonna 2017. Vuoden 2017 talousarvion myyntivoittoarvio toteutuu.

Entisen terveystalon purkamisesta ei ole päätöksiä. Ajankohta määrittyy, kun korvaavat tilat nuorisotilalle saadaan järjestettyä.

Leikkikenttiä ja uimarantoja on tasapainottamissuunnitelmassa päätetty vähentää 2 kpl/vuosi. Tämä tarkoittaa 3000 euron säästöä joka kertyy vuosina 2015–2017 1000 euroa / vuosi. Suunnitelma ei ole toteutunut.

Vesi- ja jätemaksuja on korotettu vuosittain, jotta vesilaitoksen talous pysyy tasapainossa.

Varhaiskasvatus

Vuonna 2014 laaditun talouden tasapainottamisohjelman suunnitellut säästöt on toteutettu vuosina 2014–2016.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa talouden tasapainotukseen liittyen tavoitteena oli peruskoulun henkilöstön määrän ja opetustuntien sopeuttaminen oppilastilanteeseen. Vertailujen mukaan Juupajoen kunnan perusopetus on muun muassa Kuntamaisemakuntien verrokkeja kalliimmin järjestetty.

Valmistuskeittiöiden vähentäminen ja siihen liittyvä toiminnan uudelleen organisointi on tuonut selkeää säästöä. Samalla on myös toimintoja uudistettu ja nykyaikaistettu. Uusi keskuskeittiömalli käynnistyi elokuussa 2015.

Kevään 2016 aikana toteutettiin kunnan koulutoimen kehittämisselvitys, jonka aihealueet olivat:

1. Kunnan koulujen välisen yhteistyön kehittäminen (mukaan lukien koulujen hallinnollinen johtaminen, koulujen mahdollinen profiloituminen)
2. Esiopetuksen järjestäminen tulevaisuudessa
3. Erityisopetuksen järjestäminen tulevaisuudessa
4. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön tulevaisuuslinjaukset
5. Uuden opetussuunnitelman asettamat vaatimukset perusopetuksen, opetustilojen ja oppimisympäristöjen kehittämiseksi
6. Eri kehittämisvaihtoehtojen kustannusvaikutukset.

Kehittämisselvityksen taloudelliseksi tavoitteeksi asetettiin lähtötilanteessa (lautakunnan päätös 11/2015), että koulujen yhteistyön kautta ja toiminnallisuuden muutoksilla voidaan vähentää henkilöstöä 1-2 henkilöä lähivuosina tapahtuvien eläkkeelle siirtymisien yhteydessä. Selvitystyön perusteella tehtävät toiminnalliset muutokset ovat mahdollisia toteuttaa lukuvuoden 2017–2018 alusta lukien.

Selvitystyön näkökulmat:

1. Oppilaiden oikeus yhtenäiseen koulupolkuun, laadukkaaseen opetukseen ja nykyaikaiseen oppimisympäristöön
2. Henkilöstön mahdollisuus yhteistyöhön, oman työn kehittämiseen ja ammatilliseen kehittymiseen
3. Meneillään olevat varhaiskasvatuksen, esi-, erityis- ja perusopetuksen kehittämissuunnat valtakunnallisesti sekä
4. Taloudellisten ja muiden resurssien tehokas käyttö

Selvityksen asiantuntijoina toimivat Opinpaja Oy:stä KM Elina Harju, KM Johanna Järvinen-Taubert sekä KL Päivi Valtonen. Erityisopetuksen asiantuntijana KM, erityisopetuksen koordinaattori Mari Luosa, tieto- ja viestintätekniikan kehittämisen asiantuntijana TVT-kouluttaja ja pedagoginen asiantuntija, KM Matleena Laakso. Kustannusvaikutusten asiantuntijana yliopisto-opettaja KM, HM Kristiina Engblom-Pelkkala.

Selvityksen toimenpidesuosituksen perusteella on laadittu seuraava Juupajoen opetustoimen rakenteellinen muutosesitys, joka sisältyy 2017–2019 taloussuunnitelmaan:

- kunnan esiopetus siirtyy päiväkodilta Kirkonkylän koululle lukuvuoden 2017 - 2018 alusta,
- Kirkonkylän koulun vuosiluokkien 5 ja 6 opetus siirtyy lukuvuoden 2017 - 2018 alusta ja vuosiluokkien 3 ja 4 opetus lukuvuoden 2018 - 2019 alusta Koulukeskukselle,
- lukuvuodesta 2018 - 2019 lähtien kunnan kaikki 1. luokkalaiset saavat opetusta Kirkonkylän koululla ja jatkavat ko. koululla myös 2. vuosiluokan,
- Kirkonkylän koulusta muodostetaan näin vaihteittain joustavan alkuopetuksen koulu eli Pienten lasten koulu, jossa työskentelevät 0 – 2 luokat ja
- em. siirtymäkauden jälkeen Koulukeskuksella työskentelevät vuosiluokat 3 - 9.

Valtuusto hyväksyi muutosesitykset syksyllä 2016.

2.4 Keskeiset tuloperusteet

2.4.1 Verotulot

Kuluvana vuonna kuntien verotulojen kehitys on ollut odotettua parempaa. Alkuvuoden tilitystoteuma sekä verotuksen ennakkotiedot tukevat tätä kehitystä. Vaikka lomarahaleikkaukset painoivatkin elokuun tilityksiä edellisvuoteen verrattuna alaspäin, niin koko vuoden kunnallisverokertymä nousee kesäkuun ennusteesta selvästi. Loppuvuoden kunnallisveron tilitysoikaisut näyttävät viimeisimpien tietojen valossa myönteisiltä. Kuntaliiton kesäkuun ennusteessa marras-joulukuun ryhmäosuusoikaisujen oletettiin olevan kunnille yhteensä noin 80 miljoonaa euroa negatiiviset. Viimeisten ennakkotietojen jälkeen oletus kuitenkin on, että oikaisu kunnille olisikin myönteinen niin marras- kuin joulukuussa. Tämä on osaltaan vaikuttamassa myönteisesti vuoden 2017 tilitysarvioon.

Kunnallisveron odotettua parempi kehitys johtuu pääosin palkkasumman kasvusta. Kuntaliiton kesäkuun verotuloennusteessa palkkasumma odotettiin kasvavan 0,9 prosenttia tälle vuodelle, mutta viimeisimpien havaintojen perusteella kasvu tulee olemaan jopa yli 2 prosenttia. Myös tulevien vuosien ennusteita on tarkistettu ylöspäin, mutta maltillisemmin. Ennusteiden mukaan kunnallisverot kasvavat suhteellisen paljon vuosina 2019 ja 2020. Suurin yksittäinen syy tähän liittyy vähennysten maltilliseen kehitykseen. Veroennustekehikossa huomioidaan ainoastaan päätösperäiset vaikutukset vähennyksiin ja koska päätöksiä vuosien 2019 ja 2020 osalta ei ole tehty, kasvavat verotulot normaalia myönteisemmin. Tämän lisäksi ansiotulot kasvavat valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2020 lähes kolme prosenttia joka myös nostaa kunnallisveroennustetta kyseisenä vuonna.

Hallitus linjasi budjettiriihessä keventävänsä ansiotuloverotusta varmistaakseen sen, että kenenkään verotus ei kiristy vuonna 2018 kilpailukyky sopimukseen liittyen. Kyseisten veronkevennyksien arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa 182 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen muutos on työtulovähennyksen korottaminen, joka vähentää kunnallisveron tuottoa 115 miljoonalla eurolla. Ottaen huomioon aiemmin päätetyt kunnallisveron tuottoa parantavat veroperustemuutokset (lapsivähennyksen päättyminen ja asuntolainan korkovähennyksen leikkaus), muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveroa yhteensä 131 miljoonalla eurolla. Päätösperäiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kilpailukyky sopimuksessa sovittiin erinäisistä palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017–2020. Maksujen muutokset vaikuttavat siten kunnallisverotuloja alentavasti myös vuoden 2017 jälkeen. Näiltä osin veromenetyksiä hallitus ei kompensoi.

Yhteisöveroennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön päivitetty ennuste, joka on noussut vuoden aikana merkittävästi. Ennusteessa on myös huomioitu vuodelle 2017 maksuunpantujen yhteisöjen ennakkoverojen nousu ja ennakkotiedot vuoden 2016 verotuksesta.

Yhteisöveron ryhmäosuus nousee vuodelle 2017 varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensaaation seurauksena. Korotuksella tavoitellaan kuntien yhteisöverotulojen kasvua 60 miljoonalla eurolla. Kuntien yhteisöveron ryhmäosuuden muutoksen suuruus (1,01 %-yks.) vuodelle 2018 on tarkentunut ja ryhmäosuus on uusimman tiedon mukaan 31,35 %.

Kiinteistöveroon aiemmin esitetyt alarajan korotukset on peruttu hallituksen esityksessä 17.10.2017. Aikaisemmin esitetyt ylärajojen korotukset sen sijaan pysyvät voimassa. Tämä tarkoittaa sitä, että yleinen kiinteistöveroprosentti sekä muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 vuonna 2018.

Vuodelle 2019 esitetty vakituisten asuinrakennusten alarajan korotus perutaan myös, mutta aikaisemmin ehdotettu yläraja pysyy voimassa. Näin ollen vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti vuodelle 2019 tulee määrätä välillä 0,41–1,00 %.

Vuodesta 2018 alkaen tuulivoimapuistoja ollaan siirtämässä kiinteistöverotuksessa voimalaitosten kiinteistöveroprosentin piiriin. Tuulivoimalapuistoja, joiden tuulivoimaloiden yhteisteho ylittää 10 megavoltiampeeria ja on liitetty verkkoon yhteisestä liityntäpisteestä, kohdellaan jatkossa voimalaitoksina kiinteistöverotuksessa. Kaikki tuulivoimalat eivät siten välttämättä siirry voimalaitosveroprosentin piiriin. Kaikki tuulivoimalat eivät ole tällä hetkellä kattavasti Verohallinnon tiedossa. Tuulivoimaloiden verotuksessa tapahtuvaa yksilöintiä varten kuntien tulisi antaa kaikille tuulivoimaloille pysyvä rakennustunnus.

Vuoteen 2019 asti veroennustekehikko vastaa 5.10.2017 päivitettyä kuntakohtaista veroennustetta (nykylainsäädännön mukaan). Tässä ennusteessa on kuitenkin mahdollisimman hyvin huomioitu sote- ja maakuntauudistukseen liittyvien lakiesitysten vaikutukset kuntien verotuloihin vuodelle 2020 valtiovarainministeriön viimeisimpien arvioiden mukaan.

Tässä versiossa keskeiset muutokset nykytilaan ovat, että vuodelle 2020 kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,37 prosenttiyksiköllä vuoden 2019 tasosta. Tämä prosenttiosuus tulee valmistelun edetessä vielä muuttumaan. Lakiluonnoksissa tulosta tehtävistä vähennyksistä invalidivähennys poistuu ja kunnallisverotuksen eläkevähennyksen määrä alenee reilulla miljardilla eurolla koko maan tasolla. Verosta tehtäviä vähennyksiä esitetään siirtyvän valtion verotukseen noin miljardin euron edestä koko maan tasolla.

Yhteisöveron kuntien ryhmäosuudeksi vuonna 2020 muodostuu tämän hetkisen tiedon mukaan 22,58 %. Leikkausprosentti tulee päivittämään verovuoden 2016 verotuksen valmistuessa, koska leikkaus on sote- ja maakuntauudistuksen lakiesityksen perusteella 500 milj.euroa verovuoden 2016 tasossa.

Verohallituksen lokakuussa 2017 päivittämän tiedon mukaan kunnallisverot vähenivät Juupajoella edellisvuodesta 0,9 % verovuonna 2016. Koko maassa kunnallisverot ovat vastaavana aikana kasvaneet 0,8 %. Verohallinnon ennakkotieto vuoden 2016 maksuunpanon oikaisusta on -492.000 euroa (peritään marraskuussa 2017).

Kuntaliiton verotulojen lokakuun 2017 ennustekehikon mukaan Juupajoen kunnan kunnallisveron veropohja nousi 0,8 % vuonna 2018 edellisvuodesta. Vastaavana aikana vähennysaste nousee 0,09 %, joten kunnallisverotilitysten määrän arvioidaan pienenevän edellisvuoteen nähden 1,6 %. Kokonaisverotuloina kirjattavan määrän arvioidaan vähenevän 1,3 %

Kiinteistöverolain mukaiset vaihteluvälit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,86–1,80 (aik. 0,80–1,55)
- vakituinen asuinrakennus 0,41–0,90 (aik. 0,39–0,90)
- muu asuinrakennus 0,93–1.80

Veroprosentti voidaan määrätä vaihteluvälin 0,86–1,80 rajoissa enintään 1,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti tai jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuuston määräämää yleistä kiinteistöveroprosentti alempi, enintään kunnanvaltuuston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.

- rakentamaton rakennuspaikka 2,00–6,00 (aik. 1,00–4,00)

Kiinteistöverolain 13a §:n mukaan kunnanvaltuusto voi määrätä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentin, joka koskee sekä rakennusta että maapohjaa, poikkeavaksi kunnan yleisestä kiinteistöverosta. Veroprosenttia sovelletaan, jos kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Käyttötarkoituksen määrittelee verottaja. Veroprosentiksi voidaan määrätä myös 0,00 %.

Taulukko 2. Koko maan painotetut keskimääräiset kiinteistöveroprosentit vuosina 2016–2017

	2017	2018
Yleinen kiinteistövero	1,00	1,06
Vakituinen asunto	0,47	0,49
Muu asuinrakennus	1,11	1,15

Taulukko 3. Juupajoen kunnan vahvistetut veroprosentit

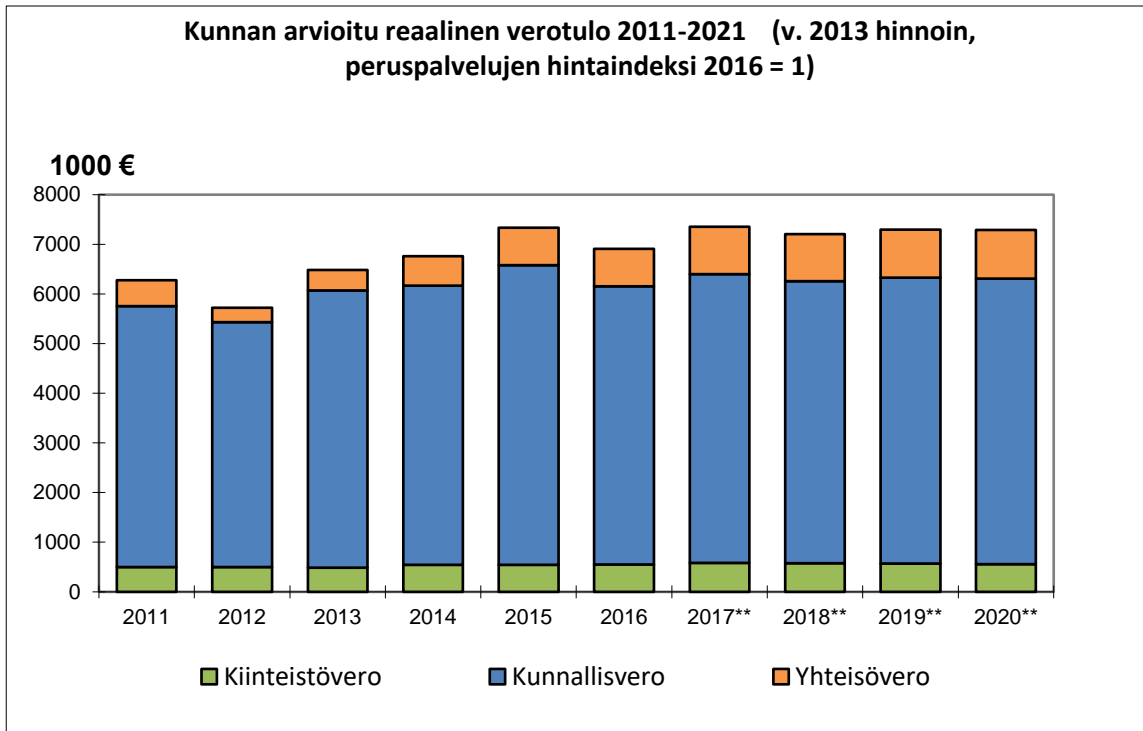
Vero	Vero % 2017	Vero % 2018
Kunnallisvero	21 %	21 %
Yleinen kiinteistövero	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asunto	0,45 %	0,45 %
Muu asuinrakennus	1,05 %	1,05 %
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %	0,00 %

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa ei Juupajoella peritä.

Yhden kunnallisveroprosentin tilitystuotto on Juupajoella noin 280.000 euroa. Juupajoen kunnan efektiivinen veroaste on vuonna 2017 13,98 % ja vuonna 2018 efektiivisen veroasteen ennustetaan olevan 13,92 % Efektiivinen veroaste on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

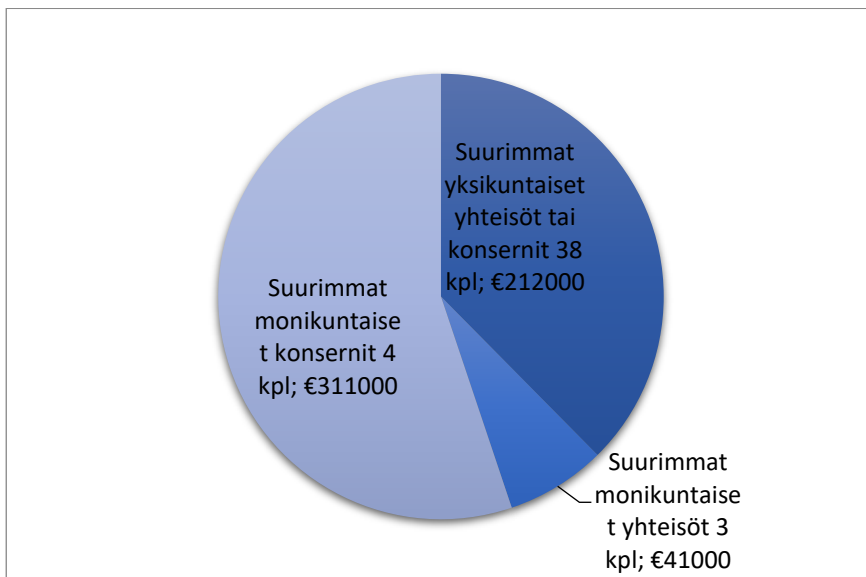
Juupajoen kunnalle on arvioitu saatavan talousarviovuonna verotuloja noin 7,1 miljoonaa euroa. Ennuste on muodostettu Kuntaliiton veroennustekehikon sekä kunnan oman arvion pohjalta. Kunnallisverotuottoa on talousarvioon vuodelle 2018 arvioitu noin 5,6 miljoonaa euroa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 0,9 milj. euroa ja kiinteistöveroa 0,6 milj. euroa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2011–2016 ja ennuste vuosille 2017–2020.

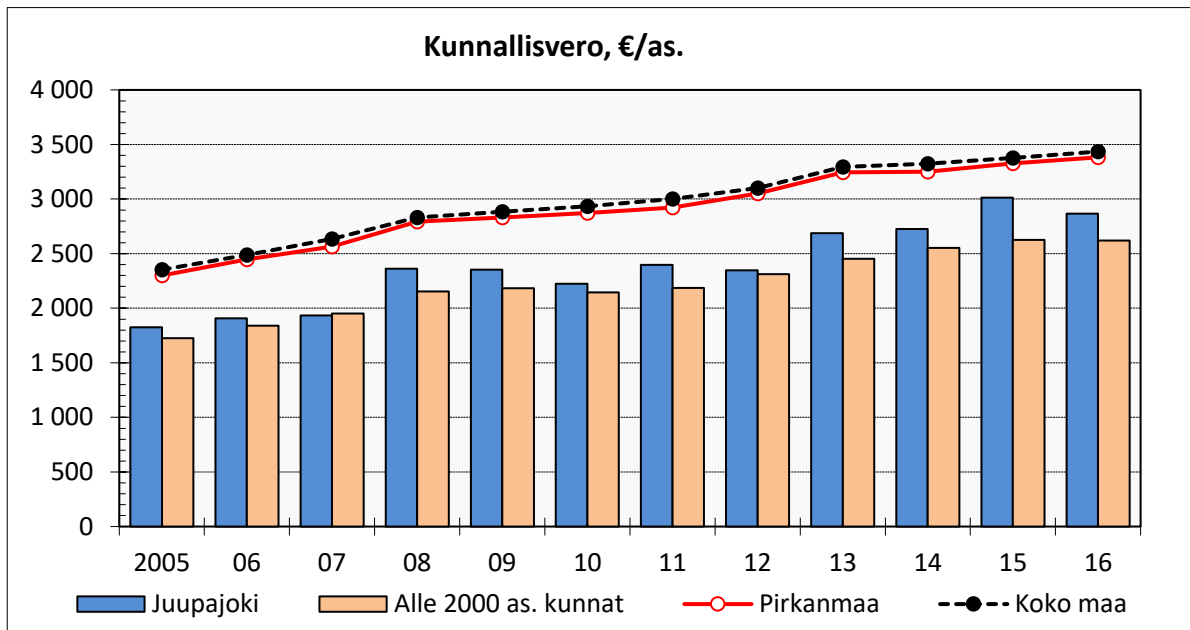
Kuvio 10. Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2011–2016 ja ennuste vuosille 2017–2020.

Yhteisöverojen kuntakohtainen jako-osuus muodostuu yritystoimintaerästä ja metsävero-osuudesta. Seuraavasta kuviosta näkyy yritystoimintaerältään suurimmat yhteisöt Juupajoella (tiedot vuodelta 2015). Kuviosta näkee, että vaikka monikuntaisten konsernien lukumäärä on pieni (4 kpl), on niiden maksama osuus Juupajoen yhteisöverotuottoon merkittävä. Euromäärä ei kuviossa ole tilitettävä osuus yhteisöverosta, vaan jako-osuuden laskentaperusteena käytettävä euromäärä. Tämä antaa kuitenkin viitteitä yhteisöveron koostumuksesta Juupajoella.

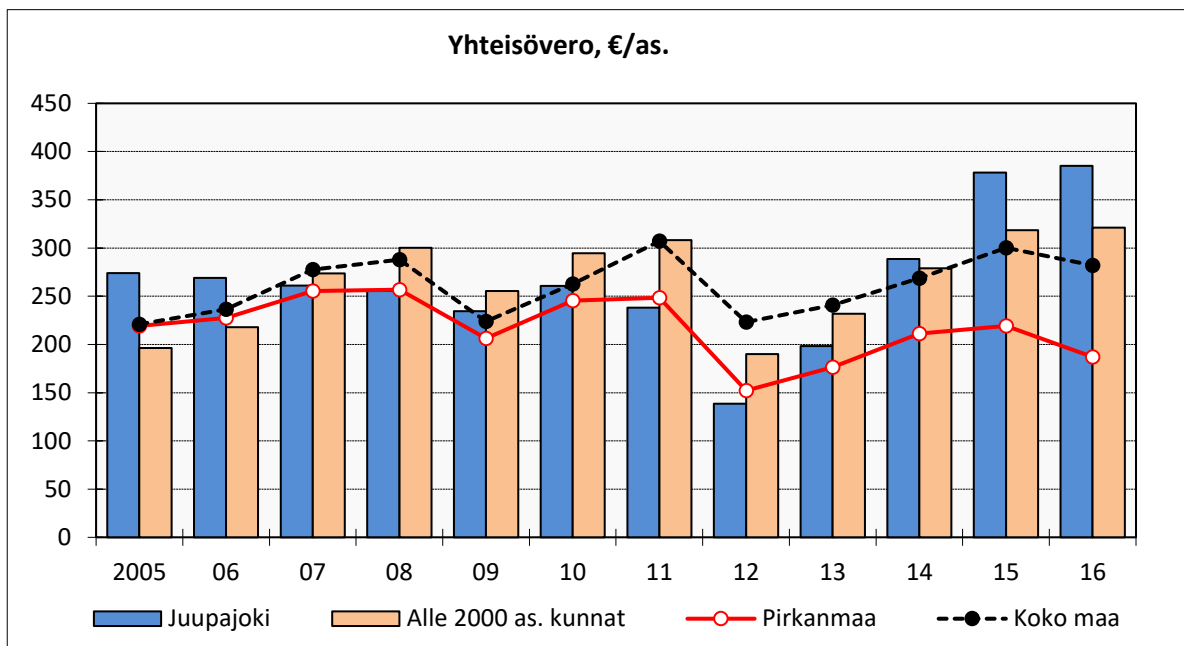

Kuvio 11. Yritystoimintaerältään suurimmat yhteisöt Juupajoella (tiedot vuodelta 2015)

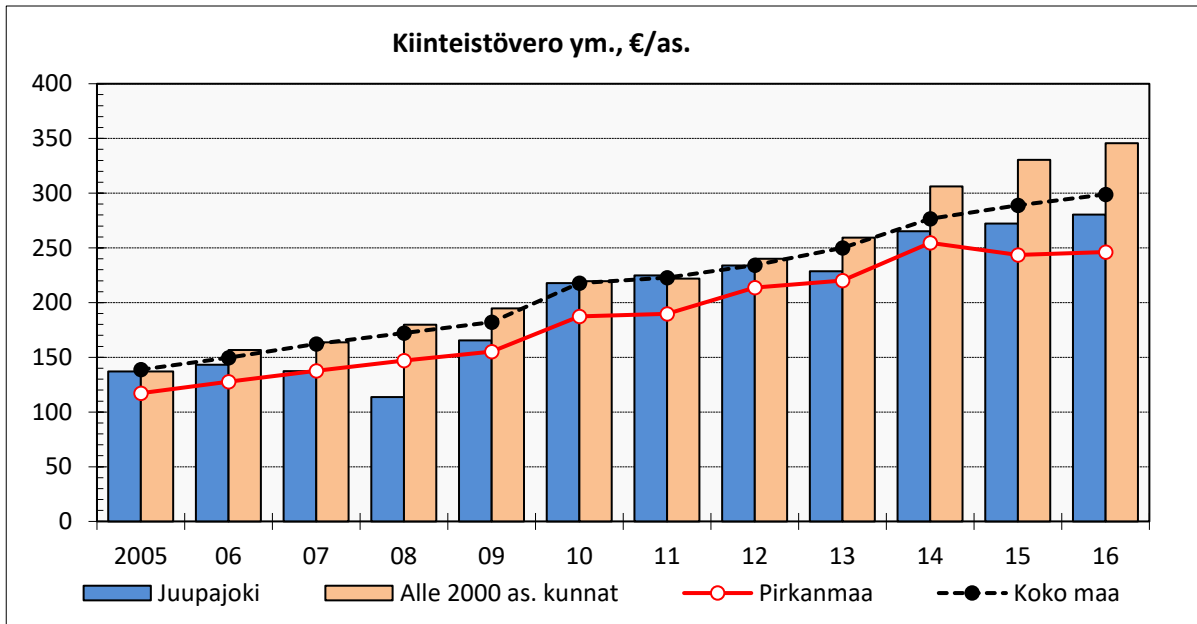
Seuraavissa kuvioissa on esitetty eri verolajien kehitys Juupajoen kunnassa euroa/asukas verrattuna alle 2000:n asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 12. Juupajoen kunnan kunnallisvero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 13. Juupajoen kunnan yhteisövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 14. Juupajoen kunnan yhteisövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvioista on nähtävissä, että Juupajoen kunnan kunnallisverojen ja yhteisöverojen asukasluukuun suhteutettu tulo on vertailukuntiin nähden hyvä. Sen sijaan kiinteistöverotuotto Juupajoella on vertailuryhmiä alhaisempi.

2.4.2 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset saavat tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuus koostuu aina kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Valtionosuuksien määrä muuttuu vuosittain sillä siihen vaikuttavat vuosittaiset automaattimuutokset esim. asukasmäärien, sairastavuus- ja verotustietojen muutokset sekä lakeihin perustuvat muutokset, kuten kustannustenjaon tarkistus vuosittain ja poliittisiin päätöksiin perustuvat muutokset, esim. valtionosuusleikkaukset ja muut päätökset, kuten valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Viimeisimmän valtionosuusuudistuksen vaikutukset ulottuvat vuoteen 2019 saakka, jolloin siirtymäkausi päättyy.

Ensimmäiset ennakkolaskelmat vuoden 2018 valtionosuuksista julkaistiin keväällä sekä tarkistukset kesäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Lopulliset päätökset vuoden 2018 valtionosuusrahoituksesta tehdään joulukuun 2017 lopussa.

Vuonna 2018 kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,34 % ja kuntien omarahoitusosuus 74,66 % valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista. Valtionosuusprosentti kuvaa kustannustenjakoa kunta-valtio-suhteessa koko maan tasolla. Laskennallisten kustannusten

eroista johtuen kunnan oma valtionosuusprosentti vaihtelee Helsingin 16,90 prosentin ja Ristijärven 47,24 prosentin välillä.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2018 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukyky sopimuksesta (121 miljoonaa euroa, -22 €/asukas) ja kustannustenjaon tarkistuksesta (-73 miljoonaa euroa, vaikutus kuntakohtainen laskennallisten kustannusten suhteessa). Laskelmissa on otettu huomioon myös varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen osittainen kompensointi valtionosuusjärjestelmän kautta (+25 miljoonaa euroa, valtionosuusprosentissa +0,09 prosenttiyksikköä). Myös kuntatalousohjelmaan sisältyvät kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutokset on otettu huomioon laskelmassa.

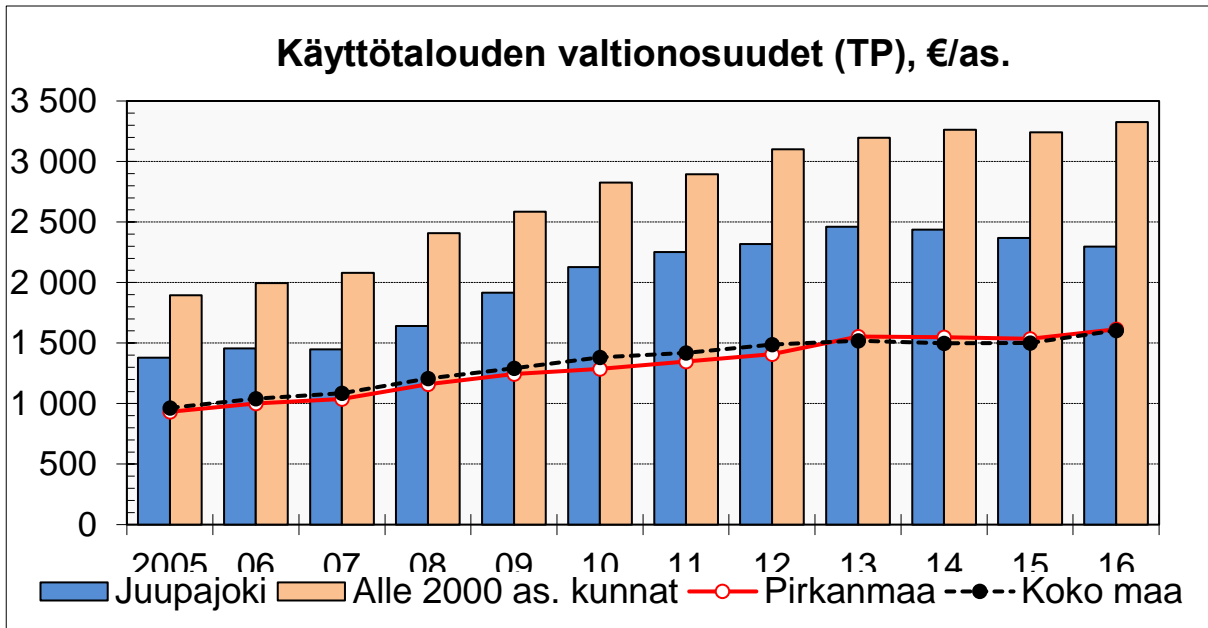
Valtioneuvosto päätti valtion vuoden 2018 talousarvioesityksen täydentämisestä 16.11.2017. Täydentävään esitykseen sisältyi muutoksia kuntien valtionosuusrahoitukseen. Täydentävän esityksen myötä kuntien peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2018 lisääntyy ennakkolaskelmiin verrattuna 109 miljoonaa euroa. Muutoksen jälkeen kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 8 543 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuus vähenee noin 35 milj. euroa vuodesta 2017.

Muutos lisää kaikkien kuntien valtionosuutta vuonna 2018 aiemmin esitettyihin ennakkolaskelmiin verrattuna. Vaikutus on keskimäärin 20 euroa asukasta kohden. Vaikutus jakautuu kuntiin laskennallisten kustannusten suhteessa. Muutoksella on eniten vaikutusta kunnissa, joiden laskennalliset kustannukset ovat kunnan ikärakenteesta, sairastavuudesta ja muista kunnan ominaisuuksista johtuen suurimmat. Muutos on vastaavasti pienempi kunnissa, joissa laskennalliset kustannukset ovat pienet suhteessa muihin kuntiin.

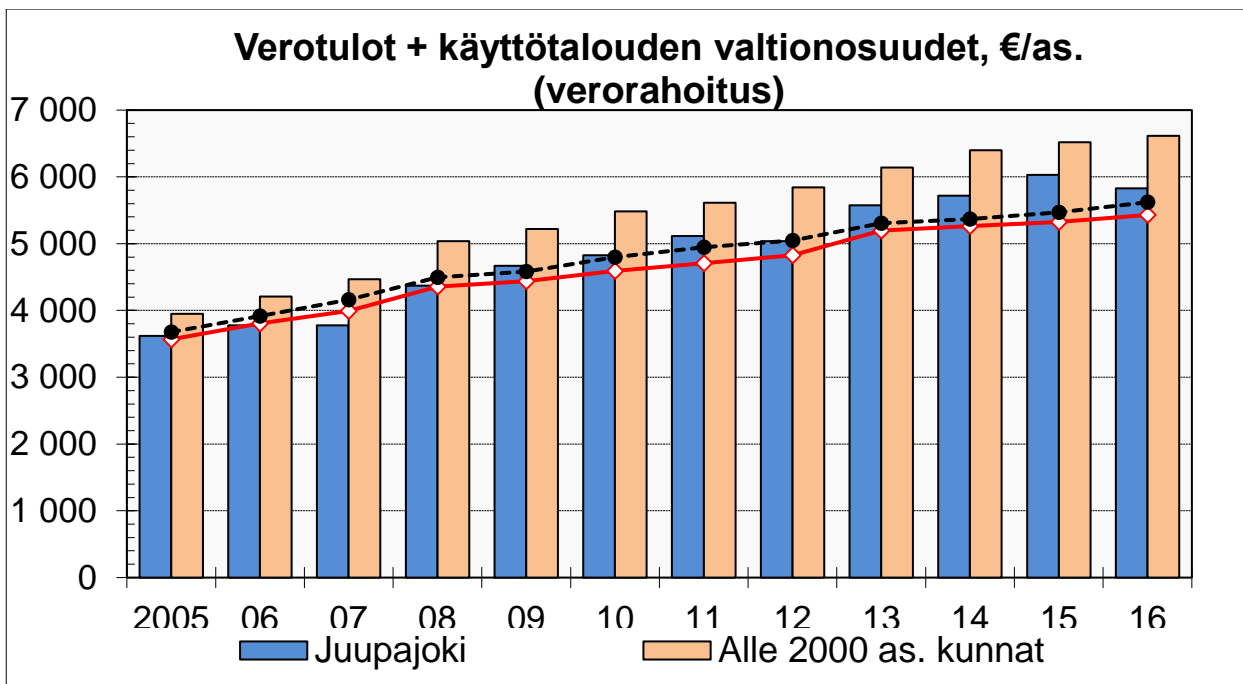
Valtionosuuden lisäys johtuu vuoden 2015 kuntien ja kuntayhtymien Kuntataloustilaston kustannustiedoissa havaitun virheen korjauksesta. Virheen korjauksen myötä kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuteen oikeuttavat menot vuonna 2015 kasvoivat 429 milj. euroa. Koska kuntien vuoden 2015 todelliset kustannukset vaikuttavat vuoden 2018 valtionosuuteen kustannustenjaon tarkistuksen kautta, lisääntyy vuoden 2018 valtionosuus virheen korjauksen takia 109 miljoonalla eurolla.

Kustannustenjaon tarkistus on valtionosuuslainsäädäntöön kuuluva rahoitusperiaatteen toteutumista säätelevä menettely, joka toteutetaan vuosittain. Tarkistuksessa valtionosuuden perusteena käytettävät laskennalliset kustannukset tarkistetaan samalle tasolle kuntien todellisten kustannusten kanssa koko maan tasolla. Tarkistetuista kustannuksista valtio rahoittaa valtionosuusprosentin suuruisen osan ja kunnat loppuosan.

Valtionosuudet Juupajoella	TP 2016	TA 2017	TA 2018
<i>Peruspalvelujen valtionosuus</i>	5 043 128	4 743 000	4 659 099
<i>Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus</i>	-549 049	-484 000	-466 600
<i>Yhteensä</i>	4 494 079	4 259 000	4 192 400

Kuvio 15: Käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vv. 2005–2016 (Lähde: Kuntaliitto)

Kuvio 16: Verorahoituksen kehitys vv. 2005–2016 (Lähde: Kuntaliitto)

2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio

Valmisteilla olevat rakenneuudistukset tulevat vaikuttamaan kuntien tehtävään ja rooliin merkittäväällä tavalla. Juupajoki on tehnyt jo aiemmin palvelujen järjestämistapoja koskevia ratkaisuja mm. sote-ulkoistus ja sote-yhteistoiminta-alue. Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta on tehty vuoteen 2018 ulottuva sopimus Pihlajalinnan kanssa, ja sen jälkeen Juupajoen sote-palveluiden tuottamisesta vastaa Mänttä-Vilppulan kunta. Tämä muutos on vaikuttanut merkittävästi Juupajoen kuntaorganisaation rooliin ja tehtäviin. Sote-ulkoistuksen yhteydessä merkittävä osa Juupajoen kunnan henkilöstöstä siirtyi toisen organisaation palvelukseen, millä oli omat vaikutuksensa mm. tukipalveluihin.

Vaikka sote-palveluiden tuottamis- ja järjestämisvastuu on siirtymässä muualle, on kunnille jäämässä edelleen vastuu hyvinvoinnin edistämisestä, mikä edellyttää toimintatapojen muuttamista entistä enemmän ennaltaehkäisevämpään ja koordinoivampaan ja suuntaan. Juupajoen kunnan organisaatio on hyvin kapea, ja siihen kohdistuu myös voimakasta eläköitymispainetta lähivuosina. Kapeassa organisaatiossa tehtävien ja resurssien tarkoituksenmukainen jakaminen ja kohdistaminen korostuvat, jotta voidaan kestäväällä tavalla toteuttaa kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita.

Sote-muutosten lisäksi Juupajoen sivistystoimessa toteutettiin keväällä 2016 kehittämisselvitys, jossa annettiin osaltaan suosituksia ja ehdotuksia opetustoimen uudelleenorganisoinnista.

Keväällä 2016 kunnassa käynnistettiin luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation uudistaminen. Uudistustyössä mukana oli BDO Consulting-yhtiö. Päätökset uudesta luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiosta tehtiin valtuustossa syksyllä 2016.

Kesäkuun alusta 2016 eli uuden valtuustokauden alusta voimaan astuneen uuden organisaatorakenteen on tarkoitus vastata paremmin uuden kunnan roolia ja tehtäviä. Toisaalta tavoitteena on ollut myös henkilöstön sisäisen työnjaon mielekkyyden ja tarkoituksenmukaisuuden kehittäminen.

Luottamushenkilöorganisaatio 1.6.2017

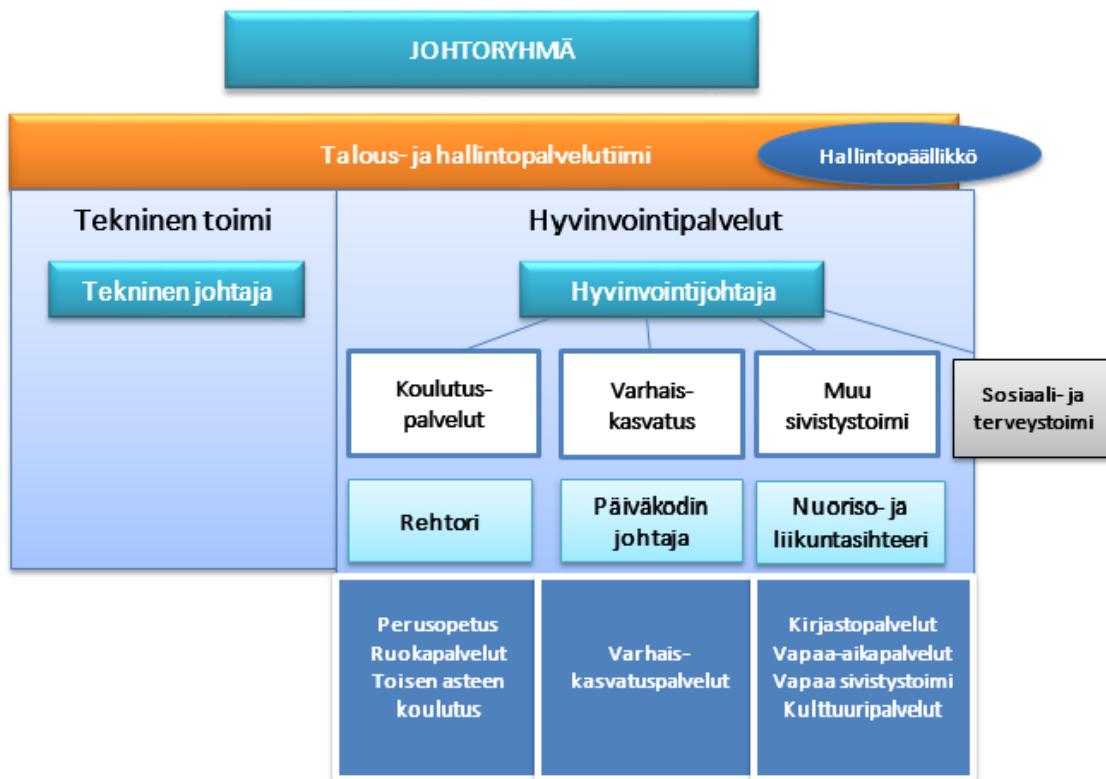
Viranomaislautakunta on toimialariippumaton ja käsittelee ne asiat, jotka lainsäädännön mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimeilimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus. Viranomaislautakunta toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena. Lisäksi viranomaislautakunta toimii kunnan tielautakuntana.

Kuvio 17. Juupajoen kunnan

luottamushenkilöorganisaatio 1.6.2017 alkaen.

Viranomaislautakunta on toimialariippumaton ja käsittelee ne asiat, jotka lainsäädännön mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimeilimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus.

Viranomaislautakunta toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena. Lisäksi viranomaislautakunta toimii kunnan tielautakuntana.

Kuvio

18. Juupajoen kunnan virasto-organisaatio 1.6.2017 alkaen.

Organisaatiouudistuksen henkilömuutokset on toteutettu sisäisin järjestelyin siten, että aiemmin teknisen toimen hallintosihteerinä toiminut Mervi Korhonen toimii 1.6.2017 lähtien hallintopäällikkönä ja varhaiskasvatuksen johtajana toiminut Anne Tuovila samasta ajankohdasta lähtien hyvinvointijohtajana. Sivistystoimenjohtajan virka on lakkautettu 1.6.2017 lähtien ja Lea Nurminen toimii perusopetuksen rehtorina.

2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2018

Kunnan konsernirakenne ei ole muuttunut vuodesta 2016.

Kunnan omistusosuus kuntayhtymissä:

- Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 0,57 %
- Pirkanmaan liitto 0,52 %
- Hämeen Päihdehuollon kuntayhtymä 0,71 %
- Sastamalan koulutuskuntayhtymä 1,1 %

Kunnan osuus osakkuusyhteisöissä:

- Juupajoen lämpö Oy 50 %
- Kiinteistö Oy Juupajoen Koskiportti 47,40 %
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy 0,09 %

Kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuudet:

- Koskitalot Oy 100 %
- Kiinteistö Oy Kirjakoski 100 %
- Kiinteistö Oy Kopsamon Linna 50,43 %
- Asuntohankintayhtiö Juupas Oy 100 %

2.4.5. Konserniyhtiöiden tavoitteet talousarviovuodelle

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 25.9.2017 hyväksynyt kunnan konserniohjeet.

Konserniohjeessa määritellään Juupajoen kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapolitiittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla.

Konserniohjeen tavoitteena on, että kunnan tytär- ja osakkuusyhteisöt, kuntayhtymät ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston hyväksymiä ja asettamia tavoitteita. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Koskitalot Oy

- Talousarviovuonna tulee uudistaa lainan lyhennysohjelma
- Asukashankintakriteerien tarkistaminen siten, että se tukee kuntaan muuttamista ja parantaa vuokra-asuntojen käyttöastetta. Kriteerien käsittely myös kunnanhallituksessa.
- Käynnistetään ARA:n kanssa selvityshanke vuokra-asuntokannan vähentämiseksi siten, että asia on käsiteltävissä viimeistään vuoden 2019 talousarvion hyväksymisen yhteydessä

Kiinteistö Oy Kirjakoski

- Talousarviovuonna selvitetään kiinteistön tekninen kunto ja tehdään päätökset kiinteistön tulevaisuudesta (mitä saneerataan, käyttötarkoitus jatkossa, mahdollinen käytöstä poistaminen)

Kiinteistö Oy Kopsamon Linna

- Talousarviovuonna selvitetään kiinteistön tulevaisuus: mikä on koulun käyttötarve tulevina vuosina, onko mahdollista tehdä lisää asuntoja, tms.

Juupas Oy

- Talousarviovuonna päätös yhtiön jatkosta: kehitetäänkö vai puretaan

3 TALOUSSUUNNITELMAN TEHTÄVÄT

Uudistettu kuntalaki (410/2015) astui voimaan 1.5.2015. Merkittävää osaa laista on sovellettu kuitenkin vasta 1.6.2017 alkaen uuden kuntavaalikauden alettua.

Uuden kuntalain 13 luvun 110 §:stä löytyvät säädökset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Lain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa, voidaan käynnistää kuntalain 118 §:ssä säädetty erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettely.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota

Uudistuneen kuntalain taloutta koskevissa säännöksissä on kiinnitetty huomiota muun muassa kunnan talouden kestävyys turvaamiseen ja pitkän aikavälin vastuunkannon korostamiseen. Muun muassa kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu, alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu koskemaan myös kuntayhtymiä.

Kunnan taloussuunnittelun ja kirjanpidon tavoitteina on

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun,
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi,
- sitoa toiminta ja talous yhteen,
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta,
- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksikköihin.

Kunnan talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kolme päätehtävää:

1. asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet.
2. talousarvioon ja taloussuunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Talousarviovuoden osalta arviot ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita.
3. talousarviossa ja taloussuunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot taas kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Kuntaliitto on määritellyt seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. Vahva talous. Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous. Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous. Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
4. Heikkenevä talous. Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatteella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.
5. Kriisitalous. Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot.

Uuden kuntalain 13 luvun 118 §:ssä on määrittely erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely on laajennettu koskemaan uuden kuntalain myötä myös kuntakonserneja ja kuntayhtymiä. Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos **vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy**:

1. kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
2. jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen,
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti,
 - asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla sekä
 - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta

Kunnanvaltuusto määrää, kuinka talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranhaltijoita. Käyttötalousoassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet vastuualueittain. Käyttötalousoassa on kunnanhallitusta ja lautakuntaa sitova valtuuston vahvistamalla tulosaluetasolla.

Sosiaali- ja terveystoimen osalta vuonna 2018 sitova erä on koko sosiaali- ja terveystoimen nettomenot yhteensä. Sosiaali- ja terveystoimen Järjestämisvastuu siirtyi yhteistoiminta-alueen muodostamisen myötä vuoden 2015 alussa Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Talousarvio ei ole vertailukelpoinen yhteistoiminta-alueen muodostamisen johdosta vuosien 2014 ja 2015 välillä, koska vuodesta 2015 lähtien sosiaali- ja terveystoimen menot ja tulot ovat kirjautuneet pääosin vastuukunnan tilinpitoon. Juupajoen kunnan tilinpidossa ovat maksuosuudet isäntäkunnalle (asiakaspalvelujen ostot) sekä sote-palvelutuotannossa käytettävien kiinteistöjen kustannukset, ruokapalvelut, eläkemaksut, yms.

Talousarvio ei ole suoraan vertailukelpoinen vuosien 2016 ja 2017 välillä johtuen vuoden 2017 alusta tehdystä osastokarttamuutoksesta. Muutos perustuu 1.6.2017 voimaan tulevaan organisaatiouudistukseen.

Kunnan vesilaitos on erityetty kunnan tilinpidosta vesihuoltolain säädösten mukaisesti 1.1.2016 lähtien.

Talousarvioon varattua määrärahaa ei saa ylittää ilman valtuuston hyväksyntää. Talousarvion toimintamenot käsittävät sekä ulkoiset että sisäiset menot. Määrärahat ovat talousarviossa bruttomääräisiä. Samoin tulosalueittain toimintatulot ovat sitovia ja niiden kertyminen on kyseisen vastuualueen vastuulla. Tavoitteet ovat tässä talousarviossa perusteluluonteisia. Talousarvioon on liitetty lista toiminnan tili- ja vastuuvuvelloisista viranhaltijoista. Investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Talousarvion toteutumisen seuranta tehdään kunnanhallitukselle kolme kertaa vuodessa 30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle raportoidaan merkittävistä poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa tai määrärahojen käytössä sekä esitetään poikkeamisen syyt. Valtuusto voi hyväksyä talousarviovuoden aikana muutoksia talousarvioon. Muutostarpeista tulee tehdä perusteltu esitys kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle välittömästi, kun on arvioitavissa kustannusten kokoaminen yli varatun määrärahan tai poikkeama hyväksytyistä tavoitteista, eikä ylitystä voida kattaa toimintaa muuttamalla.

Laskujen hyväksyjä on vastuussa laskun oikeellisuudesta, tavaran saannista, palvelun ostamisesta ja määrärahan riittävydestä. Tavaroiden ja palvelujen hankintarajat (määrärahojen puitteissa) ovat seuraavat:

- Kirjaston johtaja ja liikunta- ja nuorisosihteeri voivat päättää enintään 5.000 eur hankinnoista määrärahojen puitteissa ja talousarvio-ohjeiden mukaisesti
- Rehtori ja päiväkodin johtaja voivat päättää enintään 20.000 eur hankinnoista,
- vastuualue-esimies (kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja) voi päättää enintään 50.000 eur hankinnoista ja
- toimitilin päättää yli 50.000 eur hankinnoista.

Hankintapäätöksistä on tehtävä asianmukaiset viranhaltija-/toimielinpäätökset perusteluineen ja valitusosoituksineen.

Uuden Kuntalain myötä kunnan taloudenpitoon tullut merkittävin muutos on se, että vuodesta 2017 lähtien kriisikuntamenettely perustuu kunnan taseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän tai muiden rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan vuodesta 2015 lähtien kunnan taseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.

Tämän johdosta talousarviovuoden aikana on tarpeen seurata aikaisempaa aktiivisemmin myös kuntakonsernin yhtiöiden talouden tilaa. Kunnanhallitukselle tehtäviin raportointeihin (30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan) lisätään vuodesta 2017 lähtien myös konserniyhtiöiden talustilanneraportit. Lisäksi kuntakonserniyhtiöiden hallintoon nimettyjen kunnan edustajien tulee raportoida kunnanhallitukselle yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta säännönmukaisesti vähintään neljä kertaa vuodessa sekä aina, kun yhtiöiden toiminnassa tai taloudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2019–2020

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	MUUTOS %	TS2 2019	TS3 2020
Toimintatuotot	1 901 300	1 960 170	1 776 850	-9,4	1 777	1 777
Toimintakulut	-12 738 930	-12 727 390	-12 799 560	0,6	-12 903	-13 002
Toimintakate	-10 837 630	-10 767 220	-11 022 710	2,4	-11 126	-11 225
Verotulot	6 912 339	6 980 000	7 126 000	2,1	7 275	7 489
Valtionosuudet	4 494 079	4 258 000	4 192 400	-1,5	4 100	4 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 584	-62 000	-42 500	-31,5	-43	-43
Vuosikate	564 204	408 780	253 190	-38,1	207	221
Poistot	-480 694	-488 240	-516 230	5,7	-516	-516
Tilikauden tulos	83 510	-79 460	-263 040	231,0	-310	-295
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500		11	11
Tilikauden yli/alijäämä	94 081	-68 960	-252 540	266,2	-299	-284

* Luvut sisältävät sisäiset erät.

KÄYTTÖTALOUSOSA

4 HALLINTOPALVELUT

Vastuualueen esimies: kunnanjohtaja Pirkko Lindström

Hallintopalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kunnan demokratiapalvelut, keskitetyt tukipalvelut sekä kunnan elinvoiman kehittämistoiminnot ja kuntakonsernin toiminnot.

4.1 Konsernihallinto

Tulosalueen esimies: kunnanjohtaja Pirkko Lindström

Konsernihallinnon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston, hallinnon, tarkastustoimen, hallintotoimen, elinkeinotoimen ja työllisyyspalvelujen tulosyksiköt.

HALLINTOPALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-762 731,29	-866 130	-911 350	5,22 %	-911	-911
Poistot	-18 162,65	-1 200	0	-100,00 %		
Tuotot	65 205,38	105 600	56 250	-46,73 %	56	56
Netto	-697 525,91	-760 530	-855 100	12,43 %	-855	-855

Kunnanvaltuusto

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Tässä ominaisuudessa se päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä kunnan toiminta-ajatuksen ja strategian pohjalta. Tulosalueen menot pitävät sisällään valtuuston kokouspalkkiot, koulutuskulut, ansionmenetykset- ja matkakorvaukset, seminaarikulut sekä muut luottamushenkilöiden toimintaan liittyvät kulut.

Keväällä 2017 pidettiin kunnallisvaalit ja uusi valtuusto aloitti toimikautensa 1.6.2017. Syksyllä 2016 hyväksytyn organisaatiolinjauksen ja päätöksen mukaan Juupajoen valtuustoon valittiin 17 valtuutettua entisen 21:n valtuutetun sijasta. Uuden kunnanvaltuuston järjestäytyminen, toimielimien valinta sekä luottamushenkilöiden perehdytys ja koulutus ovat ajoittuneet kuluvan vuoden kesälle ja alkusyksylle.

Valtuusto päätti syyskuussa 2016 myös viranhaltijaorganisaation uusista linjauksista. Juupajoen kunnan uutta luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiota sekä uudistettua kuntalakiä noudattava hallintosääntö hyväksyttiin valtuustossa. Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.1.2015 mutta useita kuntalain säännöksiä on sovellettu vasta uuden valtuustokauden alettua 1.6.2017. Uuden valtuustokauden alkuun saakka noudatettiin vastaavia vuoden 1995 kuntalain säännöksiä.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Valtuuston kokoukset	6	5	5
käsiteltyjä asioita	37	40	35
Hallituksen kokoukset	13	12	13
käsiteltyjä asioita	140	200	150
Tarkastuslautakunnan kokoukset	2	2	2
Keskusvaalilautakunnan kokoukset	0	.	4
Tilojen lukumäärä	81	81	80
Jaettuja maataloustukia	1,8 milj eur	2,1 milj. eur	1,8 milj. eur
Hallinnon henkilökunta 31.12.	5	5	5

Tavoite	Tavoitetaso/toimenpiteet
Kunnan elinvoiman edistäminen	markkinointitoimien tehostaminen yritystoiminnan uudet avaukset väestön vähenemisen pysäyttäminen
Kuntastrategian jalkauttaminen	strategian hyväksymiskäsittely strategian toimintalinjausten vieminen kunnan palvelutoimintaan
Juupajoen kunnan asemointi osana uutta Pirkanmaan maakunta	maakuntahallinnon valmistelutyöhön osallistuminen kunnan ja Ylä-Pirkanmaan edunvalvonta

Hallinto

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää hallituksen sekä toimikuntien ja

neuvottelukuntien jäsenten kokouspalkkiot, kunnanjohtajan, ja hallintopäällikön (50 %) palkkakustannukset, asiantuntijapalvelujen hankinta sekä yleishallinnon avustusmäärärahat.

Valtuusto hyväksyi syyskuussa 2016 kunnan uuden organisaation linjaukset, jonka mukaan kuntaan on luotu talous- ja hallintopalvelujen tiimi 1.6.2017. Tiimin esimiehenä toimii hallintopäällikkö Mervi Korhonen. Tavoitteena on, että toimistohenkilöstön tehtäväkuvat uudistetaan yhteistyössä henkilökunnan kanssa siten, että henkilöstön tehtäväkuorma on tasapuolinen ja kohtuullinen, varahenkilöjärjestelmä välttämättömien tehtävien osalta kunnossa, henkilöstön omat vahvuusalueet tulevat huomioiduksi ja että kunnan ko. palvelukokonaisuus tulee hoidetuksi tehokkaasti ja joustavasti. Tämä työ on vielä kesken, koska kirjanpitäjän tehtävän vakinaisessa täyttämässä on ollut ongelmia. Kirjanpitäjän rekrytointi on parhaillaan meneillään (11/2017).

Tulosyksikköön sisältyvät myös pakolliset määrärahat mm. kunnan verotuskustannukset verohallinnolle, oikeusaputoimen kustannukset, kunnan jäsenmaksut (SPR ja Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys), Tampereen Kesäyliopisto, vanhustenkotiyhdistys), löytöeläinten hoitokorvaukset ja kuntaosuudet Kuntaliitolle, Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle sekä Pirkanmaan liitolle.

Hallinnon määrärahoihin sisältyvät myös kaavoituskustannukset. Kunnan toimesta talousarviovuodelle ei ole tiedossa kaavoitushankkeita.

Suunnittelumäärärahoilla tullaan toteuttamaan erilaisia selvityksiä ja hankkimaan tarvittavia mm. oikeudellisia asiantuntijapalveluja.

Ylä-Pirkamaan kuntien kesken on toteutettu yhteistä edunvalvontaa mm. henkilöjunaliikenteen säilyttämiseksi. Yhteistyötä tullaan jatkamaan mm. rakennusjärjestyksen uudistamistyöllä, joka on käynnistynyt syksyllä 2017.

Vaalit

Vaalien järjestäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Talousarviovuonna järjestetään presidentinvaalit sekä mahdollisesti myös uudet suorat maakuntavaalit lokakuussa 2018. Vuonna 2019 ovat vuorossa eduskunta- ja europarlamenttivaalit. Valtiollisten vaalien järjestämistehtäviin kunta saa valtiolta korvausta.

Tarkastustoimi

Hallinnon ja talouden tarkastamista varten kunnassa on valtuuston nimeämä tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet valtuuston päättämällä tavalla ja onko sisäinen valvonta riittävää sekä tutkia tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuus ja riittävyys. Tilintarkastuspalvelusopimus on BDO Audiator Oy:n kanssa. Myös sisäisen tarkastuksen järjestämiseen on varauduttu.

Hallintotoimi

Kunnan hallintotoimen tehtävänä on tuottaa kunnan toimielimille ja kuntaorganisaatiolle keskitettyjä hallinto- ja toimistopalveluja sekä kuntalaisille ja muille tahoille yleisiä neuvontapalveluja.

Tulosyksikön toimintaan kuuluu myös työnantajan ja työntekijän välinen yhteistoiminta, työterveyshuolto ja tyky-toiminta. Kunnan työsuojelupäällikkönä toimii tekninen johtaja Pekka Maasilta. Kunnan yhteistoiminta- ja työsuojelutoimielin on yhdistetty vuoden 2014 alusta.

Yhteistyötoimikunnan kokoonpano on seuraava:

- kunnanhallituksen edustajat:
 - hallituksen puheenjohtaja Jani Jauhiainen ja
 - kunnanhallituksen jäsen Iiri Välttilä
- työsuojeluvaltuutettu (uudet valtuutetut valitaan joulukuussa 2017)
- JHL:n edustaja Katri Sikiö,
- Jytyn edustaja Mervi Korhonen ja
- Akavan edustaja Niko Oksa.
- kunnanjohtaja Pirkko Lindström
- työsuojelupäällikkö Pekka Maasilta

Kunnan työntekijöiden työterveyspalvelut hankitaan Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyshuollon sopimus uusittiin keväällä 2014 ja työterveyshuollon toimintaohjelma päivitetään vuosittain.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2014 seuraavat henkilöstötoimen ohjeet:

- varhaisen tuen malli
- epäasiallisen kohtelun vastainen toimintaohjelma ja
- päihteiden vastainen ohjelma.

Syksyllä 2016 on toteutettu henkilökunnalle tasa-arvokysely ja laadittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Henkilöstön työilmapiirikysely tehdään tammikuussa 2018. Edellisen kerran se tehtiin syksyllä 2014. Kunnanhallituksen linjauksen mukaan kysely toteutetaan kolmen vuoden välein.

Kunnassa toimii myös sisäilmatyöryhmä. Sen tehtävänä on ottaa käsiteltäväkseen työpaikkojen pitkäkestoiset kosteusvauriot tai tapaukset, joissa on epäily sisäilmasta johtuvasta terveyshaitasta, pyrkiä ehkäisemään sisäilmaongelmia ennalta, selvittää ongelmien aiheuttajat sekä esittää näkemystensä perusteella muotoutuneet vaihtoehdot aisasta päättävälle taholle. Ryhmään kuuluvat tekninen johtaja, kiinteistötoimen edustaja, työsuojeluvaltuutettu ja työterveyshuollon edustaja. Lisäksi ryhmään kutsutaan aina kohdetyöpaikan esimies ja henkilöstön edustaja.

Kunnanhallituksen elokuussa 2013 tekemän päätöksen mukaan työntekijöille suositellaan savuttomuutta.

Vuonna 2017 on otettu käyttöön henkilöstön liikunta- ja kulttuuriseteli. Kukin vakituinen kokoaikainen henkilö saa 50 euron edestä seteleitä vuosittain. Lisäksi työntekijöille tarjotaan jouluateria ja järjestetään työhyvinvointiluentoja tai muita yhteisiä tyhy-tempauksia.

	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Yhteistyötoimikunnan kokoukset	4	4	4
Eläkkeelle siirtyvät	1	1	1
Sairauspoissaolot keskimäärin %	4,1	5,6	5,6
Kunnan koko henkilöstö (vakinaiset) 31.12.	56	56	55

Vastuualue	2018	2017	2015-2016	2014	2013	2012	2011
Hallinto	5	5	4	5	5	5	5
Perusturva				1	47	51	50
Sivistys	46	46	46	46	31	30	31
Tekninen	5	5	5	5	5	5	5
Henkilöstön määrä	56	56	55	57	88	91	91

Kunnan työntekijämäärä pienentyi huomattavasti vuonna 2014 toteutetun sote-palvelujen kokonaisulkoistuksen myötä. Myös vuoden 2015 alusta käynnistynyt yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa vähensi kunnasta muutaman henkilön, jotka siirtyivät kaupungin palveluksen. Varhaiskasvatuksen henkilöstö siirtyi vuoden 2014 alusta perusturvasta sivistustoimeen.

Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimen tulosityksikköön sisältyy mm. elinkeinotoimi ja hankeyhteistyö, asiointi- ja palveluliikenne sekä maataloushallinto.

Maataloushallinnon osalta Juupajoki kuuluu yhteistoiminta-alueeseen, jossa isäntäkuntana on Orivesi. Muut yt-alueen kunnat ovat Tampere, Pälkäne ja Kangasala. Koko yt-alueella on 800 maatilaa, joista Juupajoella 81. Maataloussihteri-toimistosihteerin työpanosta myydään ½ em. yhteistoiminta-alueelle.

Valtion säästötoimenpiteenä LVM ilmoitti syyskuussa 2015, että Keuruu-Tampere kiskobussiyhteys lopetetaan 27.3.2016. Yhteysvuoron säilymiseksi tehtiin paljon edunvalvonta toimenpiteitä yhteistyössä Mänttä-Vilppulan, Oriveden ja Tampereen kaupunkien sekä Pirkanmaan liiton kanssa. LVM päätti jatkaa velvoiteliikenteenä po. yhteysväliä supistetulla vuoroilla. Lisäksi kunnat

hankkivat lisävuoroja mm. viikonloppuihin. LVM:n syksyllä 2016 tekemän päätöksen mukaan yhteysvälin henkilöjunaliikenne palaa joulukuussa 2016 ennen supistuksia olleeseen tilanteeseen eli 3 vuoropariin päivässä. Päätös koskee vuotta 2017. Juupajoki ja Mänttä-Vilppula osallistuivat keväällä 2016 valmistuneeseen Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen kehittämisselvitykseen, jonka toteutti konsuttiryhmittymä VR Track/Strafica/YYOptima. Selvitys sisältää mm. Tampere-Vilppula-Mänttä lähijunaliikenteen tarkastelun sekä Mäntän aseman alustavan suunnitelman ja palvelutason määrittelyn. Työ liittyy kiinteästi Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen kehittämiseen. Työssä on muodostettu kehittämisen etenemispolku vuoteen 2025.

Valtion päätöksen mukaan kiskobussiliikenne Tampere–Haapamäki jatkuu ainakin 12/2018 saakka velvoiteliikenteenä.

Kunnan tilaamien kuljetusten (perusturva, koulumatkat, asiointiliikenne) sopimuskausi päättyy 31.12.2017 ja uusi sopimuskausi alkaa 1.1.2018 lukien. Kuljetusten kilpailutus on meneillään ja tavoitteen on 2 + 1 + 1 sopimuskausi. Tarkoituksena on avata uudella sopimuskaudella koulukuljetukset kaikille avoimeksi joukkoliikenteeksi. Kunta on näin panostamassa kylien asiointiliikenteeseen aikaisempaa enemmän.

Liikennekaari-hanke tulee muuttamaan taksi- ja joukkoliikenteen, kun niiden lupakäytänteet vapautuvat kesällä 2018.

Elinkeinotoimen tehtävänä on turvata ja kehittää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä paikkakunnalla. Toiminnalla ylläpidetään ja kehitetään paikkakunnan yritysten kilpailukykyä sekä edesautetaan uuden yritystoiminnan syntymistä. Käytännön tehtävinä on mm. antaa konkreettista yrittäjäneuvontapalvelua, edistää yritysyritystä, välittää alueen yrityksille tarkoituksenmukaista asiantuntijapalvelua sekä toteuttaa elinkeinoelämää kehittäviä hankkeita.

Pirkanmaan TE-toimiston aloitteesta on syksyllä 2015 käynnistetty alueellisten työllisyys- ja elinkeinotyöryhmien toiminta. Juupajoen kunta kuuluu Ylä-Pirkanmaan kuntien kanssa yhteiseen ryhmään. Alueellisen työllisyys- ja elinkeinoryhmän tehtävänä on mm. yhteisen alueellisen työllisyys- ja elinkeinosuunnitelman laatiminen, missä määritellään käytännön tasolla, miten ryhmään kuuluvien eri tahojen toimintaa ohjaavat strategiat jalkautetaan yhteisen tekemisen tasolle parantamaan seudun työllisyyttä. Ryhmään kuuluu edustus kustakin kunnasta (Virrat, Mänttä-Vilppula, Ruovesi, Juupajoki), seudun oppilaitosten edustus (Sasky, Tredu, Tamk), paikallisten yrittäjäjärjestöjen edustajat, Poko ry, MW-kehitys Oy ja TE-keskuksen edustajat. Ryhmä kokoontuu vuosittain n. 4 kertaa ja puheenjohtajana toimii kukin kuntajohtaja vuoden kerrallaan. Vuoden 2017 puheenjohtajakuntana on toiminut Virtain kaupunki.

Juupajoen kunnan elinkeinotoimen yhteistyötaho on ollut Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistyksen lopettamisen jälkeen Mänttä-Vilppulan kehitysyritys MW -kehitys Oy. Yhteistyön osa-alueita ovat seudullinen matkailu-, alue- ja elinkeinokehittäminen. MW-kehityksen tehtävänä on mm. toteuttaa aluekehittämishankkeita seutukunnan edellytysten parantamiseksi. Lisäksi Juupajoen kunta on hankkinut MW-kehitys Oy:ltä aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut.

Kuntien rooli alueen elinvoiman kehittäjänä ja ylläpitäjänä vahvistuu, kun sote siirtyy maakuntien vastuulle näillä näkymin vuonna 2020. Yksi kuntien kärkitehtävistä on kehittää elinkeinopolitiikkaa ja vahvistaa yritys ympäristön toimivuutta ja vetovoimatekijöitä. Alueen hyvinvointi edellyttää

työpaikkoja ja terve kuntatalous veronmaksukykyisiä yrityksiä ja yksityisiä kansalaisia. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää uusien yhteisten toimintamuotojen ja -mallien kehittämistä. Yksin toimiessaan kuntien resurssit ovat hyvin rajalliset ja haasteisiin vastaamiseksi tarvitaankin kuntien välistä yhteistyötä.

Vuosina 2016 - 2018 toteutetaan Juupajoen kylät kartalle –hanketta, jossa Juupajoen eri kylien merkittäviä kohteita hyödynnetään nykyistä paremmin ja tuodaan niitä matkailijoidenkin tietoisuuteen. Juupajoen eri kylissä on useita historiallisesti ja maisemallisesti merkittäviä kohteita kuten Juupajoen rotko tehdasalueineen, Kopsamo-Salokunnan valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue, Lysin suojeltu rautatieasema miljöineen sekä Kallenaution Kestikievari. Lisäksi paikkakunnalla on luontoliikuntaan hyvin soveltuvia kohteita kuten Kopsamo-Purnu - melontareitti.

Hankkeen tavoitteena on ollut lisätä ja syventää tietämystä Juupajoen eri kylien paikallishistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaista paikoista, laatia osalle kohteita kunnostussuunnitelmat sekä koota olemassa olevaa tietoa laajemmin hyödynnettäväksi. Hanke on valmisteltu yhteistyössä paikkakunnan yhdistystoimijoiden kanssa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 36.000 euroa, josta kunnan suora rahoitusosuus on 7.200 euroa. Hanke päättyi vuonna 2018.

Kehittämishankkeen perusteella on tarkoitus hakea investointihankkeita mm. Rotkon reitin kunnostussuunnitelmien toteuttamiseen.

Syksyllä 2016 käynnistyi Juupajoen laajakaistan suunnitteluhanke. Hankkeessa on laadittu valokuituverkkosuunnitelma koko kunnan alueelle, kattaen yhteisöt, yritykset, kotitaloudet sekä vapaa-ajan kiinteistöt.

Suunnitelma pitää sisällään rakentamisen kustannusarvio, valokuituverkkosuunnitelman ja työkuvat dokumentoituna koko kunnan osalta kaikkiin em. kiinteistöihin sekä tarvittavat lupa-asiakirjat. Tavoitteena on vuoden 2018 aikana selvittää markkinaehtoisesti rakentuvat alueet ja valmistautua mahdollisiin tuleviin tukirahoituksiin. Hanke on toteutettu yhteistyössä Akaan, Vesilahden ja Urjalan kuntien kanssa.

Tulosalueen määrärahoihin on lisäksi varattu kunnan osuus yhteisistä seudullisista elinkeinohankkeista ja yhteistyö MW-kehityksen kanssa, kuntaosuus Poko ry:lle (4,5 eur/as), joululahjamesujen toteuttaminen (nettokust. n. 3.500 eur), osuus Oriveden seudun matkailulehteen ja kunnan tuki Korkeakosken pankkiautomaatin kustannuksiin (n. 5.500 eur).

Muita toteutettavia laajemman alueen elinkeinojen kehittämishankkeita, joissa Juupajoen kunta on mukana ja joiden rahoitus on talousarviossa, ovat Matkalla Suomen sydämessä. Talousarviovuoden aikana voi tulla myös muita seudullisia tai maakunnallisia, joihin osallistutaan erillisillä päätöksillä.

Tavoite (2016-2018)	Toimenpiteet
Aktiivinen toiminta Juupajoen elinkeinoelämän kehittämiseksi	Yrittäjien aamukahvit 1 kertaa/kk, ajankohtaiset alustajat Juupajoen yrittäjien aktivoiminen hyödyntämään meneillään olevia hankkeita ja muita rahoituskanavia Yrityskäynnit kunnanjohtajan toimesta (vähintään 2 yritystä/kk) yhteistyön lisääminen MW-kehityksen kanssa, asiantuntemuksen hyödyntäminen
Juupajoki –tietoisuuden lisääminen ja aktiivinen markkinointi	messuosallistuminen aktiivinen viestintä sosiaalisen median kanavien hyödyntäminen mediakontaktit
Tehdaskiinteistön herätys	yhteistyö Luhta-Kiinteistöt Oy:n kanssa selvitystyö ja viestintämateriaali uusien kontaktien etsintä
Kehittämishankkeiden tavoitteiden saavuttaminen	Juupajoen yhdistysten ja kuntalaisten aktivointi mukaan toimintaan toimenpiteiden toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti tehokas viestintä

Työllisyyspalvelut

Tulosyksikön tehtävänä on työllisyystoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen Mänttä-Vilppulan, kunnan eri yksiköiden, työvoimaviranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi tulosalueelle on varattu määräraha koululaisten kesätyöllistämistä varten.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali- terveys- ja kuntoutuspalveluja (laista). Työvoiman palvelukeskuksessa moniammatillisen asiakaspalvelun keinoin edistetään yhdessä asiakkaan kanssa hänen työllistymismahdollisuuksiansa. Palvelussa yhdistyvät kunnan sosiaalityön ja terveydenhuollon sekä työhallinnon ja Kelan asiantuntemus.

Monialainen yhteispalvelu toimii verkostoyhteistyömallilla, jolla on yhteisiä toimipisteitä. Yhteispalvelu järjestetään alueellisesti siten, että Pirkanmaalla toimii neljä eri TYP-verkostoa. Juupajoki kuuluu Ylä-Pirkanmaan TYP-organisaatioon.

TYP-verkostolla on TE-toimiston nimeämät johtoryhmät. Kunnat nimeävät johtoryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä monialaisen yhteispalvelun johtajan (oto-tehtävä), joka vastaa siitä, että toimintamallissa olevat tahot järjestävät yhteispalvelun johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmän tehtävänä on toimipisteistä ja henkilöstön määrästä sopiminen, tuotettavista palveluista ja määrärahojen suuntaamisesta sopiminen, toiminnan tavoitteista sopiminen sekä toiminnan seuranta ja arviointi. Ylä-Pirkanmaan TYP-alueen johtajana toimii Mänttä-Vilppulan kaupungilta Vuokko Hjelt. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2016 alusta.

Toiminnalliset tavoitteet ja seuranta 2017 - 2019	Toimenpiteet
Kunnan pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien aktivointitoimenpiteiden tehostaminen	Uusien käytänteiden luominen Mänttä-Vilppulan yhteistyösopimuksen perusteella 1.1.2018 lukien <ul style="list-style-type: none"> - seurantamittarien määrittäminen - toiminnan vaikuttavuuden seuraaminen - aktivointiasteiden nostaminen Pirkanmaan kuntien parhaimpaan neljännekseen
Kaikki kunnan 16-17 -vuotiaat nuoret saavat kesätyöjakson	Kaikille halukkaille koululaisille (16 - 17) tarjotaan 2 viikon työjakso kunnan tai sote-kumppanin työpisteissä

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki käynnistävät talousarviovuoden alusta lukien uuden yhteistyön, kun kunnan työllisyyspalvelut hankitaan Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Kunnille on asetettu työllisyyden hoitoon liittyen useita velvoitteita, joita ovat mm. laki kuntouttavasta työtoiminnasta, laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta, työmarkkinatuen rahoitusvastuu sekä työttömien terveyden edistäminen.

Juupajoen kunta on tehnyt em. tehtäviin liittyen yhteistyötä aiemmin Oriveden kaupungin kanssa ja sote-ulkoistukseen liittyen palveluja on tuotettu pitkälti myös Pihlajalinna Terveys Oy:n toimesta. Kunnan vakiintuneisiin käytänteisiin perustuen työllisyyden hoidon käytännön asioita on yleensä hoitanut sosiaalityöntekijä. Mänttä-Vilppula-Juupajoki yhteistoiminta-alueen muodostamisen myötä sosiaalityöntekijän tehtäväkenttä on kuitenkin muuttunut, koska Mänttä-Vilppulassa työllisyydenhoito ei organisatorisesti kuulu sote-palveluihin.

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki ovat syksyn 2016 aikana sopineet, että Juupajoen kunnan työllisyyspalvelut tuotetaan 1.1.2018 lukien Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta sopimusperusteisesti.

Palvelujen kohderyhmään kuuluvat työttömät Juupajoen kuntalaiset, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä. Painopiste on erityisesti asiakkaisissa, jotka ovat saaneet

työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yli 300 päivää, nuoret, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä yli 12 kuukautta tai 6 kuukautta (alle 25-vuotiaat). Kohderyhmään kuuluvat myös velvoitetyöllistettävät sekä koululaiset, joille kunta on varannut määrärahan kesätyöpaikkoihin. Työllisyyspalvelut tarjoavat apua yrityksille pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvissä asioissa.

Työllisyyspalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kuntalaisten työelämävalmiuksien edistäminen ja jatkokoulun luominen koulutuksen, työllistymistä edistävien palveluiden tai työllisyyden pariin. Käytänteitä tehostetaan kunnan ja Mänttä-Vilppulan kanssa siten, että aktivointiaste nousee. Palvelu nivoutuu asiakkaan muihin palveluihin ja verkostoihin. Toiminnalle luodaan mittarit ensimmäisen toimintavuoden aikana.

Käytännössä palvelu tullaan järjestämään Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta ottamalla Juupajoen kunta työllisyyspalveluiden asiakkaaksi ja osaksi palveluntuotantoa. Sopimuksen puitteissa tullaan rekrytoimaan palveluohjaaja kaupungin palvelukseen.

Palveluntuottaja ja tilaaja perustavat ohjausryhmän tarkastelemaan sopimussisältöä ja valvomaan sopimuksen mukaisen palvelun toteuttamista. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa kalenterivuodessa. Ohjausryhmään kuuluvat sopimuksen sopimishetkellä Juupajoen kunnalta kunnanjohtaja ja hyvinvointijohtaja. Mänttä-Vilppulan kaupungilta ryhmään kuuluvat henkilöstöpäällikkö, sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja.

5 HYVINVOINTIPALVELUT

Vastuualueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-10 825 631,83	-10 707 730	-10 751 800	2,00	10 855	10 954
Poistot	4 921,20	-5 000	-4 920	-1,60	-5	-5
Tuotot	617 806,72	543 980	528 720	-0,03	529	529
Netto	-10 207 825,11	-10 163 750	-10 223 080	1,99	-10 326	-10 425

Kunnan uusi organisaatorakenne on tullut voimaan uuden valtuustokauden alusta 1.6.2017.

Hyvinvointitoimeen sisältyvät kunnan koulutuspalvelut, varhaiskasvatus, vapaa-aikatoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi.

5.1 Hyvinvointitoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTITOIMI	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-52 033,06	-67 120	-122 610	82,67	-123	-123
Poistot	0,00	0	0			
Tuotot	46,68	0	0			
Netto	-51 986	-67 120	-122 610	82,67	-123	-123

Hyvinvointitoimi sisältää hyvinvointipalveluiden hallinnon. Hallinnon tehtävänä on tuottaa hyvinvointitoimen tarvitsemat toimistotehtävät. Hallinnon menoihin kuuluu myös muita yleisiä hallintomenoja. Hallinnon talousarvioon on sisällytetty lisäksi toisen asteen koulutukseen liittyvät eläkevakuutusmaksut sekä sivistystoimen osuus varhaiseläkemaksuista (varhe), Starsoftin ohjelmien (MultiPrimus, Wilma, Kurre) ylläpitokustannukset ja toisen asteen koulutuksen opiskelijahuoltolain mukaisten palveluiden kustannukset.

5.2 Sosiaali- ja terveystoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-7 019 107,83	-7 066 550	-7 120 240	0,76	-7 223	-7 323
Poistot						
Tuotot	877,83					
Netto	-7 018 230,00	-7 066 550	-7 120 240	0,76	-7 223	-7 323

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteena on tukea ja ylläpitää yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja itsenäistä toimintakykyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualue käsittää sosiaali- ja terveyspalvelujen hallinnon, sote-kiinteistöt sekä yhteistoiminta-alueen kautta järjestetyt sote-palvelut. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Talousarviovuoden 2018 aikana Juupajoen sosiaali- ja terveyspalvelut organisoidaan osaksi Mäntävuoren Terveys Oy:n ja Mänttä-Vilppulan kaupungin organisaatiota.

Perusterveydenhuollon palvelut järjestettiin vuodesta 2011 alkaen Juupajoki-Orivesi-Pälkäne-Kangasalan yhteistoiminta-alueella Kangasalan toimiessa isäntäkuntana. Kehitysvammaisten avohuollon erityispalvelut järjestettiin yhteistoiminta-alueella 1.1.2009 alkaen. Yhteistoiminta-alueen toiminta päättyi 31.12.2013 Kangasalan kunnan irtisanottua yhteistoimintasopimuksen.

Juupajoen kunnanvaltuusto päätti 23.9.2013, että yhteistoiminta-alueen sopimuksen päätyessä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy Juupajoen kunnalle ja että sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen kokonaisulkoistetaan siten, että Pihlajalinna Oy tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut 1.1. - 31.12.2014 välisen ajan viranomaistehtäviä ja ympäristöterveydenhuoltoa lukuun ottamatta. Palvelutoiminta Juupajoella Pihlajalinna Oy:n toimesta käynnistyi vuoden 2014 alusta lukien.

Vuoden 2015 alusta lukien Juupajoen ja Mänttä-Vilppulan valtuustot päättivät muodostaa sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen siten, että palveluiden järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan koko sosiaali- ja terveystoimen hallinto siirtyi vuoden 2015 alusta Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön palvelussuhteet siirtyvät liikkeenluovutuksella Mänttä-Vilppulan kaupungille samasta ajankohdasta. Virkavastuulla hoidettavien tehtävien osalta henkilöstö jäi kaupungin palvelukseen. Muun henkilöstön osalta toteutettiin edelleen siirto palvelujen tuottajalle.

Yhteistoiminta-alueelle perustettiin sopijakuntien yhteinen toimielin peruspalvelulautakunta, joka on 7 jäseninen (4 Mänttä-Vilppula + 3 Juupajoki). Lautakunta kuuluu Mänttä-Vilppulan hallinto-organisaatioon. Sopijakuntien kuntajohtajilla ja hallitusten puheenjohtajilla on lautakunnan

kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Peruspalvelulautakunnalla on lisäksi yksilöjaosto, joka päättää yksilöasioiden muutoksenhauista ja muista sille määrätyistä tehtävistä. Jaostossa on 3 jäsentä (2 Mänttä-Vilppula + 1 Juupajoki).

Hallinnon järjestämisessä noudatetaan vastuukuntana toimivan Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Mänttä-Vilppulan kaupungin hallintosäännössä määritellään peruspalvelulautakunnan, yksilöjaoston sekä vastuukunnan viranhaltijoiden tehtävät, toimivalta, asioiden esittely ja toimintatavat. Yhteistoiminta-alueella perittävistä asiakasmaksuista päättää yhteinen peruspalvelulautakunta.

Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaan, mikäli toiminnassa syntyy esim. kertaluonteisia, palvelusopimukseen liittymättömiä menoja, ne kohdistetaan sopijakunnille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Mikäli em. menot koskevat koko yhteistoiminta-aluetta eivätkä ole aiheuttamisperusteella kohdistettavissa, ne kohdistetaan sopijakunnille asukasluvun mukaisessa suhteessa. Yhteistoiminta-aluetta koskevista investoinneista sopijaosapuolet neuvottelevat ennen investointipäätösten tekemistä.

Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kunnassa toimii kunnan ja palveluntuottajan yhteinen ohjausryhmä. Ohjausryhmän tehtävänä on sopimuksen toteutumisen ohjaus ja valvonta. Juupajoen ohjausryhmän toiminta päättyy 2017 lopussa. Vuoden 2018 alusta lukien Mänttä-Vilppulan ohjausryhmään nimetään kaksi Juupajoen kunnan edustajaa.

Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kolme kertaa vuodessa ja lisäksi aina kun tarvetta on. Ohjausryhmä käsittelee kaikkia sopimuksen toteutumiseen liittyviä kysymyksiä, säännöllisesti ainakin seuraavat asiat:

1. Laatuksiteerien toteutuminen
2. Tuotantomäärät ja niiden suhde arvioituun tarpeeseen
3. Toiminnan muutosten ennakointi ja toiminnan kehittäminen
4. Potilas- ja asiakastyytyväisyysmittausten tulokset
5. Henkilöstötyytyväisyys
6. Mahdollisesti ilmenneet potilasvahinkotapaukset
7. Tehdyt kantelut ja muistutukset (tiedoksi)
8. Palvelujen vaikuttavuuden ja yleisen hyvinvoinnin kehittymisen seuranta
9. Valmiuslain tarkoittamat sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat.

Ohjausryhmän kokouksista laaditaan kirjallinen muistio, jonka laatimisesta vastaa palveluntuottaja ja jonka tilaajan yhteyshenkilö hyväksyy.

Ohjausryhmän muistiot saatetaan peruspalvelulautakunnalle tiedoksi.

Juupajoen kunnassa toimii lisäksi vanhusneuvosto ja rintamaveteraaniasioiden neuvottelukunta.

Mänttä-Vilppulan kaupunki kilpailutti keväällä 2016 sote -palvelunsa siten, että uusi palvelusopimus on tullut voimaan 1.8.2016 ja sopimus kattaa koko yhteistoiminta-alueen mukaan lukien Juupajoen alueen. Sopimus laajenee kattamaan Juupajoen kunnan alueen 1.1.2018 lukien,

kun Juupajoen oman sote-sopimuksen voimassaolo päättyy. Mänttä-Vilppulan sopimus on tehty 15 vuodeksi eli vuoteen 2031 saakka.

Talousarviovuoden 2017 aikana on Pihlajalinna ryhmittymän toimesta toteutettu Juupajoen haltuunottoprojekti Mänttä-Vilppulan sote-sopimukselle. Vuoden 2017 aikana on käyty myös tarkentavat neuvottelut Juupajoen kunnan palveluhinnasta. Neuvottelut ovat edelleen kesken.

Maan hallitus on linjannut valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020. Sote- ja maakuntauudistuksessa uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä aluehallinnon tehtävät. Jatkossa Suomen julkinen hallinto järjestetään kolmella tasolla, jotka ovat valtio, maakunta ja kunta. Itsehallinnolliset maakunnat muodostetaan nykyisen maakuntajaon pohjalta. Jatkossa 18 maakuntaa järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveystaloudet.

Valtio vastaa ensisijaisesti tulevien maakuntien rahoituksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavainen rahoitus yksinkertaistetaan uudistuksen yhteydessä ja lisätään ihmisten valinnanvapautta palveluissa.

Sosiaalityö

Sosiaalityön palveluihin kuuluvat lastensuojelu, aikuissosiaalityö, päihdehuolto, asumispalvelut (mielenterveyskuntoutajat), kehitysvammaisten erityispalvelut, vammaisuuden palvelut, kuntouttava työtoiminta, sosiaalipäivystyspalvelut, etsivän nuorisotyön palvelut ja lastenvalvojan palvelut.

Juupajoen kunnanvirastolla työskentelee sosiaalitoimen asiakaspalvelua hoitava toimistos sihteeri.

Mänttä-Vilppulan sosiaalityöntekijät toimivat Juupajoella työnjakonsa mukaisesti ja tarvetta vastaten. Sosiaalityöntekijä on kutsuttaessa mukana koulun oppilashuoltoryhmässä; vastuu kouluista jaettu perhetyöntekijöiden kesken. Yhteistyö TE-keskuksen työvoimaneuvojien kanssa on kiinteää (esim. aktivointisuunnitelmien laatiminen yhteistyössä pitkäaikaistyöttömille). Lisäksi sosiaalityöntekijä kuuluu monialaiseen nuorisolain mukaiseen viranomaisyhteistyöryhmään samoin varhaiskasvatuksen Vakka-palaveriin.

Perhetyöntekijä on mukana avoimen päiväkodin Kettulan toiminnassa sekä lapsiparkissa. Avoimen päiväkodin toiminta on osoittautunut erääksi hyväksi toimintamuodoksi perheiden ja lasten hyvinvoinnin tukemisessa.

Lapsiperheet saavat tarvitsemaansa perhetyön palvelua, joko ennalta ehkäisevää tai lastensuojelun tukitoimena järjestettyä perhetyötä.

Sosiaalityön tulosalueelle kuuluvan etsivän nuorisotyön –palvelut on hoidettu yhteistyössä Oriveden kaupungin kanssa 1.1.2013 alkaen. Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu orivesiläisille ja juupajokelaisille 15–29 -vuotiaille nuorille. Työn tarkoituksena on auttaa nuoria, jotka ovat erilaisista syistä ajautuneet palveluiden ja koulutuksen ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyö voi auttaa, mikäli nuori on jäänyt ilman opiskelupaikkaa, opinnot ovat keskeytyneet, suunnitelmat ovat muuttuneet eikä nuori tiedä mitä tekisit, nuori kaipaa apua elämäntilanteen selvittelyyn tai asioiden hoitamiseen tai on vain vailla juttuseuraa.

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palveluiden tavoitteena on järjestää vanhusten avohoidon palvelut ja laitoshoidon palvelut tarvetta vastaavalla tasolla siten, että omassa kotona asuminen toteutuu mahdollisimman pitkään. Vanhuspalveluiden toteuttaminen noudattaa Juupajoen kunnassa vuonna 2011 aloitettua vanhuspalveluiden kehittämistä sekä kunnanvaltuuston 23.9.2013 hyväksymää vanhustyön ja vanhuspalveluiden suunnitelmaa vuosille 2013–2017. Suunnitelman uudistaminen tehdään talousarviovuoden 2018 aikana.

Kotihoidon palvelut sisältävät kotiin annettavat palvelut, tukipalvelut, päiväkeskustoiminnan, omaishoidontuen palvelut ja pienryhmäkodin asumispalvelut. Kotihoidon tukipalveluita ovat turvapuhelinpalvelu, ateriapalvelu, kylvetysohjelma, vaatehuoltopalvelu ja asiointipalvelu. Ateriapalvelua toteutettiin kunnan ruokapalvelujen toimesta tuotettuna.

Kotihoidon palveluita järjestetään tarvetta vastaavasti. Kotiin annettavien palveluiden tavoitteena on tukea asiakkaiden toimintakykyä ja arjessa selviytymistä sairauden, vamman tai alentuneen toimintakyvyn vuoksi. Säännöllisen kotihoidon palvelujen piirissä oleville asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma. Kotihoito sisältää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon palvelut. Kotona asumista tukevat palvelut yhdenmukaistetaan Mänttä-Vilppulan palvelujen kanssa sisältäen mm. Lähitorin ja kuntouttavan päivätoiminnan.

Asiakasmaksut yhdenmukaistetaan yhteistoiminta-alueella talousarviovuoden alussa.

Juupakodin saneeraushanke on meneillään ja remontin valmistuttua, keväällä 2018, Juupakoti muutetaan tehostetun palveluasumisen yksiköksi, jossa jokaisessa asunnossa on oma wc- ja suihkutila. Saneerauksen yhteydessä uudistetaan myös Juupakodin ulkoilun alueet sekä rakennuksen kunnallistekniikkaa. Uudistuksen jälkeen Juupakodissa on 20 huonetta, joista kahdessa on mahdollista asua 2 henkilöä esim. pariskunta.

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidonpalveluiden järjestämisessä noudatetaan vahvistettua toimintaohjeistusta. Tavoitteena on omaishoidontukea saavien ja uusien omaishoidontukipalveluiden piiriin tulevien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu.

Muissa hoivakodeissa annettava hoito on tarvittaessa ostopalvelusopimuksella eri palveluntuottajilta hankittua ympärivuorokautista hoivaa tehostetussa asumispalveluyksikössä.

Veteraanien palvelut järjestetään Valtiokonttorin myöntämän rahoituksen puitteissa ja Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti.

Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon palveluihin kuuluvat avovastaanotto ja terveysneuvonta (lääkäriin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajien vastaanotto, diabeteshoito, ravitsemussuunnittelu),

ensihoito, röntgen, lääkinnällinen kuntoutus, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyshoito, perheneuvolapalvelut, terveyskeskussairaalahoito ja työterveyshuolto.

Juupajoen terveyskeskuksessa on arkipäivisin lääkärin vastaanotto, terveydenhoitajan palvelut, laboratorio, suun terveydenhuollon palvelut (hammaslääkäri ja suuhygienisti) ja lääkinnälliset kuntoutuspalvelut. Röntgenpalvelut ovat saatavilla Mänttä-Vilppulassa tai Jämsässä Jokilaakson sairaalalla.

Päivystysvastaanoton osalta juupajokelaisilla on käytettävissä seuraavat vaihtoehdot: Mänttä-Vilppulan terveysasema tai Jokilaakson sairaalan päivystys sekä vakavien tapausten kohdalla Acuta.

Lakisääteiset työterveyshuollon palvelut Juupajoen yrittäjille tuottaa Pihlajalinna Oy. Työterveyshoitajan vastaanotto on 1 pv/vko Juupajoen terveyskeskuksessa, muutoin Mänttä-Vilppulassa (Koneenhoitajankatu 2).

Terveyskeskuksen vuodeosastohoitoa juupajokelaisille järjestetään Mänttä-Vilppulassa tai Jokilaakson sairaalassa Jämsässä.

Erikoissairaanhoito

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki muodostavat tilaajarenkään hankittaessa erikoissairaanhoidon palveluita Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä. Erikoissairaanhoidon osalta palveluja on saatavissa myös muista yksiköistä potilaan valinnanvapaus huomioiden.

Ensihoitopalvelut on järjestetty terveydenhuoltolain mukaisesti 1.1.2013 alkaen sairaanhoitopiirin toimesta omalla alueellaan.

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintähuollon kautta toteutetaan peruseläinlääkäripalvelut päiväaikaan ja päivystysaikaan ympäri vuorokauden. Eläinlääkintähuoltoon kuuluvat myös tuotantotilojen kanssa tehtävät terveydenhuoltosopimukset ja eläinsuojelulain mukaiset tarkastukset.

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja elinympäristön, elintarvikkeiden ja veden terveellisuuden ylläpitäminen. Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaisissa (763/1994), elintarvikelaissa (23/2006), tupakkalaissa (693/1976), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009). Kaikki ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö on keskitettävä samalle toimielimelle.

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa on ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen vähintään 10 henkilötyövuoden resurssit. Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Vastuukuntana on Tampere.

Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa. Tampereen ympäristöterveysyksikkö täyttää

ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/ 2009) vaatimukset (vähintään 10 henkilötyövuotta, kaikki yth:n toimialat samassa yksikössä).

Juupajoen kunnan osuus yhteistoiminta-alueen kustannuksista vuonna 2018 on 67.500 euroa.

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa vuosille 2015 – 2019 todetaan, että ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, joka edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa on eritelty suunnitelmat vuosille 2015–2019 elintarvikevalvonnalle, terveydensuojelulain valvonnalle, kuluttajaturvallisuusvalvonnalle, tupakkalain valvonnalle ja eläinten terveyden, hyvinvoinnin sekä eläinlääkäripalvelujen valvonnalle. Suunnitelma löytyy Tampereen kaupungin Internet-sivulta, osoitteesta www.tampere.fi.

5.3 Koulutuspalvelut

Tulosalueen esimies: rehtori Lea Nurminen

KOULUTUSPALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-2 600 638,63	-2 396 940	-2 362 090	-1,45	-2362	-2362
Poistot	-4 921,20	-5 000	-4 920	-1,60	-5	-5
Tuotot	486 200,37	424 160	415 320	-2,08	415	415
Netto	-2 114 438	-1 972 780	-1 946 770	-1,32	-1947	-1947

Palvelukuvaus

Peruskoulun tehtävänä on antaa opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista, laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa opetusta sekä tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Laadukkaat koulutuspalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää taloudellisesti tämä kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä.

Juupajoella on kaksi koulua. Kirkonkylän koulu sijaitsee Kopsamon kylässä. Kirkonkylän koulussa opiskelevat luokat 1-4 kevätlukukauden 2018 loppuun ja syksystä 2018 alkaen luokat 1-2 sekä esiopetusryhmä. Koulusta muodostetaan joustavan esi- ja alkuopetuksen koulu eli pienten lasten koulu vuosien 2018-2019 aikana. Korkeakosken kuntakeskuksessa sijaitsevassa Juupajoen koulukeskuksessa opiskelevat luokat 1-9 kevätlukukauden 2018 loppuun ja syksystä alkaen luokat 2-9. Erytisyksiköiden opetusta ostetaan Orivedeltä.

Laskentapäivänä 20.9.2017 Juupajoen peruskoulussa opiskeli 197 oppilasta.

Kirkonkylän koululla on 2 luokanopettajaa ja 1 koulunkäynnin ohjaaja. Koulukeskuksessa on 3 luokanopettajaa, 1 määräaikainen luokanopettaja, 5 lehtoria, 4 päätoimista tuntiopettajaa (joista 1 määräaikainen), 2 sivutoimista tuntiopettajaa, 2 laaja-alaista erityisopettajaa ja 3 koulunkäynnin ohjaajaa ja 1 rehtori. Toinen laaja-alainen erityisopettaja käy myös esiopetuksen ryhmässä. Toinen v. 2017 palkattu erityisopettaja opettaa pääsääntöisesti isompia oppilaita. Englannin kielen lehtori, teknisen työn opettaja ja 1 luokanopettaja opettavat molemmilla kouluilla.

Peruskoulun opetuksen suunnittelun ja toteutuksen perustana toimivat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ja kunnan oma opetussuunnitelma. Elokuun 2016 alusta otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma ja tuntijako vuosiluokilla 1-6. Syksyllä 2017 7.luokkalaiset aloittivat opiskelun uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2018 8. luokka siirtyy opiskelemaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti.

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta toteutuu Koulukeskuksella ja Kirkonkylän koululla. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö.

Koulukuljetukset hoidetaan linja-autoliikenteen vakiovuoroilla ja kunnan ostopalveluina tuottamalla koulukuljetuksilla.

Koulukuljetusperusteet tullaan uusimaan v.2018. Lukuvuoden 2017 - 2018 alkaessa Juupajoen peruskoulussa oli 86 ja esiopetuksessa 15 koulukuljetukseen oikeutettua lasta. Koulukuljetukset hoidetaan v.2017 kilpailutettujen sopimusten pohjalta.

Keväällä 2016 valmistui opetustoimen kehittämiselvitys. Selvityksessä nousi esille kahdeksan kehittämisehdotuskokonaisuutta:

- yhteistyön kehittäminen
- koulujen profiloituminen ja yhteistyö ympäröivän yhteisön kanssa
- koulujen hallinnollinen johtaminen
- esiopetuksen järjestäminen
- erityisopetuksen järjestäminen
- tieto- ja viestintätekniikan käyttö tulevaisuudessa
- uuden opetussuunnitelman vaatimukset
- koulukuljetukset

Näistä talousarviovuonna 2018 toteutettavia kokonaisuuksia ovat:

- Kirkonkylän koulun vuosiluokkien 3 ja 4 opetus lukuvuoden 2018 - 2019 alusta Koulukeskukselle
- lukuvuodesta 2018-2019 lähtien kunnan kaikki 1. luokkalaiset saavat opetusta Kirkonkylän koululla ja jatkavat ko. koululla myös 2. vuosiluokan
- Kirkonkylän koulusta muodostetaan näin vaiheittain joustavan alkuopetuksen koulu eli Pienten lasten koulu, jossa työskentelevät 0 – 2 luokat ja
- em. siirtymäkauden jälkeen Koulukeskuksella työskentelevät vuosiluokat 3 - 9.
- tieto- ja viestintätekniikan käyttöön liittyvät kehittämistoimenpiteet eli Peda.netin käyttö kouluilla ja esiopetuksessa sekä Digitutor- hankkeen jatkaminen ja laajempi hyödyntäminen eri verkostoissa

- tiedekasvatuksen hyödyntäminen opetuksessa yhteistyössä Helsingin yliopiston Hyytiälän yksikön kanssa, tavoitteena jatkuva yhteistyö myös tulevaisuudessa

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	Yhteissuunnittelu esi- ja alkuopetuksessa Esiopetuksen ja alkuopetuksen toiminnallinen yhteistyö joustavassa esi- ja alkuopetuksessa	Esi- ja alkuopetuksen yhteiset palaverit lkm, toimintakertomus Viranhaltijoiden tehtäväkuvaukset
Laadukas perusopetus	Kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan	päättötodistuksen saaneet /ikäluokka jatko-opiskelupaikan saaneet/ikäluokka
Oppilaan koulupolun yksilöllinen tukeminen	Uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten käytänteiden vakiinnuttaminen Kolmiportaisen tuen käyttö ja varhainen puuttuminen	Annettujen tukiopetustuntien seuranta Tehostetussa ja erityisessä tuessa olevien oppilaiden lkm Oppilashuoltotyöryhmien kokousten lkm
Kodin ja koulun välisen yhteistyön suunnittelu ja kehittäminen	Avoin ja sujuva yhteistyö eri tavoin koulun ja kodin välillä Wilman käytön kehittäminen kodin kanssa käytävään yhteydenpitoon varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Yhteisöllinen oppilashuoltotyö	Pidettyjen vanhempainiltojen lkm Vanhempaneuvostojen toiminta Saatu palaute Wilman toimivuudesta ja käytöstä (kysely henkilöstölle, lapsille ja vanhemmille syksyllä 2017) Wilmaan kirjautuneiden lkm Koulukohtaisen oppilashuoltotyöryhmän kokoontumiskerrat. lkm
Opetuksen kehittäminen ja suunnittelu	Opetussuunnitelmatyön jatkaminen ja jalkauttaminen Peda.net-oppimisolustan käyttöönotto ja hyödyntäminen opiskelussa ja tiedottamisessa Tiedekasvatuksen toteuttaminen asteittain eri luokilla	Opetussuunnitelman hyväksyminen luokille 1-8 Kirjautuneiden lukumäärä Toteutuneet yhteistyötunnit Hyytiälän metsäaseman kanssa
Oppilaiden osallisuuden ja harrastustoiminnan kehittäminen	Monipuolinen koulujen kerhotoiminta Oppilaskuntien toiminnan tehostaminen ja kehittäminen nuoria koskevien asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa	Pidettyjen kerhojen lkm ja osallistujien määrän seuranta Oppilaskunnan tekemien aloitteiden lkm Oppilaskunnan toimintakertomus

	<p>Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa</p> <p>Tukioppilastoiminta</p>	<p>Toteutuneet tapahtumat, lkm</p> <p>Tukioppilastoiminnan toimintakertomus</p>
<p>Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi</p>	<p>Henkilöstön koulutustarpeiden ja osaamisen kartoitus</p> <p>Työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ja ylläpitävät toimenpiteet</p> <p>Tutoropettajatoiminnan jatkaminen osaamisen vahvistamiseksi</p>	<p>Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta</p> <p>Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm</p> <p>Sairauspoissaolojen seuranta</p> <p>Digitutor-hankkeen tunnit</p>

PERUSOPETUS, RUOKAPALVELUT		TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Perusopetus / Peruskoulut					
Peruskoulut, oppilaita	<i>kpl</i>	212,00	209,00	196,00	- 6,22 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat	<i>kpl</i>	14,00	12,00	12,00	+ 0,00 %
Tuntia, koulut	<i>h</i>	453,00	464,50	464,50	+ 0,00 %
€ /oppilas	€	-8 207,76	-6 311,91	-6 570,31	+ 4,09 %
Tuntiresurssit per oppilas	<i>h/oppilas</i>	2,14	2,22	2,37	+ 6,63 %
Perusopetus / Aamu- ja iltapäivätoiminta					
Aamu- ja iltapäivätoiminta, osallistujia	<i>kpl</i>	8,00	8,00	9,00	+ 12,50 %
€ / osallistuja	€/osallistuja	-2 292,32	-2 326,25	-2 055,56	- 11,64 %
Perusopetus / Perusopetus yhteensä					
Perusopetus yhteensä, oppilaita	<i>kpl</i>	212,00	209,00	196,00	- 6,22 %
Tuntia, perusopetus	<i>h</i>	453,00	464,50	464,50	+ 0,00 %
€ /oppilas	€/oppilas	-10 424,52	-9 720,62	-10 226,89	+ 5,21 %
Muissa kunnissa koulua käyvät oppilaat	<i>kpl</i>	0,00	0,00	0,00	
€ /oppilas (ml. Muissa kunnissa koulua käyvät oppilaat)	€/oppilas	212,00	209,00	196,00	- 6,22 %
Ruokapalvelut / Ruokapalvelut yhteensä					
€ / suorite	€/suorite	-1,88	-3,40	-3,33	- 2,11 %
€ / htv	€/htv	-39 064,08	-56 640,31	-55 444,96	- 2,11 %
€ / asukas	€/asukas	-196,50	-183,77	-179,89	- 2,11 %
Suoritteet/htv	<i>kpl/htv</i>	20 799,00	16 655,50	16 655,50	+ 0,00 %
Perusopetus / Peruskoulut					
Peruskoulut, oppilaita	<i>kpl</i>	212,00	209,00	196,00	- 6,22 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat	<i>kpl</i>	14,00	12,00	12,00	+ 0,00 %
Tuntia, koulut	<i>h</i>	453,00	464,50	464,50	+ 0,00 %
€ /oppilas	€	-8 207,76	-6 311,91	-6 570,31	+ 4,09 %
Tuntiresurssit per oppilas	<i>h/oppilas</i>	2,14	2,22	2,37	+ 6,63 %
Perusopetus / Aamu- ja iltapäivätoiminta					
Aamu- ja iltapäivätoiminta, osallistujia	<i>kpl</i>	8,00	8,00	9,00	+ 12,50 %
€ / osallistuja	€/osallistuja	-2 292,32	-2 326,25	-2 055,56	- 11,64 %

Koulutuksen tukipalvelut

Koulutuksen tukipalveluihin kuuluvat kuljetuspalvelut, oppilashuolto, koulujen kerhotoiminta, vieraiden kielten kehittäminen, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä ruokapalvelut.

Ruokapalvelut tuottavat ateriapalvelut kouluille, vanhainkodille ja päiväkodille, ryhmäperhepäiväkotiin sekä kotihoidolle. Ruokapalvelujen tehtävänä on tuottaa jokaiselle ikäryhmälle maukasta ja ravitsemuksellisesti oikeanlaista ruokaa.

Koulukeskuksen keittiö toimii keskuskeittiönä. Juupakodin ja päiväkodin keittiöt ovat palvelukeittiöitä ja Kirkonkylän koulun keittiö toimii jakelukeittiönä.

Kuljetukset hoitaa Posti.

Henkilöstö: ruokapalveluiden esimiehenä toimii Jenni Vuorela-Mattila, hänen lisäkseen keittiötyössä toimii 4 kokkia.

Ruokapalvelut / toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Maukas, monipuolinen ja ravitsemussuositusten mukainen ruoka tehokkaasti, taloudellisesti ja turvallisesti kaikille ruokapalvelun asiakkaille	uuden toimintamallin kehittäminen ruokaohjeiden vakioiminen	kustannusten seuranta Oiva-raportit ruokailijamäärien seuranta kuukausittain
Ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestävä kouluruokailun edistäminen	Uusien toimintatapojen jalkauttaminen kouluruokailuun niin oppilaille kuin henkilökunnallekin	Kouluruokadiplomin tavoitteiden toteutuminen
Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön koulutustarpeiden ja osaamisen kartoitus	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta
	Työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ja ylläpitävät toimenpiteet	Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta

5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Tulosalueen esimies: päiväkodinjohtaja Malla Heinonen

VARHAISKASVATUSPALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Kulut	-899 373	-893 070	-863 600	-3,30	-864	-864
Poistot	0,00	0,00	0,00	+ 0,00 %		
Tuotot	90 549,50	81 720,00	75 300,00	- 7,86 %	-75	-75
Netto	-808 823,84	-811 350,00	-788 300,00	- 2,84 %	-788	-788

Palvelukuvaus

Juupajoella varhaiskasvatus järjestetään osana hyvinvointipalveluja. Päivittäinen toiminta rakentuu kansainvälisille sopimuksille, valtiolliselle lainsäädännölle sekä valtakunnallisten varhaiskasvatuksen perusteiden linjauksille. Juupajoella varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuksista ja toimintatavoista päättää 1.6.2017 alkaen kunnanhallitus.

Kunnan järjestämiä varhaiskasvatuspalveluita toteutetaan Juupajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (päivitetty 1.8.2017) ja 1.8.2016 hyväksytyyn esiopetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Lainsäädäntö ohjaa laadullisesti hyvien varhaiskasvatuspalveluiden toteutumista: Varhaiskasvatuslaki (2015), Asetus lasten päivähoidosta (1973), Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (2002).

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää päiväkotihoidon, esiopetuksen, ryhmäperhepäivähoidon, avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja lakisääteisen lastenhoidontuen. Pedagogiikkaa toteutetaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa, oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa siten, että lapsen päivästä muodostuu eheä kokonaisuus. Varhaiskasvatuspäivä on kaikkine toimintoineen arvokas ja merkityksellinen, toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista koko päivän ajan.

Juupajoen kunnan 1-6- vuotiaista lapsista oli kunnallisten päivähoitopalveluiden piirissä vuonna 2016 yht. 62,4 % ja avoin päiväkotitoiminta tavoitti alle kouluikäisistä n.15%.

48-paikkainen Päivänsäde-päiväkoti tarjoaa valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuvaa hoivaa, kasvatusta ja opetusta

0-3 -vuotiaille Nalle-osastolla, 4-5 -vuotiaille Oravat-osastolla ja ns. sisarusryhmässä Pöllöt-osastolla.

Henkilökunnan määrä myötäilee lainsäädäntöä siten, että alle 3- vuotiailla on yhtä hoitajaa kohden 4 lasta ja yli 3-vuotiailla on yhtä hoitajaa kohden 8 lasta.

1.8.2016 astui voimaan myös subjektiivisen päivähoito-oikeuden muutos. Tämän jälkeen kaikilla lapsilla on subjektiivinen oikeus osa-aikaiseen (20h/viikko) varhaiskasvatukseen. Järjestämistavan päättää toiminnan järjestäjä. Kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on oikeus lapsilla, joiden vanhemmat ovat työssä tai opiskelevat päätoimisesti. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausmahdollisuus on lisännyt osa-aikaisen päivähoidon määrää ja vastaavasti vähentänyt kokoaikaista päivähoitoa.

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017. Se laskee pienituloisten perheiden asiakasmaksua. Maksut ja niistä saatava tulo ovat tulevaisuudessa edelleen laskemassa.

Ryhmäperhepäiväkoti Ryhmiksessä toimii vuorohoito-osasto Siilit (12 paikkaa). Vuorohoidon tarve vaihtelee suuresti vuosittain ja siitä aiheutuvia kustannuksia on vaikea arvioida. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta, tarpeen määrittelevät vanhempien työvuorot.

Perhepäivähoitoa ei toistaiseksi ole hoitajan kotona tapahtuvana hoitomuotona.

Avointa varhaiskasvatusta tarjoaa avoin päiväkotitoiminta Kettula. Toiminta on perheille maksutonta ja se toteutuu koulukeskuksen aamu- ja iltapäiväkerhon tiloissa. Työntekijöinä Kettulassa on yksivarhaiskasvatuksen työntekijä, perhetyöntekijä sekä seurakunnan lastenohjaaja. Kunta on vastuussa toiminnasta.

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan keskeinen tavoite on tarjota perheille laadukasta varhaiskasvatusta ilman, että lapsi on päivähoitossa. Perheille voidaan tarjota varhaista tukea ja

kynnys avun hakemiseen madaltuu. Avoin varhaiskasvatustoiminta ennaltaehkäisee perheiden ongelmien syntymistä ja tarjoaa väylän hakeutua avun piiriin.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille taataan heidän kasvunsa ja kehityksensä turvaamiseksi erityispalveluja. Erityislastentarhanopettajan (ELTO) palvelut järjestetään ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta.

Esiopetuksessa olevien lasten erityisopetuksesta vastaa koulun erityisopettaja. Koulun kuraattoripalvelut kuuluvat myös esiopetuksessa oleville lapsille.

Esiopetus siirtyi Kirkonkylän koululle 1.8.2017. Esi- ja alkuopetus tulevat muodostamaan joustavan esi- ja alkuopetuksen yksikön, Pienten lasten koulun vuosien 2018-2019 aikana. Yhteistyö vaatii yhteistä suunnittelua esiopetuksen ja koulun henkilöstön kesken. Vuonna 2018 Kirkonkylän puukoululla muokataan käsityöluokista esi- ja alkuopetukselle muunneltavat oppimistilat. Kylätaloa hyödynnetään toiminnan järjestämisessä ja esiopetuksessa olevien lasten aamu- ja välipalatoiminnassa.

Lukuvuonna 2018-2019 esiopetuksessa on poikkeuksellisen suuri ikäluokka, 29 lasta. Tämän kokoinen lapsiryhmä vaatii kaksi lastentarhanopettajaa sekä lisäksi päivähoiton toteuttamista varten lastenhoitajan sekä avustajan työpanoksen. Vuorohoitoa tarvitsevat esioppilaat saavat hoitoa Ryhmiksellä.

Esiopetuksen kuljetukset järjestetään Korkeakosken suunnalta keskitetysti bussilla, jonka kyytiin lapset nousevat Koskitien ja Sahantien varrelta keräilypysäkeiltä. Lylystä ja Kirkonkylän suunnalta kuljetukset toteutuvat pääsääntöisesti takseilla.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Varhaiskasvatuspalvelujen riittävyys ja monipuolisuus	<p>Subjektiiivinen päivähoito-oikeus toteutuu lain mukaan</p> <p>Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutusten seuranta</p> <p>Avoimet varhaiskasvatuspalvelut jatkuvat ennallaan</p>	<p>Kokopäivähoitopaikkaa hakeneiden ja paikan saaneiden lkm</p> <p>Osapäivähoitoon hakeneiden ja paikan saaneidenlasten lkm</p> <p>Kävijämäärä ja toimintakerrat avoimessa päiväkodissa</p>
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	<p>Luodaan yhteisiä toimintoja</p> <p>Oppilashuoltotyö esiopetuksessa</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteiset palaverit</p> <p>Yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilashuoltotyö, kokoontumisten lkm</p>
Varhaiskasvatuksen ja peruskoulun yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	<p>Yhteissuunnittelu esi- ja alkuopetuksessa</p> <p>Esiopetuksen ja alkuopetuksen toiminnallinen yhteistyö</p>	<p>Esi- ja alkuopetuksen yhteinen suunnittelu-aika</p> <p>Viranhaltijoiden tehtäväkuvaukset</p>
Digitaalisuuden hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, sekä lasten	Monilukutaidon kehittämistä ja monipuolista digitaalisuuden hyödyntämistä toiminnallisesti	Käytössä olevat menetelmät

<p>oppimisen tukemisessa että viestinnässä vanhempien kanssa</p> <p>TVT-laitteiden sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetukseen liittyvien ohjelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen</p>	<p>Wilman käytön kehittäminen kodin kanssa käytävään yhteydenpitoon varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa</p> <p>Henkilöstön koulutus on suunnitelmallista ja aktiivista</p>	<p>Saatu palaute Wilman toimivuudesta ja käytöstä (kysely henkilöstölle ja vanhemmille syksyllä 2017)</p> <p>Wilmaan kirjautuneiden lkm</p> <p>Toteutuneet koulutukset tieto- ja viestintätekniikan toiminnan osalta</p>
<p>Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen</p> <p>varhaiskasvatuspalveluiden avulla</p>	<p>Sapere-ruokakasvatusmenetelmä: terveellisten ruokailutottumusten edistäminen ja terveellisten elintapojen juurruttaminen</p> <p>Lukuaktiivisuuden ja lukutaidon kehittymisen tukeminen, kirjaston kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen Lukukampanjan avulla</p>	<p>Toimenpiteet lasten ravitsemuksen järjestämisessä</p> <p>Säännölliset palaverit ruokapalveluhenkilöstön kanssa</p> <p>Lukukampanjaan osallistuneiden perheiden määrä</p>
<p>Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen</p> <p>varhaiskasvatuspalveluiden avulla</p>	<p>Yhteistyö moniammatillisen verkoston kanssa</p> <p>Perhetyön jalkautuminen esiopetukseen</p>	<p>Moniammatillisen Vakka-ryhmän kokoontumiset, lkm</p> <p>Käyntikerrat, lkm</p>
<p>Erityispäivähoidon kehittäminen</p>	<p>Erityislastentarhanopettajan palveluiden hankkiminen ostopalveluna</p>	<p>Tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitsevien lasten lkm</p> <p>Toteutuneet tunnit</p>
<p>Varhaiskasvatuspalvelujen suunnitelmien ja ohjeistusten hyödyntäminen</p>	<p>Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen</p>	<p>Konkreettiset toimenpiteet</p>
<p>Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi</p> <p>Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi</p>	<p>Avustajien määrän arviointi yhteistyössä sivistystoimen kanssa</p> <p>Henkilöstön koulutustarpeiden ja osaamisen kartoitus</p> <p>Työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ja ylläpitävät toimenpiteet</p>	<p>Avustajien lkm</p> <p>Kehityskeskustelujen lkm</p> <p>Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta</p> <p>Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm</p> <p>Sairauspoissaolojen seuranta</p>

Varhaiskasvatuspalvelut		TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos %
Päiväkoti					
Päiväkoti, asiakkaat	<i>kpl</i>	46	45	55	+ 22,22 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	-7 303	-8 576	-7 568	- 11,76 %
pelkässä esiopetuksessa	<i>kpl</i>	5	10	10	+ 0,00 %

Päivähoito yhteensä					
Päivähoitoasiakkaat (sis. pv. koti, erityis ja vuoroahoito)	<i>kpl</i>	51	55	65	+ 18,18 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	-9 878	-9 718	-9 059	- 6,78 %
Läsnäolopäivien määrä	<i>kpl</i>	6 863	5 788	8 400	+ 45,13 %
€ / läsnäolopäivä	<i>€/pvä</i>	-73	-92	-70	- 24,09 %
Ryhmis					
Ryhmis, asiakkaat	<i>kpl</i>	29	30	12	- 60,00 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	-8 974	-7 826	-11 569	+ 47,83 %
Kotihoidontuki					
Kotihoidontuella hoidettavat lapset	<i>kpl</i>	31	41	35	- 14,63 %
€ / hoitopaikka (asiakas)	<i>€/asiakas</i>	-3 859	-2 878	-3 143	+ 9,20 %
Avoin päiväkot					
Avoin päiväkot, asiakas	<i>kpl</i>	0	12	0	- 100,00 %
€ / asiakas	<i>€/asiakas</i>	0	-83	0	- 100,00 %
Varhaiskasvatus yhteensä					

5.5 Muut sivistyspalvelut

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

MUUT SIVISTYSPALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-254 478,97	-284 050,00	-283 260,00	- 0,28 %	-283	-283
Poistot	0,00	0,00	0,00			
Tuotot	40 132,34	38 100,00	38 100,00	+ 0,00 %	38	38
Netto	-214 346,63	-245 950	-245 160	- 0,32 %	-245	-245

Tulosalue sisältää vapaan sivistystyön, kirjaston, nuorisotoimen sekä liikuntatoimen tulosityksiköt. Vapaaseen sivistystyön kuuluu kansalais- ja musiikkiopisto sekä kulttuuritoimi.

Kesäkuun 2017 alusta voimaan tulleen organisaatiouudistuksen tavoitteena on ollut tiivistää kunnan vapaa-aikatoimen sektoreiden toimintaa nykyisestäään. Tavoitteena on edelleen uudistaa toimintaa siten, että muu sivistystoimi toimii yhtenä kokonaisuutena ja toiminta-alueen resurssit (henkilöt, tilat, määrärahat) hyödynnetään laajasti ja joustavasti kuntalaisten hyvinvoinnin

parantamiseen. Jatkossa muun sivistystoimen tavoiteasetannan on tarkoitus olla laajempia kokonaisuuksia ja vähemmän sektoroituneita.

Vapaa sivistystyö

Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista sävel- ja tanssitaiteen perusopetusta sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Merikanto-opistossa aloitti lukuvuonna 2017 -2018 yhteensä 19 juupajokelaista

Opetustunteja Juupajoelle on arvioitu yhteensä 500 tuntia. Merikanto-opiston tavoitteena on, että jokainen pääsykokeissa hyväksytyt pistemäärän saanut hakija saisi opiskelupaikan.

Oriveden seudun kansalaisopisto on Oriveden ja Juupajoen yhteinen kansalaisopisto, joka järjestää kuntalaisille koulutus- ja harrastusmahdollisuuksia Juupajoella ja Orivedellä. Juupajoella on syksyllä 2017 toiminnassa 12 viikoittain kokoontuvaa ryhmää. Lisäksi järjestetään pianon soiton yksilöopetusta ja yksittäisiä teemakursseja. Tavoitteena on, että kurssitarjonta Juupajoella pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

Kulttuuritoimi

Kulttuurilla tarkoitetaan toimintaa, jossa ihminen käyttää omaa luovuuttaan tai osallistuu taiteeseen ja luovaan toimintaan. Kulttuuri on sisältöä, joka tekee elämästä mielekkään ja elämisen arvoisen.

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia edistää terveyttä ja hyvinvointia. Taide ja kulttuuri luovat jo itsessään hyvinvointia ja mielekästä elämää. Toisaalta niitä voidaan käyttää myös tavoitteellisesti edistämään hyvinvointia. Kulttuurihyvinvoinnin toteuttamisessa korostuu taide- ja kulttuuritoimijoiden ammattimainen ja pitkäjänteinen yhteistyö muiden toimialojen kanssa.

Kulttuuritoimen tehtävänä on luoda mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen ja erilaisten kulttuuritapahtumien järjestäminen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisten toiveita mahdollisuuksien mukaan. Suunnitteilla on myös yhteistyön lisääminen vapaa-aikatoimen ja kulttuuritoimen välillä.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Erilaisten kulttuuripalveluiden järjestäminen kuntalaisille	tilaisuuksien ja näyttelyiden järjestäminen Juupajoella teatteri- ja näyttelymatkojen järjestäminen	toteutuneiden tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät toteutuneet matkat ja osallistujamäärät
Toiminnan kehittäminen yhdessä kunnan toimialojen kanssa	Hyvinvointipalveluiden yhteissuunnittelupalaveri 6-8 kertaa/vuosi Toiminnasta tiedottaminen ja markkinointi	muistiot

Yhteistyö lähiseudun toimijoiden kanssa	Toiminnan järjestäminen (esim.matkat)yhteistyössä lähialueen toimijoiden kanssa	yhteistyötoiminnan seuranta
--	---	-----------------------------

Kirjasto

Tulosyksikön esimies: kirjastonjohtaja Ninni Mäntylä, vs. Tarja Pyyaho 31.5.2018 asti

Palvelukuvaus

Kirjastotoiminnan tehtävät määrittää tuore laki yleisistä kirjastoista (29.12.2016/2016), joka korostaa kirjaston tehtävää osana kansalaisyhteiskuntaa. Lain 2 §:n mukaan tämän lain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävä määritellään lain 6 §:ssä seuraavasti:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston toiminta tulee järjestää niin, että kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto toimii yhteistyössä eri toimialojen ja verkostojen kanssa ja sen tavoitteiden ja tehtävien toteutumista tulee arvioida. Kaiken tämän toiminnan järjestäminen edellyttää riittävää ja osaavaa henkilöstöä.

Lukemisella on lukuisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Kouluissa erilaisiin luku- ja kirja-aiheisiin kampanjoihin osallistuminen lisää lasten lukuinnostusta selvästi. Esimerkiksi kirjasto- ja kirjailijavierailut, erilaiset lukudiplomisuuritukset ja kirjaprojektit innostavat lapsia ja nuoria lukemaan enemmän. Lapsuudessa omaksutut lukutottumukset kantavat aikuisuuteen asti, joten kirjaston yhteistyöhön koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa kannattaa erityisesti panostaa.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Kirjaston kokoelmien tuoreus	Hankitaan vähintään 300 uutta nidettä 1000 asukasta kohden / vuosi ja poistetaan vanhentunutta	Tilastot

	aineistoa vähintään 1000 nidettä/vuosi	
Yhteistyö kulttuuritoimen kanssa	Järjestetään kirjastossa vähintään 4 näyttelyä ja 4 tilaisuutta / vuosi	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Yhteistyö nuorisotoimen kanssa	Järjestetään kirjastossa tapahtumia yhteistyössä nuorisotoimen kanssa	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Yhteistyö koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa	Toimitetaan aineistoa lainattavaksi koulukeskukseen ja Kopsamon koululle Toteutetaan koulukeskukseen lukunurkkaus Seitsemäsluokkalaisille järjestetään kirjastonkäytön opetusta 1 krt/lv. Koululaiset käyvät pääkirjastossa vähintään 1 krt/lv Järjestetään kirjavinkkausta sekä ala- että yläkoululaisille Päiväkotiryhmät käyvät kirjastossa vähintään 2 krt/lv Satutunnit 1krt/kk	Toteutuu/ei
Selvitetään teknisen toimen kanssa palautuslaatikon mahdollisuus	Aineiston palautus mahdollista kirjaston ollessa kiinni	Toteutunut/ei
Korvataan Kirkonkylän koululla kirjastojärjestelmän puhelintunnistus suorayhteydellä	Toimiva suorayhteys Auroraan myös Kirkonkylän koululta	Toimii/ei
Kehitetään kirjaston roolia kaikille kuntalaisille avoimena yhteisenä olohuoneena	Muokataan kirjastotilasta viihtyisämpi kalusteiden ja muiden sisustusratkaisujen avulla Tarjotaan kirjastoa monenlaisten tilaisuuksien järjestämispaijaksi ja kokoontumistilaksi Kehitetään kirjaston iltakäyttöä (esim. lukupiiritoiminnan elvyttäminen)	Toteutuneiden tilaisuuksien ja niihin osallistuneiden kävijöiden määrä

Tunnusluvut	Toteuma 2016	Arvio 2017	Arvio 2018
Lainat	23 651	24 500	23 640
Lainajat/asukkaat (peittävyys-%)	23,39	22,38	23,39

Käynnit (kpl)	7 226	6 800	7 241
---------------	-------	-------	-------

Nuorisotoimi

Tulosyksikön esimies: nuoris- ja liikuntasihtööri Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Nuorisotoimen tehtävänä on järjestöjen nuorisotoiminnan tukeminen, nuorten vapaa kasvatus- ja valistustyö sekä nuorisotoiminnan järjestäminen.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Nuorten vapaata kasvatus- ja valistustyötä tehdään nuorisotalolla, kerhoissa ja kouluyhteistyöllä. Pääasiallisina tehtävinä koululla on oppilaskunnan hallituksen toiminnan ohjaaminen, muu nuorten kuulemisen kehittäminen, toiminnalliset ohjaukset tarpeen mukaan sekä vapaamuotoinen nuorten tukeminen ja läsnäolo sosiaalisessa yhteisössä, sekä valistuskampanjojen toteuttaminen.

Nuorisotilatyö on merkityksellinen osa nuorisotyötä. Tilatyössä on omat tavoitteensa. Se ei ole vain tila vaan työmenetelmä. Pelkkä nuorisotila ei riitä parantamaan nuorten oloja vaan tila tarvitsee myös ammatilliset nuorisotyöntekijät, jotka ovat siellä nuoria varten. Nuorisotilatyö ei ole ainoa tapa tehdä nuorisotyötä vaan se on yksi tapa tehdä sitä. Nuorisotilatyötä tehdään nuorisotalolla eli Nuokkarilla. Toimintaa ylläpidetään tuntityöntekijän kanssa 2-3 iltana viikossa. Kalustoa uusitaan pienimuotoisesti nuorten toiveiden mukaan ja viikonloppuihin suunnitellaan toiveiden mukaan ohjelmallisia iltoja.

Kerhotoimintaan kuuluu vuodessa 2-4 kerhoa, joita tarjotaan kysynnän mukaan, ja kustannetaan osin Aluehallintoviraston avustuksella. Leirejä järjestetään kesäkuussa yhdistysten kanssa yhteistyössä 3–5 kappaletta ja päiväleirityypistä toimintaa koulun syys- ja talvilomien aikaan. Retkiä järjestetään koulujen loma-aikoina osittain omana, osittain yhteistyötoimintana Oriveden vapaa-aikatoimen kanssa.

Tapahtumat: Osallistuminen Nuorten KultTour -viikoille. Toimintaan osallistutaan yhteistyössä muiden Pirkanmaan nuorisotoimien kanssa järjestämällä omia aluetapahtumia ja kuljetuksella kulttuuriviikkojen päätapahtumaan. Tavoitteena on laajentaa nuorten osallisuuden tunnetta koko Pirkanmaan nuorisoon sekä laajentaa heidän mahdollisuuksiaan kulttuurielämyksiin.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään oppilaskunnan ohjauksella ja nuorisovaltuuston toiminnalla. Monialaista yhteistyötä ylläpidetään Kuntatiimin, Nuorten palveluverkoston ja oppilashuoltotyöryhmän kokouksissa sekä kouluyhteistyöllä.

Vuonna 2017 käynnistettiin Kuntalain mukainen nuorisovaltuuston toiminta.

Nuorisovaltuustojen tarkoituksena on lisätä nuorten tietämystä kunnan päätöksenteosta, auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa, edistää vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välillä sekä mahdollistaa nuorten osallistumisen yhteiseen päätöksentekoprosessiin. Nuorisovaltuuston tulee olla edustaa kaikkia kunnan nuoria. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan

asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Nuorisovaltuusto voi myös järjestää erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia. Kunnan on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä eli mm. kokousjärjestelyistä ja toiminnan ohjaamisesta. Nuorisovaltuutetuilla voi olla puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Nuorisovaltuustolla tulee olla toimintasääntö, joka on hyvä valmistella yhdessä nuorten kanssa.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Mittarit
Nuorisoyhdistysten tukeminen	Avustukset ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatukriteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Kasvatus- ja valistustyö	Koulu yhteistyön jatkaminen Nuorisotilatyöskentely	Nuorten hyvinvoinnin arviointi monialaisessa yhteistyössä Toteutuneet kerrat ja kävijämäärät, lkm
Nuorisotoiminnan järjestäminen Nuorisovaltuuston toiminnan vakiinnuttaminen, ylläpitäminen ja yhteistyö	Nuorisotalotoimintaa, kerhoja, retkiä, leirejä ja tapahtumia toteutetaan entisessä laajuudessaan. Luodaan nuorisovaltuustolle toimintatavat ja osallistutaan aktiivisesti valtuuston toimintaan ja sen kehittämiseen	Kävijätilastot Kokouskerrat, toteutuneet tilaisuudet

Tunnusluvut	Toteuma 2016	Arvio 2017	Arvio 2018
Leiriosallistujia	79	80	85
Kerhotoimintaan osallistujia	28/kerta	50	80
Nuokkarilla kävijöitä keskimäärin	6/ilta	10/ilta	12/ilta
Nuorisotoimen retkiä	2	3	3
Tapahtumia	3	3	3

Liikuntatoimi

Tulosyksikön esimies: nuoriso- ja liikuntasihteerit Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Liikuntatoimen tehtävänä on seurojen liikuntatoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen ylläpito sekä toiminnan järjestäminen. Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Pientä kaluston huoltoa ja uusintaa tehdään tarvittaessa. Retkiä järjestetään osin omana, osin yhteistyötoimintana naapurikuntien kanssa. Järjestettyä toimintaa ovat uima- ja urheilukoulut sekä jumppa tarvittaessa täydentämään yhdistysten tarjontaa. Latuverkostoa ylläpidetään ostopalveluna ja avustuksin.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Mittarit
Liikuntatoiminnan tukeminen	Avustukset (nuorisotoimen budjetissa) ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatuksiteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Liikuntapaikkojen ylläpito	Liikuntahallin toiminnan ylläpitäminen kalustohankinnoin ja vuoroja jakamalla. Latuverkkoa ylläpidetään entisessä laajuudessaan.	Tilojen käyttöaste ja käyttäjäpalaute
Liikuntatoiminnan järjestäminen	Uima- ja urheilukoulut, retket sekä jumpparyhmät	Kävijätilastot

Tunnusluvut	Toteuma 2016	Arvio 2017	Arvio 2018
Urheilukoulu osallistujia	13	35	35
Uimakoulu osallistujia	47	50	55
Kuntosalin käyttäjiä keskimäärin/kausi	179	200	200
Lasten liikuntakerhojen (2 kpl) osallistujia	50	57	60
Liikuntatoimen retkiä	3	2	2
Tapahtumia	1	2	1

6 TEKNISET PALVELUT

Vastuualueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

6.1 Tekninen toimi

Tulosalueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

TEKNISET PALVELUT	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019 1000 €	TS3 2020 1000 €
Tulos						
Kulut	-1 631 026,31	-1 641 770	-1 652 640	+ 0,66 %	-1 652	-1 652
Poistot	-457 610,42	-482 040	-511 310	+ 6,07 %	-511	-511
Tuotot	1 218 287,94	1 310 590	1 191 880	- 9,06 %	1 192	1 192
Netto	-412 738,3	-331 180	-460 760	+ 39,13 %	-466	-466

Palvelukuvaus

Tekninen toimi vastaa kunnan teknisestä toimintaympäristöstä sekä asunto-olojen kehittamisestä tasapuolisesti ja taloudellisesti ympäristön laatu ja arvo huomioiden. Tekninen toimi huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta sekä kunnossapito ja käyttötehtävistä talonrakennuksen osalta, aluelämpö- ja vesihuoltolaitoksen kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä vastaa kunnan asuntojen vuokraukseen liittyvien tehtävien hoidosta. Teknisten palvelujen vastuulle kuuluu myös rakennusvalvonnan tehtävät sekä ympäristövalvonnan sekä jätehuollon yhteistoiminta- ja seurantatehtävät. Juupajoen kunnan organisaatiouudistus on tullut voimaan 1.6.2017 alkaen. Teknisten palvelujen hallintosihteeri on siirtynyt keskushallinnon alaisuudessa toimivan hallinto- ja taloustiimin hallintopäälliköksi. Teknisten palveluiden 2018 talousarvio sisältää hallintopäällikön palkkamenoja 50 %.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Mittari
Monipuolinen ja kuntalaisten arvostama laadukas toimintaympäristö	Asiakastyytyväisyys	Asukkaiden ja yritysten palautteet
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Sujuva sekä nopea sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Työtehtävien oikea-aikainen hoitaminen Ajan tasalla olevat koulutukset

Kiinteistöt

Tekninen toimi vastaa määrärahojensa puitteissa teknisen hallinnon ja hallintokuntien kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta, peruskorjauksesta ja teknisestä kunnossapidosta. Eri hallintokunnille annetuista palveluista peritään sisäisen tulona tukipalveluista aiheutuvat kustannukset.

Palvelut tuotetaan osaksi kunnan omana työnä ja osaksi yksityisten yritysten toimesta. Vuokriin ei esitetä korotuksia.

Metsänhoito ja hakkuut suoritetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Tilojen käytettävyys		
Asuntojen käyttöaste	85 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Huoltokirjan laadinta kiinteistöille	toteutunut/ei
Metsien hyvä hoito	Raivaus ja taimikonhoito	Metsätaloussuunnitelma

Tunnusluvut	2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	11 062	11 062	11 062	+ 0,00
Metsät				
Metsät, ha	332	332	327	-1,51
€/ha	-39,81	-31,08	-61,93	+ 1,53

Pelastustoimi ja ympäristönsuojelu

Viranomaislautakunnan ja rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia Juupajoen kunnan alueella rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä sekä rakentamisen ohjauksesta ja neuvonnasta. Viranomaislautakunta on toimialariippumaton ja käsittelee ne asiat, jotka lainsäädännön mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimielimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus. Lisäksi viranomaislautakunta toimii kunnan tielautakuntana.

Rakennusvalvonnalle kuuluu rakentamisen viranomaistehtävien ja niihin liittyvän valvonnan, ohjauksen ja neuvonnan lisäksi mm. korjaus- ja energianeuvonta sekä korjaus- ja energia-avustusten käsittely ja päätöksenteko. Rakennusvalvonta antaa lisäksi erilaisia toimivaltaansa kuuluvia lausuntoja. Yksityisen rakentamisen arvioidaan pysyvät normaalia alemmalla tasolla yleisestä taloustilanteesta johtuen.

Vuoden 2017 alusta on rakennusvalvonnassa otettu käyttöön Kunta-Net rakennusvalvontaohjelma.

Palo- ja pelastustoimesta vastaa Pirkanmaan pelastuslaitos. Pirkanmaan pelastuslaitos huolehtii Pirkanmaan alueen 22 kunnan pelastustoimesta. Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen keskeiset tehtävät ovat onnettomuuksien ennaltaehkäisy, ihmisten ja omaisuuden pelastaminen,

ympäristön suojaaminen sekä normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen. Pelastuslaitos toteuttaa myös ensihoitopalveluita osassa Pirkanmaata sekä järjestää osaltaan ensivastetoiminnan lähes koko Pirkanmaalla. Tampereen kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksymässä talousarviossa on esitetty alla luetellut tavoitteet ja mittarit pelastuslaitoksen toiminnalle.

Tavoite	Mittari
Palotarkastukset on suoritettu valvontasuunnitelman mukaisesti.	<i>Suoritettujen määräaikaipalotarkastukset.</i>
Pelastuslaitoksen toimintavalmiusaikaavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	<i>1.yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan saavuttaminen riskiluokittain</i>
Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2017 verrattuna	<i>Työhyvinvoinnin matriisin tulokset</i>

Maan hallituksen maakunta- ja soteuudistukseen liittyy myös pelastustoimi. Pirkanmaan pelastuslaitos siirtyy kesällä 2017 hallituksen uuden etenemisaikataulun mukaisesti maakunnan organisaatioon vuoden 2020 alusta. Tämä poikkeaa aikaisemmasta yhden vuoden viivästyksellä ja pelastustoimi on Tampereen ja Pirkanmaan muiden kuntien vastuulla myös vuoden 2019.

Ympäristönsuojelupalvelut ostetaan Oriveden kaupungilta. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oriveden ympäristölautakunta, jossa on edustaja Juupajoelta.

Jätehuollon käytännön järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena toimii Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltolautakunta. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Jätehuoltolautakunnan tehtävänä on päättää jätelaissa säädetyistä viranomaistehtävistä, joita ovat mm. päätökset jätehuoltomääräyksistä, jätteenkuljetuksen järjestämisestä, jätetaksan hyväksymisestä, jätemaksujen maksuunpanosta, jätetaksasta tehdyistä muistutuksista ja jätemaksujen kohtuullistamisesta. Jätehuoltolautakunnan kustannukset katetaan jätehuoltomaksuista.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Seuranta
Rakennuslupien käsittelyaika	Käsittelyaika 2– 4 viikkoa	Tilasto

Tunnusluvut	2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Rakennusvalvonta				
lupamäärä	78	60	40	-33,33
katselmusten määrä	230	210	160	-23,81
€ / lupa	-359,08	-582,00	-873,25	+ 50,04
€ / katselmus	-121,77	-166,29	-218,31	+ 31,29
Palo- ja pelastustoimi				
€ / asukas	-73,09	-72,31	-72,31	- 0,06

Liikelaitokset

Tekninen toimi vastaa kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitosten käyttö- ja kunnossapitotehtävistä sekä investointihankkeista. Vesihuoltolaitoksen talousarvio esitetään erillisenä kohdassa 6.2. Kaukolämmön osto- ja myyntimäärät on laskettu kolmen edellisen vuoden keskiarvojen mukaisesti. Kulutus- ja perusmaksuihin ei esitetä muutoksia.

Tunnusluvut	2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Energian osto, MWh	6 893,60	6 700	6 630	- 1,04
Myyty energia, MWh	5 227	5 300	5 550	- 0,94
Lämmitettävä rakennustilavuus, rm3	120 870	120 870	120 870	+ 0,00

Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet

Tekninen toimi huolehtii kaavateiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Hoitotyöt suoritetaan yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Puistot, leikkipaikat ja uimarannat pidetään kunnossa pääasiassa kunnan omalla työllä. Kustannusvastuu on latujen kunnossapitoa lukuun ottamatta teknisellä toimella. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin on varattu 30.000 euroa.

Tunnusluvut	2015	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	11 062,00	11 062,00	11 062,00	+ 0,00
Metsät				
Metsät, ha	332,00	332,00	327,00	- 1,51
€/ha	-65,59	-60,99	-61,93	+ 1,53

6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö)

Taseyksikön esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

Vesihuoltolaitos	TP 2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%	TS2 2019	TS3 2020
Tulos						
Kulut	-442 819,86	-415 210,00	-417 340,00	+ 0,51 %	-417	-417
Poistot	-150 020,40	-154 400,00	-155 920,00	+ 0,98 %	-156	-156
Tuotot	490 355,79	501 760,00	506 630,00	+ 0,97 %	507	507
Netto	47 536	86 550	89 290	+ 3,17 %	89	89

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos vastaa

- riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta asiakkaiden tarpeisiin
- lisäksi se vastaa asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden johtamisesta Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle

Vesilain muutoksen myötä vesihuoltolaitos on muutettu kirjanpidolliseksi tasejatkuvuuden omaavaksi taseyksiköksi 1.1.2016 alkaen. Vesihuoltolaitoksen taseyksiköstä esitetään tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma. Taseyksikön talousarviossa sovelletaan nettobudjetointia, sitovia eriä valtuustoon nähden ovat tilikauden tulos sekä mahdolliset tilinpäätössiirrot. Huleveden viemärointi ei sisälly vesihuoltolaitoksen toimintaan.

Kirjanpidollisen taseyksikön rahoitusbudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät. Sitovuus voidaan asettaa joko brutto tai nettomääräisenä. Taseyksikön investointibudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot, mutta valtuusto voi osoittaa investointeihin määrärahat myös hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti.

Vesihuollon toiminta-alue on määritelty ja hyväksytty 15.3.2017 valtuustossa. Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen vesihuoltolain (9.2.2001/119) mukaan. Toiminta-alue kattaa alueet joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toiminnan määrän tai laadun vuoksi. Talousarvion suunnitelmakaudella vesihuoltolaitoksen toiminta-alue tullaan päivittämään.

Jätevedet johdetaan Oriveden tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle. Juupajoelta johdettava vesimäärä mitataan Korkeakosken pumppaamon yhteydessä sijaitsevalla jäteveden virtausmittausasemalla. Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on 31 % kulloinkin voimassa olevasta Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta. Käsittelemysmaksuihin on talousarviossa varattu 100.000 €.

Viemäriverkoston saneeraus on aloitettu 2015 Käpylästä, ja saneerausta jatketaan vuosittain vuotovesien hallitsemiseksi.

Tehtäväalueen talous

Valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen peruspääoman koroksi 6 %.

Veden kulutus on laskenut 4,5 m³. Veden ja jäteveden käyttömaksuja sekä perusmaksuja korotetaan kunnanhallituksen 6.11.2017 tekemän päätöksen mukaisesti 2 % . Korotus mahdollistaa vesihuollon järjestämisen kannalta tärkeiden investointihankkeiden jatkumisen suunnitelmien mukaisena.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2018	Mittari
Normien edellyttämä talousveden laatu	Ei laatupoikkeamia.	Vesistötarkkailut
Veden toimitusvarmuus	Ei häiriöitä	Vedentoimituksen keskeytykset

Lylyn puhdistamon toiminta	Lupaehtojen täyttäminen	Puhdistamotarkkailut
Verkoston kestävyys	Verkoston peruskorjaus	Vesijohtovuodot / jätevesiverkoston vuotovedet
Vesihuoltolaitoksen sopimusehtojen ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen	Toimitettu kaikille kuluttajille	toteutunut / ei
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Ajan tasalla olevat lain vaatimat koulutukset Kehityskeskustelut
Vesihuoltolain velvoitteet	Laissa määritellyt velvoitteet ajan tasalla	toteutunut / ei

Tunnusluvut	2016	TA 2017	TA 2018	muutos-%
Vedenjakelu				
Asiakkaita kpl	821	820	823	+ 0,37 %
Myydyn veden määrä, m ³	99 113	97 200	92 700	- 4,63 %
Puhdasvesitaksa (€/m ³)	1,59	1,64	1,67	+ 2,00 %
Vesijohtoverkoston pituus, m	119 041	119 041	119 041	+ 0,00 %
Viemäröinti				
Asiakkaita kpl	505	505	507	+ 0,40 %
Laskutettu jätevesi m ³	72 290	69 900	66 900	- 4,29 %
Jätevesitaksa (€/m ³)	2,68	2,76	2,82	+ 2,00 %
Jätevesiverkostoa, m	59 833	59 833	59 833	+ 0,00 %
Jätevesipumppaamot, kpl	25	25	25	+ 0,00 %

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA	Tilinp.	Ed.budj.	Budj.	Muutos	TS2 tuh.	TS3 tuh.
ulkoinen/sisäinen	2016	2017	2018	%	2019	2020
Liikevaihto	490 355,79	501760	506630	1,0	507	507
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 978,82	-21920	-21910		-22	-22
Palvelujen ostot	-195 874,60	-177950	-177950		-178	-178
Muut toimintakulut	-2 682,56					
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-48 107,16	-47300	-48210	1,9	-48	-48
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-12 159,59	-12020	-12020		-12	-12
Muut henkilösivukulut	-1 996,73	-1620	-1330	-17,9	-1	-1
Poistot ja arvonalentumiset	-150 020,40	-154400	-155920	1,0	-156	-156
Liikelyijäämä (-alijäämä)	47 535,93	86550	89290	3,7	90	90

Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	112,74					
Korkokulut	-18 118,75	-13940	-14050	0,8	-14	-14
Muut rahoituskulut	409,34	-600	-600		-1	-1
Korvaus peruspääomasta	-8 962,02	-8960	-8960		-9	-9
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	20 977,24	63050	65680	4,2	66	66
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	20 977,24	63050	65680	4,2	66	66

VESIHUOLTOLAITOS	Ed.budj.	Budj.	TS	TS
RAHOITUSLASKELMA	2017	2018	2019	2020
Liikeylijäämä (alijäämä)	86 550	89 290	90	90
Poistot ja arvonalentumiset	154 400	155 920	156	156
Rahoitustotot ja kulut	-23 500	-23 610	-24	-24
Toiminnan rahavirta yhteensä	217 450	221 600	222	222
Investointimenot	-100 000	-200 000	-150	-150
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-100 000	-200 000	-150	-150
Toiminnan ja investointien rahavirta	117 450	21 600	72	72
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	300 000		300	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-403 000	-21 500	-400	
Rahoituksen rahavirta	-103 000	-21 500	-100	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	14 450	100	-28	72

VESIHUOLTOLAITOS	Tilinp.	Budj.tuh.	Budjetti	TS2 tuh.	TS3 tuh.
INVESTOINTIOHJELMA	2016	2017	2018	2019	2020
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-127 869,25	-100	-200 000	-100	-100
Sahrajärvi-Kopsamo paineviemäri / kunnallistekniikka	-30 002,23			-50	-50
INVESTOINNIT					
Inv/Käyttöomaisuuden ostot					

Inv/Rakennuttaminen	-157 871,48	-100	-200 000	-150	-150
Inv/Muut menot					
Inv/Rahoitusosuudet valtiolta					
Yhteensä	-157 871,48	-100	-200 000	-150	-150

TULOSLASKELMAOSA

Juupajoen kunnan tuloslaskelma	TP	TA	Budj.	Muutos	TS2 tuh.	TS3 tuh.
	2016	2017	2018	%	2019	2020
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	910.083	826.100	839.100	1,6	839	839
Maksutuotot	135.315	112.600	99.600	-11,5	100	100
Tuet ja avustukset	45.753	93.220	33.450	-64,1	33	33
Muut toimintatuotot	179.165	317.960	199.060	-37,4	199	199
TOIMINTATUOTOT	1.270.316	1.349.880	1.171.210	-13,2	1.171	1.171
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3.116.992	-3.052.390	-3.036.640	-0,5	-3.037	-3.037
Palvelujen ostot	-7.988.269	-8.091.670	-8.099.840	0,1	-8.203	-8.302
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-671.466	-639.750	-643.650	0,6	-644	-644
Avustukset	-184.596	-185.100	-258.600	39,7	-259	-259
Muut toimintakulut	-146.624	-148.190	-155.190	4,7	-155	-155
TOIMINTAKULUT	-12.107.946	-12.117.100	-12.193.920	0,6	-12.297	-12.396
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10.837.630	-10.767.220	-11.022.710	2,4	-11.126	-11.225
Verotulot	6.912.339	6.980.000	7.126.000	2,1	7.275	7.489
Valtionosuudet	4.494.079	4.258.000	4.192.400	-1,5	4.100	4.000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	24.387	23.000	17.000	-26,1	17	17

Muut rahoitustuotot	2.252	5.000		-100		
Korkokulut	-47.753	-60.000	-30.500	-49,2	-31	-31
Muut rahoituskulut	16.531	-30.000	-29.000	-3,3	-29	-29
Rahoitustuotot ja -kulut	-4.584	-62.000	-42.500	-31,5	-43	-43
VUOSIKATE	564.204	408.780	253.190	-38,1	207	221
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-480.694	-488.240	-516.230	5,7	-516	-516
Poistot ja arvonalentumiset	-480.694	-488.240	-516.230	5,7	-516	-516
TILIKAUDEN TULOS	83.510	-79.460	-263.040	231	-310	-295
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos	10.571	10.500	10.500		11	11
Varausten ja rahastojen muutokset	10.571	10.500	10.500		11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	94.081	-68.960	-252.540	266,2	-299	-284
Kertynyt yli-/alijäämä	1 770 387	1 701 427	1 448 887		1 138 800	843 800

Tuloslaskelman tunnusluvut talousarviossa	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot (ulk.)	1 207 366	1 270 316	1 349 880	1 171 210	1 171 000	1 171 000
Toimintakulut (ulk.)	-11 959 371	-12 108 000	-12 117 100	-12 193 920	-12 297 000	-12 396 000
Vuosikate	1 262 609	564 204	408 780	253 190	207 000	221 000
Poistonlaiset investoinnit	-412 272	-474 216,82	-719 000	-350 000	-300 000	-350 000
Tilikauden tulos	780 928	83 510	-79 460	-263 040	-310 000	-295 000
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	1 676 000	1 770 387	1 701 427	1 448 887	1 138 800	843 800
Tunnusluvut						
Toimintatuotot/ Toimintamenot %	-10,10	-10,49	-11,14	-9,60	-9,52	-9,45
Vuosikate %/Poistonlaisista investoinneista	306,26	118,98	56,85	72,34	69,00	63,14
Vuosikate, €/asukas	620,14	283,95	206,45	131,87	107,81	115,10
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	823,18	890,98	859,31	754,63	593,13	439,48
Asukasmäärä tilinpäätösvouden lopussa	2036	1987	1980	1920	1920	1920

Vuosikate osoittaa kunnan/konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2016 talousarviossa vuosikate ylittää niukasti poistot. Suunnitelmavuosina vuosikate jää poistoja pienemmäksi ja v. 2018 se kääntyy miinukselle.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai

kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella. Vuoden 2016 talousarviossa tilikauden tulos on 2710 euroa.

Taseen kertyneeseen yli-/alijäämään on tiivistetty kunnan koko tuloshistoria.

Pitkän aikavälin tulorahoitustavoite voidaan asettaa taseen kertyneen yli-/alijäämän perusteella. Kun kertynyt yli-/alijäämä jaetaan kunnan asukasmäärällä, saadaan vertailukelpoinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa. Vertailtavien kuntien tulee kuitenkin kuulua samaan kuntakokoluokkaan.

Tunnusluku ***toimintatuotot prosenttia toimintakuluista*** kertoo maksurahoituksen osuuden *toimintamenoista*. Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

Tunnusluvun asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa asukas. Talousarviovuonna 2016 kertynyttä ylijäämää on noin 470 e/ asukas. Vuosina 2017 ja 2018 kertynyt ylijäämä hupenee ja vuonna 2018 tunnusluku on miinuksella, mikäli kehitys jatkuu ennusteen suuntaisena.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai sitä suurempi, voidaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

INVESTOINTIOSA

Taulukko 51. Investointiohjelma

INVESTOINTIOHJELMA	Tilinp. 2016	Ed.budj 2017	Budj. 2018	TS2 tuh. 2019	TS3 tuh. 2020
Tulot					
Liikuntahallin peruskorjaus	86 000,00				
Rahoitusosuudet valtiolta vanhainkodin muutostyöt		270 000	130 000		
Menot					
Kuntayhtymäosuudet					
Vanhainkodin muutostyöt	-62 302,46	-850 000	-230 000		
Liikuntahallin peruskorjaus	-285 496,39				
Sivistystoimien atk-hankinnat	-285 496,39				
Ruokapalveluinvestointi		-25 000			
Teknisen toimen atk-hankinta		-14 000			
Kaavateiden perusparannus	-54 546,49			-120	-170
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-127 869,25	-100 000	-200 000	-100	-100
Sahrajärvi-Kopsamo paineviemäri	-30 002,23			-30	-30
Talonrakennuksen pieninvestoinnit			-50 000	-50	-50
Investoinnit yhteensä					
Inv/Käyttöomaisuuden osto	-4 424,19	-39 000			
Inv/Rakennuttaminen	-555 792,63	-950 000	-480 000	-300	-350
Inv/Muut menot					

Investointimenot	-560 216,82	-989 000	-480 000	-300	-350
Inv/Rahoitusosuudet valtiolta	86 000,00	270 000	130 000		
Investoinnit netto	-474 216,82	-719 000	-350 000	-300	-350

INVESTOINTIOHJELMA: Hankeluettelo

KIINTEISTÖT

Hanke 1 Vanhainkodin muutostyöt

- Toteuttamisaikataulu: 2016–2018
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Vanhainkodin muuttaminen tehostetun palveluasumisen yksiköksi
- Kustannusarvio: 1 066 460 €
- Vuosi 2018 100.000 €
- ARA:n avustus 319 938 €

Hanke 2 Talonrakennuksen pieninvestoinnit

- Toteuttamisaikataulu: 2018–2021
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Kirkonkylän koulun ja kirjaston muutostyöt
- Kustannusarvio: 150 000 €
- Vuosi 2018 50.000 €

LIIKENNEVÄYLÄT

Hanke 3 Kaavateiden perusparantaminen, teiden valaistus

- Toteuttamisaikataulu: 2019- 2021
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Katuvalaistuksen rakentaminen ja uusiminen. Teiden peruskorjaus ja päällystäminen.
- Kaavateiden perusparannus: Kaavatiet 60 kpl.
- Kustannusarvio: 400.000 €

Hanke 4 Kevyenliikenteen väylän rakentaminen

- Toteuttamisaikataulu: 2021
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Kevyenliikenteen väylän rakentaminen välille Pensaskuja–Kantatie 58.
- Kustannusarvio: 300.000 €

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Hanke 5 Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikka

- Toteuttamisaikataulu: 2019- 2020
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Sahrajärvi–Kopsamo kunnallistekniikan rakentaminen.
- Kustannusarvio: 100.000 €

Hanke 5 Korkeakosken vesihuollon saneeraus

- Toteuttamisaikataulu: 2015-2020
- Toteutus: Juupajoen kunta
- Kuvaus: Käpylän ja Korkeakosken keskustan putkistosaneeraukset.
- Kustannusarvio: 720.000 €
- Vuosi 2018 200.000 €

RAHOITUSOSA

Taulukko 52. Juupajoen kunnan rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	Tilinp. 2016	Ed.budj 2017	Budj. 2018	TS2 tuh. 2019	TS3 tuh. 2020
TULORAHOITUS					
VUOSIKATE	564.204	408.780	253.190	207	221
TULORAHOITUS	564.204	408.780	253.190	207	221
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT	-560.217	-989.000	-480.000	-300	-350
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	86.000	270.000	130.000		
INVESTOINNIT	-474.217	-719.000	-350.000	-300	-350
RAHAVIRTA/VARS.TNTA JA INVESTOINNIT	89.988	-310.220	-96.810	-93	-129
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	5.040	8.000			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	-685.380	746.520			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS		-685.300	-97.080	-409	-9
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	300.145				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-13.254				
LYHYTAIKAISTEN SAAMISTEN MUUTOS	11.301				
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK.VELKOJEN MUUTOS	-168.325				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-550.474	69.220	-97.080	-409	-9
RAHAVAROJEN MUUTOS	-460.487	-241.000	-193.890	-502	-137

LIITTEET

Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti

Juupajoki	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Veroprosentti	21	21	21	21
1 000 €				
Verotulot	7280	6912	6980	7126
Valtionosuudet	4709	4494	4258	4192
Vuosikate	1263	564	408	253
Poistot	-475	-488	-488	-516
Investoinnit, netto	-412	-474	-719	-350
Tunnuslukuja				
Vuosikate eur/asukas	636	285,6	207	131,87
Lainakanta eur/asukas	1985	1 818,6	1814	2043
Vuosikate % poist.	265,89	117,37	84	49
Asukasluku tilinpäätösvuoden lopussa	1987	1 957	1970	1920

Kun **vuosikate/poistot % -tunnusluvun** arvo on 100 %, oletetaan kunnan/konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan/konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot.

Liite 2. Osastokartta

Osasto	Nimi	Taso	
2	JUUPAJOEN KUNTA	01 KOKO	KUNTA
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	03 (Tulosalue)
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
11100	HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
11200	VAALIT	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)

300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
36000	KIRJASTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
38000	NUORISOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
42000	KIIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
44000	LIIKELAITOKSET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
50	RAHOITUS	02 Taso	02 (Vastuualue)
500	TOIMINNAN RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
520	KORKOMENOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
530	KORKOTULOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
540	MUU RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
550	POISTOERON MUUTOS	03 Taso	03 (Tulosalue)

9	INVESTOINNIT	01 KOKO	KUNTA
9000	KUNNANHALLITUS/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9001	KIINTEÄ OMAISUUS/KHALI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9002	IRTAIMISTO/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9003	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/INVESTOINNIT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9004	SIJOITUKSET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9005	KUNTAYHTYMÄOSUUDET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9020	PERUSTURVA/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9021	TALONRAKENNUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9022	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9023	IRTAIMISTO/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9024	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9030	SIVISTYSTOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9031	TALONRAKENNUS/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9032	IRTAIMISTO/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9033	LIIKUNTAPAIKAT/SIVISTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9040	TEKNINEN TOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9041	TALONRAKENNUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9051	IRTAIMISTO/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9061	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9071	LIKELAITOKSET/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9611	TEIDEN RAKENTAMINEN	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
9612	YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)

9711	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)
9712	KAUKOLÄMPÖLAITOS	04 Taso	04 (Tulosyksikkö 1)

Liite 3. Tilivelvolliset

JUUPAJOEN KUNNAN TILIVELVOLLISET 2017			
Osasto	Nimi	Taso	Tilivelvollinen
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	Kunnanjohtaja
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	Kunnanjohtaja
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11100	HALLINTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11200	VAALIT	04 Taso	Kunnanjohtaja
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	Kunnanjohtaja
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	Hyvinvointijohtaja
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	Rehtori
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	Rehtori

31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	Rehtori
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	Rehtori
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	Päiväkodin johtaja
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	Nuoriso- liikuntasihteeri
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	Nuoriso- liikuntasihteeri
36000	KIRJASTO	04 Taso	Kirjastonjohtaja
38000	NUORISOTOIMI	04 Taso	Nuoriso- liikuntasihteeri
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	Nuoriso- liikuntasihteeri
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	Tekninen johtaja
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	Tekninen johtaja
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	Tekninen johtaja
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	Tekninen johtaja
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	Tekninen johtaja
44000	LIIKELAITOKSET	04 Taso	Tekninen johtaja
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	Tekninen johtaja